

KDO MÁ SVĚDČIT O KRISTU

VSTUPNÍ SLOVA

Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu obdařil vším duchovním požehnáním. Již před stvořením světa nás vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří. Ve své lásce určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny a chválili slávu jeho milosti. V Ježíši Kristu jsme vykoupeni jeho obětí a naše hříchy jsou nám odpuštěny. Bůh nám dal poznat tajemství svého milostivého rozhodnutí, že podle svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu. (Ef 1,1–7.9n)

Amen

PÍSEŇ č. 158 Samému Bohu sláva, čest

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Chceme ti poděkovat, že jsme v tebe mohli uvěřit a poznat, jak veliká a mocná je tvá láska. Přesvědčil jsi nás o tom ve svém Synu Ježíši Kristu, který neváhal zemřít, abychom měli jistotu, že náš hřích byl odpuštěn a smrt přemožena. Víra v tebe nám dává sílu, když pochybujeme o smyslu svého života a snažení. Víra v tebe nás pozvedá z prachu našich úzkostí a bolestí. Víra v tebe nám dává naději, i když nám není do smíchu a všechno se hroutí. Děkujeme ti, že máme svou víru s kým sdílet. Děkujeme ti za společenství církve, kde můžeme najít všechno, co naší víře a životu chybí – lásku a přijetí, když jsme sami, odpuštění, když podlehneme pokušení, napomenutí, když jsme pyšní a slepí, moudrou radu, když nevíme, jak dál. Děkujeme ti, Pane, za všechny, kteří nás vedli na cestě víry a zažehli v našem srdci oheň, který nás hřeje a svítí i v největší tmě a zimě.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma svatého je z knihy Skutků apoštolských, kde ve 2. kapitole od 37. do 47. verše čteme:

Když to slyšeli, byli zasaženi v srdci a řekli Petrovi i ostatním apoštolům: „Co máme dělat, bratři?“ Petr jim odpověděl: „Obráťte se...“

PÍSEŇ č. 624 Já, Hospodine, jedno vím

KÁZÁNÍ

Základem kázání je závěrečný oddíl Evangelia podle Matouše, kapitola 28., kde od 16. do 20. verše čteme:

Jedenáct apoštolů se pak odebralo do Galileje, na horu, kterou jim Ježíš určil...

Milí bratři a milé sestry! Dnešní kázání je pro přehlednost rozděleno do pěti oddílů.

I. Ježíš řekl: Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky.

Komu je tato výzva určena? Farářům a teologům? Lidem zvlášť k tomu obdarovaným? Vzhledem k tomu, že oněch jedenáct učedníků tvořilo tehdy celou církev, můžeme říci, že je určena všem křesťanům. Každý z nás má v té věci jiný úkol. Teologové pomáhají hledat formulace, lidé s darem slova mohou oslovit zástupy, spisovatele napsat knihu, hudebníci složit píseň a většina ostatních je povolána, aby vydávala svědectví o Kristu ve svém bezprostředním okolí. Je to náš společný úkol a poslání, které jsme přijali spolu s darem víry.

Mnoho křesťanů má ovšem zábrany mluvit o tom, čemu věří. Zdá se jim, že víra je natolik soukromá a osobní věc, že se snad ani nehodí o ní mluvit. Nikdo přece na setkání nevykládá o tom, co je pro něj v životě nejdůležitější, o čem sní, co miluje atd. Jenže křesťanská

víra není naše osobní záliba ani soukromá útěcha, po které nikomu nic není.

Bůh chce, aby všichni lidé mohli být spaseni. A to se děje právě tím, že od nás uslyší o Kristu. Svědectví o Kristu je naplňováním Boží vůle. Jestliže jsme poznali Boží lásku a pomoc, nemůžeme si tu radost a naději nechat pro sebe! To bychom byli větší sobci, než kdybychom sami snědli celou tabulku čokolády. Copak nevidíme, kolik lidí dnes nemá pro co žít? Vymazáním duchovního rozměru života, k němuž došlo v minulých dobách, nastalo ve společnosti vakuum. Lidé se snaží tuto díru zaplnit kde čím. Přehánějí zábavu, cestují na konec světa, vrhají se do práce, střídají vztahy, hromadí majetek, věnují se adrenalinovým sportům, pěstují východní kultury, dají se vtáhnout do všelijakých sekt. To vše svědčí o tom, že mají žízeň po naplnění života. A my z vlastní zkušenosti víme, že ji neutiší a nenaplní nikdo jiný než Ježíš. Jestliže nám na tomto světě a lidech jen trochu záleží, nemůžeme mlčet.

II. Ježíš poslal kázat i ty, kteří pochybovali.

Učedníci, kteří se setkali se vzkříšeným Ježíšem, nebyli jen nadšení obdivovatelé. Někteří z nich měli v srdci pochybnosti a nejistotu. Přesto jsou i oni vysláni jako apoštolové do světa. To znamená, že pochybnosti není třeba skrývat. Není to ostuda ani něco zakázaného. S otázkami a nejistotou je třeba počítat a naučit se s ní žít a věřit.

Možná si klademe otázku, jak můžeme někoho získat pro Krista, když naše víra není dost silná. V našem srdci se mísí naděje i bezradnost, odhodlání i otázky, předsevzetí i úzkost. Zdálo by se, že s takovou nedokonalou vírou bude lepší se schovat, mlčet a neztrapňovat se. Tak jako nebudu učit matematiku, když nerozumím množinám, nebudu mluvit o víře, když je opatrná, poloviční a nehotová. Pak by ale o křesťanské víře nemohl mluvit nikdo! Ani učitel matematiky nezná všechno, co by vědět mohl a měl, a přece nás může mnohému naučit. Naše víra nikdy nebude dokonalá, úplná a bez pochybností. Svou povahou je víra vždycky něco nehotového. Je to směr cesty, ne dosažení jejího cíle. K tomu, aby člověk mohl svědčit, nemůže čekat, až jeho víra bude bez všech pochybností. Jestliže nám na někom záleží, chceme se s ním podělit o to nejlepší, co známe. Pán Ježíš řekl, že k tomu, aby

se pohnula hora, stačí víra tak malá a křehká jako zrnko hořčičné. Právě lidé, kteří všechno nevědí a mnohé teprve hledají, mohou být pro druhé inspirací, protože hledající si řeknou – vždyť on má stejné otázky jako já, a přece věří a modlí se. Může to tedy být cesta i pro mě! Příliš pevná a jasná víra možná imponuje, ale současně odrazuje. Mnohý to vzdá, protože si na takovou víru netroufá. Ale co když v zápalu boje víru ztratíme? Co když dostaneme tak těžké otázky, že si s nimi nebudeme vědět rady. Diskutovat o víře může být riziko. Existuje řada těžkých otázek (nezaviněné utrpení, války, katastrofy), s kterými si nebudeme vědět rady. Ale buďme v klidu. Na tyto otázky nezná jednoznačnou odpověď nikdo! Trápí se s nimi všichni, nejen křesťané. Mnoho věcí v tomto zmateném světě neumíme vysvětlit a není se za to třeba stydět. Máme však Boží slovo, jak se s těmito bolestnými věcmi vyrovnávat, jak je snášet, jak na ně reagovat. I když nevíme, proč lidé trpí a proč se nedaří zabránit válkám a neštěstím, víme, jak se v takových chvílích zachovat. Postavit se na stranu dobra. Mírnit utrpení, bránit slabé, obětovat se pro druhé.

Otevřenost, s kterou jsme ochotni naslouchat námitkám druhých a připustit si je, může naši víru výrazně prohloubit. Druzí nás přivedou na věci, které jsme neviděli, a rozšíří náš obzor. Jistota víry není v tom, že umím odpovédět na všechno, ale že se nebojím přemýšlet nad otázkou, na kterou neznám odpověď. Díky těmto rozhovorům naše víra roste a jde do hloubky. Víru je potřeba trénovat, namáhat a cvičit, jinak zakrní, usíná a mizí. Otázky, pochybnosti a námitky druhých nás nutí přemýšlet, hledat, modlit se, a to je právě to, co víra potřebuje. Při tom všem můžeme zůstat v klidu. Všechny otázky a námitky proti křesťanské víře již byly vysloveny a křesťanská víra se pod nimi nezhroutila. Není třeba se bát, že dostaneme otázku, která nám víru vezme. Se všemi námitkami se již víra vyrovnala. Mnohé ji zaskočily, ale nepřemohly. Se všemi otázkami a bolestmi tohoto světa křesťanská víra dovede žít. Na některé má odpověď, na některé ji hledá, na jiné jednoznačná odpověď v tuto chvíli neexistuje.

III. Ježíš řekl: Učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal.

Dnes se vyučování většinou chápe jako předávání informací. V Ježíšově době však učitel předával moudrost nejen slovy, ale i vlast-

ním příkladem. Žáci žili se svým mistrem, takže kromě slov vnímali i jeho způsob a styl života. Křesťanství musí být vidět na našem vlastním životě. Je třeba, aby lidé nejprve viděli naši pečlivost a poctivost v práci, naši pravdomluvnost, spolehlivost, trpělivost a laskavost ve vztazích. Když mluví apoštol Pavel o manželství křesťanky s nevěřícím mužem, říká: „Můžete je získat beze slov svým jednáním, až zpozorují vaše čisté chování.“ Naše víra by se tedy měla nejprve projevit tím, že uděláme něco navíc, do čeho si jiným nechce. Nebo tím, že si přestaneme stále na něco stěžovat, budeme mít o druhé lidi upřímný zájem, vyslechneme jejich problémy a pokusíme se jim pomoci. Nejlepší misie je, když se nás lidé začnou sami od sebe ptát. Proč to či ono děláš nebo neděláš. Nejprve by měl křesťan svým životem vyvolat otázky. Teprve pak by na ně měl začít odpovídat. To neznamená, že bychom museli být bez chyb. I naše chyby svědčí o Kristu. Lépe řečeno, způsob jakým se k nim dovedeme přiznat, litovat jich a usilovat o nápravu. Křesťan nesvědčí o Kristu svou dokonalostí, ale svou upřímností.

Víra se však beze slov neobejde. Nezapomeňme, že Bůh zvolil slovo jako způsob, kterým se nám dává poznat a kterým na nás působí. Bůh je nejčastěji přítomen v lidské řeči. Dobrý čin sám o sobě nestačí, protože nemusí být srozumitelný. Když mi někdo něco dává a pomáhá – musím vědět, proč to dělá. Jinak to mohu chápat všelijak. Může to být zlástnost, hloupost či nějaké postranní úmysly. Mnozí se bojí, že až začnou o víře mluvit, nenajdou vhodná slova. A mají pravdu. O Bohu neumí mluvit nikdo. Víra je však oblast, kde nerozhodují vědomosti ani řečnické umění. Řeč o Kristu je přesvědčivá, pouze když je upřímná. Mnohdy je poctivé „nevím“ daleko cennější než silácké „vím“. Vyznání víry nepotřebuje zvláštní řeč ani vzdělání. Je srozumitelné každému. Málokdo z nás je básník, ale když máme někoho rádi, většinou mu to dovedeme nějak vyjádřit a on tomu porozumí. Kdo vírou jen trochu žije, najde i vhodná slova. Nejúčinnější je docela obyčejné a prosté svědectví o Boží pomoci a blízkosti, kterou jsme sami prožili. Písmo nás ujišťuje, že Duch Boží nás naučí, co a jak máme říci. Poznává to však pouze ten, kdo otevře ústa.

IV. Ježíš řekl: Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.

Někdy nám v hovorech o víře brání pocit marnosti. V duchu si říkáme: Tolikrát už jsem se jim snažil něco říci, ale nemá to cenu. Je to marné a zbytečné. Svědectví v rodině se nedaří. Práce ve sboru se zdá být ztrátová. Často zůstane jen jeden konfirmand z deseti. Ale i to je přece úspěch a milost. Ten jeden věrný konfirmand předá víru svým dětem a přátelům a sbor žije dál. Každé předání víry je zázrak. Nikdy to není samozřejmé. Je to jako štafetový běh. My začneme a po nás přijdou jiní a budou mít nač navázat. Boží zaslíbení říká: Mé slovo se ke mně nevrátí s prázdnou.

Evangelium není lidská nauka či ideologie, ale Boží moc, která mění lidské životy. Pavel píše do Tesaloniky: „Evangelium k vám nepřišlo pouze ve slovech, ale v moci Ducha svatého“ (1Te 1,5). Evangelium tedy působí nezávisle na nás. V rozhovorech není třeba dojít vnějšího a rychlého úspěchu! Nechtějme druhé přesvědčit za každou cenu. Nechtějme, aby uznali naši pravdu. Naším úkolem je nabídnout, pozvat, přivést – a pak nechat Boží slovo působit. Někdy lidé třeba až po létech řeknou, jak na ně nějaké kázání či rozhovor zapůsobil. A my o tom celou dobu neměli ani tušení. Nejsme to my, kdo se prosazuje. Nejsme placeni podle počtu obrácených duší. Předáváme něco, co má hodnotu samo o sobě. Evangelium má sílu klíčícího semene a ta se neztratí.

V. Ježíš řekl: Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.

Náš text tímto slovem začíná, ale vědomě jsme jej nechali na konec. Ježíšova moc, v kterou věříme, nás osvobozuje od toho, abychom chtěli použít jakékoli nucení či nátlak. Když člověk ví, že víra je dar, který přichází z moci Boží, umožňuje mu to, aby ponechal druhým svobodu. Lidé, kteří hledají víru, nesmějí být pod tlakem. Pro řadu lidí už z principu platí, že v přímém rozhovoru a diskusi nikdy neustoupí a hájí za každou cenu svůj názor. Mají svou hrdost. Ale pak o tom doma v klidu přemýšlejí a leccos z našich argumentů vezmou vážně.

V jednom filmu je scéna se sebevrahem, který stál na okně vysoké budovy a policejní psycholog ho dlouho přemlouval. Byl výmluvný, ale vše bylo marné. Chlapec za žádnou cenu nechtěl slézt

z okna. Pak musel psycholog na chvíli odejít. A právě v té krátké chvíli, kdy byl bez dozoru, sebevrah seskočil s parapetu a rychle utíkal dolů po schodech, aby ho nikdo neviděl. Potřeboval tuto chvíli svobody, aby se mohl rozhodnout – sám za sebe. Lidé se brání uvěřit kvůli tomu, že je někdo přesvědčil. Skutečně věřit je možné jen z vlastní vůle. Potřebujeme se rozhodnout sami a bez nátlaku. Tuto svobodu je třeba každému dopřát. Je to důležité zejména pro děti věřících rodičů a pro všechny nevěřící, kteří mají za partnery křesťany. Právě tady méně znamená více. Místo aby křesťan naléhal nebo dokonce hrozil, má jiný nástroj, a tím je modlitba. Když se někdo stane křesťanem, většinou se zjistí, že se za něho někdo často celá léta modlil. Za lidi, které vedeme k víře, se musíme především modlit. Misijní neúspěchy nás mají vést k modlitbám! Někdy si myslíme, že to nemá smysl a lidé naše svědectví neberou vážně. Ale později často zjistíme, že pro řadu lidí bylo naše svědectví velmi důležité. Třeba až v posledních chvílích života najdou Boha – díky tomu, co někdy dávno slyšeli a nač mohou navázat. Upřímné svědectví o Kristu se nikdy neztratí. Právě proto nesmíme mlčet. Amen

MODLITBA

Duchu svatý, otevři naše ústa a podepři naši vůli, abychom svým životem i slovem lidem připomínali Ježíše Krista. Amen

PÍSEŇ č. 684 Učiň mne, Pane, nástrojem

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme za všechny, které bychom rádi vzali s sebou na cestu víry. Za mnohé se už léta modlíme, ale zatím se vše zdá být marné. Prosíme, abychom to nevzdávali a dál trpělivě přinášeli svou lásku a v ničem nenaléhali.

Prosíme za ty, kteří přicházejí do našich shromáždění, protože hledají a slyší tvé volání. Dej, aby mezi námi našli živou víru a lásku,

která se dovede zapřít. Prosíme za lidi, o nichž si myslíme, že v tebe nikdy neuvěří, protože milují jen sami sebe a své vlastní zájmy. Myslíme na své sousedy a spolupracovníky, kteří se ženou za bohatstvím, zážitky, úspěchem a zábavou a život jim přitom uniká mezi prsty. Ale i oni se ještě mohou změnit, vždyť i my často nebýváme o nic lepší a moudřejší než oni. I my děláme mnoho chyb a často žijeme, jako bychom tě nikdy nepoznali. Ale známe tvé Slovo, které říká našemu svědomí, kdy děláme chybu a čeho bychom se měli vzdát.

Pane, prosíme za naše nemocné, dej jim sílu vstát a překonat všechna trápení. Prosíme za naše umírající, aby mohli odejít v pokoji a s nadějí, že odcházejí k tobě a že my se s nimi znovu setkáme. Odpusť nám všechno naše sobectví a vyslyš nás, když k tobě takto společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Bůh nás uznal za hodné svěřit nám evangelium, a proto mluvíme tak, abychom se líbili ne lidem, ale Bohu, který zkoumá naše srdce. Nikdy, jak víte, jsme nesáhli k lichocení, ani jsme pod nějakou záminkou nebyli chtivi majetku – Bůh je svědek! Také jsme nehledali slávu u lidí, ani u vás, ani u jiných; ač jsme mohli jako Kristovi poslové dát najevo svou důležitost, byli jsme mezi vámi laskaví, jako když matka chová své děti. Tolik jsme po vás toužili, že jsme vám chtěli odevzdat nejen evangelium Boží, ale i svůj život. Tak jste se nám stali drahými! Jistě si, bratří, vzpomínáte na naše úsilí a námahu, jak jsme ve dne v noci pracovali, abychom nikomu z vás nebyli na obtíž, když jsme vám přinesli Boží evangelium. Vy i Bůh jste svědky, jak jsme se k vám věřícím zbožně, spravedlivě a bezúhonně chovali. Víte přece, že jsme každého z vás jako otec své děti napomínali, povzbuzovali a zapřísahali, abyste vedli život důstojný Boha, který vás povolal do slávy svého království. Proto i my děkujeme Bohu neustále, že jste od nás přijali slovo Boží zvěsti ne jako slovo lidské, ale jako slovo Boží, jímž skutečně jest. Vždyť také projevuje svou sílu ve vás, kteří věříte. (1Te 2,4-13)

POŽEHNÁNÍ

Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, vám dá Ducha moudrosti, abyste poznali jeho pomoc a blízkost a očima víry spatřili, k jaké naději nás povolal. Bohaté a slavné je naše dědictví v jeho lidu. Jeho láska ke všem, kteří mu věří, je nekonečná. Amen

PÍSEŇ č. 678 Jeden Pán, jedna víra

BOHÁČ A LAZAR

VSTUPNÍ SLOVA

Všechno, co máš vykonat, konej podle svých sil, neboť není díla ani myšlenky ani poznání ani moudrosti v říši mrtvých, kam odejdeš. Pamatuj na svého Stvořitele, než se přetrhne stříbrný provaz a rozbije se mísa zlatá a džbán se roztříští nad zřídlem a kolo u studny se zláme. A prach se vrátí do země, kde byl, a duch života se vrátí k Bohu, který jej dal. (Kaz 9,10+12,6)

Amen

PÍSEŇ č. 553 Můj Pane, srdcem tě i rty (nebo č. 555 Jezu, rač ty sám)

MODLITBA

Hospodine, Pane náš, tobě patří všechna čest, sláva a úcta. Bez tebe by nevycházelo slunce ani nepadal sníh. Bez tebe by nebyl život, ani láska, ani přátelství. Ty dáváš našemu životu cíl a naději. Ty nám dáváš prožít radost, když se věci daří. Tobě však můžeme svěřit i úzkost, když děláme chyby nebo když před námi stojí nečekané překážky. Díky tobě, Pane, je náš život krásný, i když je někdy těžký a plný napětí. Kdybychom nevěděli, že svůj život žijeme před tvou tváří a že každého znáš jménem, byli bychom v tom nekonečném vesmíru a čase ztraceni a zapomenutí. Bez tebe by nemělo smysl překonávat každodenní potíže a myslet na druhé. Bez tebe by láska, odpuštění a oběť byly jen slabostí. Ale tvůj Syn Ježíš Kristus nám ukázal život, který i v těžkostech, protivenstvích a chudobě může být bohatý, krásný a nadějný. Pomož nám, prosíme, objevovat příležitosti, kde, jak a komu bychom mohli život učinit radostnější. *Amen*

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z Evangelia podle Jana vyslechněte z 5. kapitoly oddíl od 25. do 47. verše, kde Pán Ježíš Kristus říká:

Amen, amen, pravím vám, přichází hodina, ano, už je tu, kdy mrtví uslyší hlas Božího Syna, a kteří uslyší, budou žít...

PÍSEŇ č. 632 Neskládejte v mocných naději (nebo č. 635 Tvá, Pane, láska)

KÁZÁNÍ

Základem kázání je Ježíšovo podobenství o boháči a Lazarovi, zapsané v Evangeliiu podle Lukáše, v kapitole 16., od verše 19. do 31.:

Byl jeden bohatý člověk, nádherně a vybraně se strožil a den co den skvěle hodoval. U vrat jeho domu lehával nějaký chudák, jménem Lazar, plný vředů, a toužil ...

Milí bratři a milé sestry! Hned v úvodu je třeba říci, že před sebou nemáme biblický popis nebe a pekla. A už vůbec tu nehledíme vylíčení toho, co nás čeká po smrti. To přece nikdo neví. Podobný příběh o tom, že po smrti se má chudák dobře a boháč špatně, si vyprávěli už ve starém Egyptě. Pak ten příběh koloval snad všemi kulturami a náboženstvími. Podobný příběh vyprávěli židovští rabíni. Jinou variantu najdeme v řeckých bájích a pověstech. Toto podobenství samo o sobě nemá tedy větší vypovídací hodnotu než pohádka Sůl nad zlato. Dnes by lidé řekli, že kdo se měl v jednom životě špatně, v druhém si to vynahradí, a naopak. Ať už si tedy život po smrti představujeme jakkoli, ten příběh vypovídá především o tom, jak moc my lidé toužíme po spravedlnosti. A když ji nenacházíme tady na zemi, projektujeme si ji za horizont pozemského života.

Pán Ježíš si tuto lidovou historku vypůjčil, aby nám s její pomocí pověděl – ne jak se budeme mít po smrti, ale jak máme žít tady a teď. To, co je na Ježíšově podobenství originální, je až v jeho závěru, který se týká výhradně tohoto života. Boháč se snaží zachránit své bratry a Abraham mu vysvětluje, že všechno důležité již bylo řečeno. Ale vezměme to pěkně po pořádku.

Nejprve se před námi objeví boháč, který má všechno, co člověk může od života čekat. Dnes by se řeklo, že měl krásný dům a mla-

dou ženu, několik aut a jachtu. Všechno, po čem toužil, si mohl dovolit. Tenkrát stačilo říci, že se královsky oblékal a hodoval, a všichni si představili, jaký musel mít bezstarostný život. Nijak se nenaznačuje, že by to byl člověk hříšný nebo bezbožný. Poctivě získané bohatství se v Izraeli považovalo za Boží požehnání. V zásadě nelze tomuto bohatému člověku nic vytknout. Přesto je boháčův život prázdný. Kromě toho, že se dobře oblékal a jedl, se o něm nedozvíme vůbec nic. Dokonce nemá ani jméno. Nic mu nechybí, a přitom je jeho život prázdný a tuctový. O nic nemusí zápasit. Nevypráví se o něm žádný příběh. Nepotřebuje k životu ani víru, ani naději, ale ani lásku. Jeho příběh je sice bezstarostný, ale sám do sebe uzavřený. Nevidí Lazara, který lehává u jeho dveří. Nevidí však ani své bratry, kteří žijí stejně bezstarostný a zbytečný život jako on.

Kdybychom si chtěli z příběhu vzít už nyní nějaké poučení, pak bychom mohli říci, že jedno z největších pokušení našeho života je pohodlnost. Touha nemít starosti, být zajištěn a všechno si moci dovolit. Řadě lidí se to do jisté míry podaří. Mohou si koupit většinu toho, co chtějí. Ale jejich život je přesto prázdný. Většinou takovým lidem na ničem nezáleží. Žijí jen sami pro sebe. Možná jim závidíme, možná o něčem takovém v duchu sníme, ale věřte, že takový život za mnoho nestojí. Blahobyt je většinou nuda a otrava. Není příznačné, že toho boháče si nikdo nepamatoval jménem? Všechno měl a přitom jako by tu ani nebyl. Lidem, kteří mají, nač si vzpomenou, není co závidět. Kolikrát ani nevědí, proč by měli ráno vstát z postele. Je to jen taková zlatá klec.

Lazar má naproti tomu konkrétní jméno a příběh. Eleazar znamená – Bůh pomáhá. Víme, co ho trápí, po čem touží a kdo mu ubližuje. Je to těžký život, ale o něco v něm běží. Je chudý a většina lidí si ho ani nevšimne, a přece je to člověk, na kterého Pán Bůh nezapomíná. V židovské verzi tohoto příběhu se mluví o chudém znalci Zákona, v řecké o šikovném řemeslníkovi. Oba jsou chudí, a přece něčím výjimeční. V Ježíšově podobenství je však Lazar úplně obyčejný člověk. Svou nebeskou blaženost si ničím nezaslouží. Pouze ho všichni – kromě Pána Boha – přehlížejí.

Myslím, že Ježíš chtěl na Lazarově postavě zdůraznit, že každý – i ten neobyčejnější – lidský život má v Božích očích smysl. Aby

nás Pán Bůh miloval, nemusíme dokázat vůbec nic. Člověk může být úplný chudák a lazar, a přece přijde od nebe a nebude zapomenut. Není to jistě cesta, kterou bychom měli vyhledávat. Být lazarem není ideál. Ale může se stát, že se člověk do podobné situace dostane a bude si připadat docela nemožný. Někteří lidé jsou do té míry postižení, že nám jejich život může připadat zbytečný. „Proč se takový člověk vůbec narodil?“ Nahlas to řekne pouze cynik, ale v duchu si to pomyslí mnohý z nás. Jsou lidé, za nimiž není a nemůže být žádný výkon, žádný úspěch, a přece jsou to lidé Bohem milovaní a důležití. Jsou tady mimo jiné právě kvůli nám zdravým a bohatým, abychom si uvědomili, jak mnoho nám bylo svěřeno a darováno a jak málo svých schopností a možností užíváme. Různost lidských osudů nám pomáhá, abychom si uvědomili, čím je náš vlastní život vzácný, jedinečný a zavazující. Často teprve když vidíme lidi, kteří jsou na tom hůř než my, dokážeme sami sobě potichu říci: „Nestěžuj si a buď vděčný za to, co máš.“ Kdyby nebylo Lazarů, mohli bychom si snadno namlouvat a litovat se, že jsme nejubožejší ze všech lidí.

V další části vyprávění se ocitáme na onom světě. Není to však nebe ani peklo. Je to pouze projekce lidské představivosti, která potřebuje mít vyrovnané účty. Kdo se měl v tomto životě dobře na úkor druhých, bude nakonec trpět, a kdo trpěl již zde, bude se jednou mít naopak dobře. Podle tohoto schématu náleží každému člověku stejná porce štěstí. Jde jen o to, kdy si ji kdo z nás vybere. Nenechme si touto úvahou mást hlavu. Nikde jinde v Bibli takovou zásadu nenajdeme. Je to pouze lidová báchorka. Nehledě na to, že místo aby se tu lidé po smrti setkali s živým Bohem, najdou tu pouze praotce Abrahama, který jim vysvětluje, jak se věci mají.

A přece i tato ryze teoretická úvaha, jak by se spolu mohli boháč a Lazar bavit na onom světě, má svůj význam. Jestliže se tu mluví o tom, co již není možné po smrti, ve skutečnosti nám má jejich řeč ukázat, co je možné změnit a udělat v tomto životě. Některé věci nám bohužel dojdou až ve chvíli, kdy už nejsou možné...

Boháč volá Abrahama a prosí ho, ať pošle Lazara, aby mu ulehčil jeho trápení. Člověk by čekal, že hodný Lazar, kterému v náručí Abrahamově nic neschází, poslouží trpícímu boháčovi milosrden-

stvím. Ale Abraham říká: „Je pozdě. Mezi námi a vámi je taková propast, že ji nic a nikdo na světě nepřekoná.“

Kde se tam ta propast ale vzala? Copak na onom světě není možné udělat pár kroků? Ta nepřekročitelná propast je ozvěnou a stínem všech příkopů a bariér, které jsou dnes mezi námi lidmi v tomto světě. Abrahamovo slovo je šířavou ironií a obžalobou našeho světa, ve kterém je tolik zbytečných a přitom tak snadno překonatelných propastí. A přece jsou mezi námi zdi, které nás oddělují celý život.

Sytý nerozumí hladovému, zdravý nemocnému, věřící se podezíravě dívá na nevěřícího, usedlý se neumí vžít do kůže cizince, muž nechápe svou ženu, děti nerozumí rodičům, úspěšní pohrdají těmi, kterým se nic nedaří, a tak bychom mohli pokračovat dál a dál.

Kolikrát slyšíme, že se s něčím nedá nic dělat, že to tak vždycky bylo a bude. Po smrti se už opravdu nedá nic změnit. Ale právě proto je třeba to řešit a změnit nyní a teď. Jednou bude pozdě, ale dnes ještě pozdě není. To chce říci Ježíš svým podobenstvím především. Zatímco se lidé stále utěšují, že na onom světě bude spravedlnost, Ježíš chce říci, že si máme již nyní co možná pomáhat a propasti mezi sebou zasypávat. Ježíš využil lidovou pověst k tomu, aby nám připomněl naléhavost tohoto času, kdy lze ještě mnoho věcí změnit, usnadnit, odpustit a zmírnit.

Vždyť právě boháč se ve svém pozemském hodování choval k Lazarovi, jako by mezi nimi byla nepřekročitelná propast. Nechtěl ho vidět, a přitom byl Lazar tak blízko. U vrat jeho vlastního domu. Znal ho jménem, ale nezajímal se, co ho trápí. Nejsme i my někdy podobně slepí k těm, kteří nás potřebují? Dnes již tolik nejde o sociální rozdíly, ale zkusme se zamyslet, kolik našich známých zůstává osamělých, zklamaných a opuštěných. Asi každý z nás má kolem sebe nějaké Lazary, které přehlíží a kteří se mu nehodí do života. Ale jednou nás to bude mrzet, protože bude na všechno pozdě.

V boháčovi se však náhle probudí starost o druhé. Rád by zachránil své bratry, kteří žijí stejně bezútěšný život jako on. Prosí Abrahama: „Pošli k nim Lazara, ať je varuje.“ Ale Abraham to považuje za zbytečné. Mají přece svědectví Mojžíše a proroků. Boháč má ovšem lepší návrh. Kdyby k nim přišel člověk, který vstal z hrobu – to by byla bomba! Tomu by uvěřili. Ale i na to má Abraham stručnou odpověď:

„Když někdo nevěří Mojžíšovi ani prorokům, neuvěří, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.“

Je to nečekaný, skoro až beznadějný závěr, ale pravdivý. Jestliže my lidé nebereme Boha vážně, pak to není proto, že se kolem nás děje málo znamení a zázraků. Problém je v tom, že my sami nechceme žít podle Boží vůle.

A přece to není beznadějně. Biblické svědectví Mojžíše a proroků – k němuž můžeme dnes přidat svědectví evangelia Ježíše Krista – je slovo, která má moc proměnit lidské životy. Boháč už sice nemůže pro své bratry nic udělat a nemá ani smysl křísit Lazara, aby jim v noci nečekaně zabušil na dveře. K tomu, aby člověk objevil, v čem je smysl a cíl života, stačí tiché slovo evangelia, Kristovo pozvání a příklad. Kdo chce, ten porozumí. Mezi nebem a zemí není propast, ale funguje tu dobré spojení – Boží slovo, které má sílu prolomit tvrdou skořápku lidských srdcí.

Právě v církvi vidíme, jak se boháči a Lazaři již dnes setkávají pod kazatelnou a u stolu Páně a navzájem si pomáhají. Ne až po smrti, kdy je na všechno pozdě, ale tady a teď. Dnešní podobenství není o tom, co bude smrti. Je to spíš hrozný sen, z kterého se smíme probudit a s úlevou si uvědomit, co všechno je v našem světě možné změnit. Kolik věcí a vztahů ještě lze napravit, zachránit a usmířit.

Boháč – místo aby se jen cpal stále novými lahůdkami a adrenalinovými zážitky, může najít smysl života, když začne žít pro druhé. Lazar, který žil pouze ve společnosti toulavých psů, může najít v církvi společenství, kde ho přijmou. A boháčovi bratři? Ti třeba někdy přijdou na hudební nešpory nebo na půlnoční a pak i v neděli dopoledne. Nebo se jim narodí dítě a budou ho chtít z vděčnosti pokřtít. Nebo dostanou pozvánku na biblické kurzy, přijdou a zůstanou mezi námi. Jiný zabrousí na naše webové stránky, přečte si tu kázání, zamyslí se sám nad sebou a začne se sebou něco dělat. Na tomto světě je všechno možné, a právě proto je život krásný a vzácný. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty nás svým Slovem nenecháváš v klidu. Burcuješ nás z naší pohodlnosti a navykklých stereotypů. Každý den je

příležitost udělat někomu radost. Každé setkání a rozhovor, každá spolupráce, každé společné jídlo nás něčím obohatí. V každém člověku, kterého potkáme, smíme spatřit tvou tvář. Dej, Pane, ať nepromarníme čas, který nám byl darován. Amen

PÍSEŇ č. 643 Když soumrak zhasí světlo

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme tě za bohaté a bezstarostné tohoto světa. Za ty, kteří mají všechno, co chtějí, ale jejich život je prázdný. Dej, ať jejich život dostane hloubku a cíl. Dej, ať se probudí ze svého snu a spatří jak Lazary u svých dveří, tak i své bratry, kteří utrácejí život v marnostech.

Prosíme tě za Lazary tohoto světa, za všechny, kteří se neobejdou bez cizí pomoci, za všechny bezmocné, postižené, zapomenuté, ostrčené a nemilované. Dej, ať i do jejich života pronikne světlo radosti a naděje.

Prosíme tě za země a lidi, kteří trpí válkou, bezprávím, hladem a zimou. Dej, ať mocní a odpovědní najdou dostatek moudrosti a odvahy, aby obyčejní lidé trpěli co nejméně.

Prosíme tě za tvou církev, aby její svědectví tomuto světu bylo srozumitelné a naléhavé. Prosíme tě o požehnání a dar Ducha svatého pro všechno, co se v našem sboru děje, ať už je to práce s dětmi a mládeží, biblické hodiny nebo naše nesmělé pokusy otevřít se svému okolí a posloužit lidem na cestě k tobě.

Svěřujeme ti i své osobní starosti a těžkosti a prosíme, pomoz nám najít řešení našich problémů a nevyjasněných vztahů. A za to, co nás spojuje – výhled k příchodu tvého království, prosíme v modlitbě, kterou jsi nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Setrvávej v tom, čemu ses naučil a o čem jsi přesvědčen. Víš, od koho ses tomu naučil. Od dětství znáš svatá Písma, která ti mohou dát moudrost ke spasení, a to vírou v Krista Ježíše. Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu. Před Bohem a Kristem Ježíšem, který bude soudit živé i mrtvé, tě zapřísahám pro jeho příchod a jeho království: Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování. Neboť přijde doba, kdy lidé nesnesou zdravé učení, a podle svých choutek si seženu učitele, kteří by vyhověli jejich přáním. Odvrátí sluch od pravdy a přikloní se k bájím. Avšak ty buď ve všem střízlivý, snášej útrapy, konej dílo zvěstovatele evangelia a cele se věnuj své službě. (2Tm 3,14–4,5)

POŽEHNÁNÍ

Spravedlnost založená na víře mluví takto: 'Nezabývej se myšlenkou: kdo vystoupí na nebe?' – aby Krista přivedl dolů – 'ani neříkej: kdo sestoupí do propasti?' – aby Krista vyvedl z říše mrtvých. Co však praví? 'Blízko tebe je slovo, v tvých ústech a ve tvém srdci'; je to slovo víry, které zvěstujeme. Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen. Amen

PÍSEŇ č. 649 V tobě je radost (nebo č. 636 Z tvé ruky, Pane můj)

RECHABEÁM

VSTUPNÍ SLOVA

Zaplesejte, spravedliví, Hospodinu, přímým lidem sluší se ho chválit. Hospodinu vzdejte chválu při citaře, zpívejte mu žalmy s harfou o deseti strunách. Zpívejte mu novou píseň, hrejte dobře za hlaholu polnic. Neboť slovo Hospodinovo je přímé, v každém svém díle je věrný... Naše duše s touhou vzhlíží k Hospodinu, on je naše pomoc, náš štít. Z něho se raduje naše srdce, my doufáme v jeho svaté jméno. Tvé milosrdenství bud', Hospodine, s námi, na tebe s důvěrou čekáme. (Ž 33,1–4.20–22) Amen

PÍSEŇ č. 273 Zvedněte, brány, svrchků svých

MODLITBA

Bože, ťukáš nám na dveře, obracíš náš zrak od minulosti, ve které si stále chceme říkat, k budoucnosti – k příslibu, k tvému příchodu. Vedeš nás od toho, co už známe a chceme si jen zopakovat, k tomu, co teprve přijde – k otevřenosti, k sázce na budoucnost. Zveš nás, abychom vystavili své tváře vanutí Ducha, ve kterém je cítit vůni neznámých krajín, tvého království. Pro ně nás chceš zaujmout a získat.

Leká nás to. V tom, co je, se dovedeme pohybovat, i když často fňukáme nebo nadáváme. Pustit se toho, co tu ještě není, dát prostor novému, neznámému, naději, zaslíbení – to je riziko. Potřebujeme k tomu víc důvěry. O ni prosíme, abychom opravdu zdvihli brány svrchků svých, abychom ti udělali ve svých plánech místo, abychom tě vítali. Připomeň nám svou dobrotu, která přesahuje všechna očekávání, připomeň nám svou překvapivou věrnost, která přichází ke slovu, i když už nikdo nedoufá. Ať se nám úžas nedělního rána stane východem, silou, moudrostí. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První biblické čtení je z První knihy královské, z kapitoly 11., od verše 1. do 13.:

Král Šalomoun si zamiloval mnoho žen cizinek...

PÍSEŇ č. 692 Temnou, divnou mlhou bloudím

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je v První knize královské, v kapitole 12., od verše 1. do 24.:

Rechabeám se odebral do Šekemu. Do Šekemu přišel totiž celý Izrael, aby ho ustanovil králem...

Sestry a bratři, tohle vyprávění má v ekumenickém překladu nadpis „Rechabeáмова nemoudrost“. A mohli bychom je také nazvat „Jak mladická nerozvážnost rozbila svou tvrdostí dílo předešlých generací“. Zkušenost, která ví o nutnosti kompromisů, tu – zdá se – dostává za pravdu. Kdepak, vládnout, vést, být ve vrcholné funkci, to není jen tak, to vyžaduje velikou míru moudrosti a diplomacie. Moc není všechno, a kdo dá jenom na ni, ten si pod sebou řeže větev. Mládí má asi často k takové nekompromisní razanci sklony. Novopečení poradci a manažeři dovedou rozhodovat bez zábran a nadělají často větší paseku než staří rutiněři. Důležitost mezilidských vztahů jim zatím uniká. Připomíná to epizodu z filmového zpracování Poláčkova románu „Bylo nás pět“. Starší syn Ladislav se vrací na svátky domů, a když vidí, jaké má otec Bajza patálie s dlužníky, rozhodne se to aktivně řešit. Má úspěch. Otec dostane své peníze brzy zpět. Jenomže sousedské vztahy na maloměstě jsou také rázem v háji. A tak je nakonec otec ještě rád, když syn zase nasedá do vlaku a odjíždí. Je nasnadě shrnout historii Šalomounova nástupnictví moudrým ponaučením knihy Přísloví, která praví: „Vlídna odpověď odvrací rozhořčení, kdežto slovo, které ubližuje, popouzí k hněvu.“

Jenomže my jsme o té Rechabeámově nešťastné odpovědi, která definitivně rozdělila Davidovu říši, četli v souvislosti. A ta nám to krásné ponaučení poněkud problematizuje. Podle ní se o rozdělení totiž rozhodlo už mnohem dříve. Jeho skutečnou příčinou nebyla až bezohledná tvrdost mladého králevice. Naopak, byla jí až přílišná vstřícnost a tolerance jeho otce, moudrého Šalomouna. On vyšel vstříc svým manželkám, postavil svatyně jejich bohům a na to mu Hospodin ohlásil, že království bude rozděleno.

Opět se nabízí jednoduché vysvětlení: ženy. Ty mužským jistě dovedou poplést hlavu. A když se do nich navíc zblázní starý chlap, bývá to často tragikomická podívaná. I z úctyhodného pána se snadno stane úplný blázen. Příkladů by se jistě našlo – i v našem veřejném životě – dost. Náš starozákoník profesor Bič ale tuhle jednoduchou teorii senilního proutníka, který ztratil soudnost i víru, odmítá. Ke králi, který proslul skutečně Bohem darovanou moudrostí tak, že mu nebylo na světě rovného, mu to nesedí. A navíc se pan profesor až pedantsky hrabal ve staroorietální historii. A tak celý ten případ s ženami Šalomouna a jejich svatyněmi vidí právě jako výsledek moudré diplomacie. Podrobení králové totiž sami nabízeli své dcery vítězi, svému přemožiteli – králi králů. Jejich přítomnost v Šalomounově paláci jenom podtrhovala jeho nadřazenost. A protože ve starém Orientě platila zásada „Jak na nebi, tak na zemi“, platilo to i po stránce náboženské: ty malé svatyně okolních bohů ve stínu jeruzalémského chrámu jenom zdůrazňovaly jejich podrobenost Hospodinu. „Vždyť Hospodin, váš Bůh je Bůh bohů a Pán pánů... Vždyť ty, Hospodine, neskonale převyšuješ všechny bohy...“ Právě tak možná Šalomoun všechny ty svatyně, které svým ženám nastavěl, chápal. Jen ať mají všichni tu Hospodinovu suverenitu na očích, jen ať vidí tu svobodu, kterou král ve své víře má, tu toleranci, kterou si může Hospodinův pomazaný dovolit. Z dnešního pohledu je možné to také vidět jako přímo vzorovou náboženskou toleranci a snášenlivost, která v jistotě své víry dává s klidem prostor jinověrcům a respektuje svébytnost menšin.

Jenomže má v sobě člověk skutečně takovou jistotu a pevnost, ve které si snad lze opravdu tuhle benevolenci dovolit? A má ji stále? Nepatří právě sem zmínka o Šalomounově stáří? Má člověk, někdy už vyčerpaný životem, ještě schopnost, aby rozlišil mezi tím, co je ještě

moudrá velkorysost a co už jen unavená povolnost, která chrání jenom svůj klid? A i když jasné pozná, že zle ujíždí, má pak v tom rozjetém vlaku ještě na to, aby radikálně přehodil výhybku? A dovedeme vůbec vždycky dohlédnout důsledky svých sebevědomých činů? Sami na ně možná máme. Jenomže v nich nejsme sami. Jaký signál vysíláme druhým?

Když si čtete, jak Rechabeám reagoval na žádost lidu, a znáte trochu Bibli, vybaví se vám možná ještě jiná scéna: Mojžíš přichází žádat faraóna, aby Boží lid mohl slavit bohoslužbu v poušti, a farao nejenže nevyhoví, ale robotu ještě přitvrdí. Epizoda z Šekem jako by tomu z oka vypadla. A pak se vám drobná zmínka, že si Šalomoun vzal na prvním místě mezi svými ženami právě dceru faraóna, ukáže ještě v jiném světle, než jako moudrý tah státníka, který si zajistil přízeň mocného souseda.

Byla to jen Rechabeáмова chyba, že jednal tak, jak jednal? A byla to vůbec jeho chyba? Jak se měl synáček vyznat v tom, co a proč vlastně otec přijal? Jak měl rozlišovat? Otec si faraónovu dceru prostě vzal, svatyni ji vystavěl a legitimizoval tak pro syna i ten egyptský styl vlády. On už mezi ním a Hospodinem zkrátka žádný rozpor ani napětí neviděl. V tom to asi bude. Protože bezbožný on rozhodně nebyl. Když mu muž Boží Šemajáš vyřídí, že proti izraelským separatistům táhnout nemá, neboť jejich odtržení je z vůle Boží, v klidu nechá rozejít celou stoosmdesátitisícovou armádu. Takový respekt vůči Bohu se hned tak nevidí.

Vida, jak se nám to proměnilo – z kritiky radikálních řešení je tu najednou otazník nad přemoudřelou diplomacií a sebevědomě shovívavou tolerancí. Ono možná ani tak nejde o to, jestli je člověk na ženský nebo ne. Ono jde spíš o to, zda si ve své přemoudřelosti myslí, že snad může být sluha nad svého Pána – že snad ví lépe než Bůh, jak zajistit mír. A také o to, zda má dost pokory k tomu, aby věděl, že se některým konfliktům nebo nařčením z nesnášenlivosti vyhne jen za cenu odvratu od Boha, a odvrát od Boha žádný pokoj nepřinese.

V žádné víře totiž nejde jenom o ty svatyně. Každá určuje také vztah k autoritě, vztah k moci; každá vede ke zcela určitému způsobu řešení životních situací; každá v sobě nese jistý vzorec mezilidských vztahů a model jednání. Kdo si to neuvědomuje, kdo – tak jak je to

dnes zvykem – naivně říká „Ať si každý věří, co chce, hlavně že neupírá stejné právo jiným“, ten asi často právě svou tolerancí šíří aroganci a bezohlednost.

Ono to totiž nejde, věřit cokoliv a jednat přitom stejně dobře. Není tomu tak, že bychom jen z rozmanitých pohnutek nakonec stejně směřovali k jednomu cíli. Přístupy k životu se opravdu liší podle toho, ke komu se ve víře vztahujeme. A tolerance, která se s tím nezdržuje, nepřispívá k pokoji, ale spíš ke zmatku, jehož obětí jsou pak i lidé, kteří v sobě respekt mají. I když se orientovat chtějí, rozpor ve svém rozhodnutí už postřehnout ani nemohou.

Pokorná radikalita skutečného Knížete pokoje, který svým slovem mnohé k hněvu popudil a uměl jasně dát najevo, na čí straně stojí, je bezpečnější hráz proti zotročení a bezohlednosti a jistější cestou k jednotě než diplomatické strategie, které si nechtějí nikoho pohněvat a každému vyjdou vstříc. Skutečné milosrdenství nemá jakýkoli kabát, má svou tvář, tvář Krista, který byl i svým souvěrcům trnem v oku. Tomu věříme. Amen

MODLITBA

Bože, děkujeme ti za lekci a prosíme o pokoru, abychom si nemysleli, že je sluha nad svého Pána. Amen

PÍSEŇ č. 244 Ve jméno Krista doufáme (v. 1-6)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Kriste Ježíši, přiznáváme, i my v tom máme někdy zmatek: pokora se nám plete s ústupností, radikalita se sebezprosazováním, důvěra se sebejistotou, tolerance s lhostejností. Díky tobě do toho zmatku dopadá světlo, díky tobě je možná orientace. Děkujeme ti za pouto důvěry, které nás k tobě stále vrací. Přejeme je všem; zvlášť těm, které jsme sami zmátli svojí nevýrazností, hranou svobodou, přílišnou sebedůvěrou. Dej, ať všichni, kdo ve svém rozhodování hledají moudrost, ji

opravdu najdou. Ať státníci a politici dokáží rozeznat, co vede k pokoji a porozumění. Děti ať se mají na kom se dobře orientovat. Ať jsme i my světlem světa a solí země – tak, jak o tom mluvíš v blahoslavenstvích: čistotou srdce, milosrdenstvím, věností, která nehledá jen svůj klid, touhou po spravedlnosti, živým svědomím. Buď i v nás s těmi, kdo svoje břemena nemohou snést, na které si nikdo nedovede udělat místo a čas. Buď i v nás pro ty, které trápí mělkost života a často i mělkost náboženství.

Společně se proto k Bohu modlíme tvými slovy: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Dejte si pozor, aby se vaše svoboda nestala kamenem úrazu pro slabé... 'Všecko je dovoleno' - ano, ale ne všecko prospívá. 'Všecko je dovoleno' – ano, ale ne všecko prospívá ke společnému růstu. Nikdo ať nemyslí sám na sebe, nýbrž ať má ohled na druhého! (1K 8,9; 10,23–24)

POŽEHNÁNÍ

A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši.
Amen

PÍSEŇ č. 487 Amen, Otče, rač to dát

ARAMEJEC NAAMÁN

VSTUPNÍ SLOVA

Všechnu naději jsem složil v Hospodina. On se ke mně sklonil, slyšel mě, když o pomoc jsem volal... Ať jsou veselí a radují se z tebe všichni, kteří tě hledají; ať říkají stále: „Hospodin je velký“ ti, kdo milují tvou spásu. (Ž 40,2.17) Amen

PÍSEŇ č. 627 Má duše Boha velebí

MODLITBA

Bože, ano, radujeme se. Chválíme tě za to, že tvoje dobrota a moc není jenom nebeský ideál, ale proměňuje naše životy na této zemi. Díky Ježíši Kristu se nám pro ni otvírají oči – smíme vidět její slávu i v tom, co je nepatrné, všední, co se děje mimo světla reflektorů, a co se zdá neúspěšné a zabitě. Chválíme tě za každý projev dobré vůle mezi lidmi, za solidaritu, ve které jedni sdílejí trable druhých, za věrnost a odpuštění, o kterých noviny nepíšou, za nezištnou štědrost, za svobodu, jejíž cenu už ani nevnímáme, za všechny, kdo zápasí o pravdu a poctivost a doplácí na to, a za ty šťastné okamžiky, kdy se navzdory všemu jejich zápasu zhodnotí. Dej, ať z nich umíme čerpat důvěru, aby nám tak snadno v dobrém nedocházel dech. Občerstvi nás svým Slovem. Naplň nás svým Duchem, aby mezi námi nevitězila bezduchost.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z Evangelia podle Matouše, z 5. kapitoly, od 3. do 16. verše, vyslechněte tato slova Pána Ježíše:

Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské...

PÍSEŇ č. 632 Neskládejte v mocných naději

KÁZÁNÍ

Základ kázání je ve Druhé knize královské, v 5. kapitole, od 1. do 19. verše:

Naamán, velitel vojska aramejského krále, byl u svého pána ve veliké vážnosti...

Sestry a bratři, o čem tenhle příběh z Druhé knihy královské vlastně je? Určitě o takové situaci, kdy se karta obrátí: aramejský vojevůdce Naamán má všechno – armádu, obrovskou moc, přízeň krále, úspěch, nepřátelé se před ním třesou. Jenomže někdy je člověku veškerá moc k ničemu. V životě jsou totiž i věci, které ve své moci nemáme. Naamán byl stížen malomocenstvím. A z velkého mocipána je najednou malomocný, málo-mocný, bezmocný. Karta se obrátila.

To se stává. To se v lidském životě může stát. Takový je. Hledáme-li v něm orientaci, smysl, cíl, naději, je dobré mít to na paměti. Jsou totiž životní cesty, které slibují opravdu mnoho, a nejsou to plané sliby. Mohou člověka k tomu očekávanému cíli skutečně dovést. Jenomže právě na tom vrcholu se pak může ukázat, že to našemu lidskému životu neodpovídá, že je to jen iluze, která něco podstatného z naší člověčiny pominula. To je ovšem jenom nastínění situace. Podstatné je, co s ní dělat nebo co v ní dělat.

A tak je ten příběh také o svobodě od nenávisti, která umí oplácet zlo dobrem a která té chvíli, kdy se karta obrátí, nezneužije. Je přece mnoho možností, jak na ni reagovat. Zvláště, když se týká těch, kdo jsou u moci, kdo jednají s převahou, vůči kterým se člověk asi často cítil bezmocný a nezbývalo mu, než aby zaťal zuby a dusil zlost. To je pak nasnadě říct si se zadostiučiněním: „Vida, taky na něj došlo, žádný strom neroste až do nebe!“. A lze v tom dokonce vidět potvrzení své víry a Boží spravedlnosti: „Boží mlýny melou pomalu, ale jistě“. Nejspíš se podobné reakce objevily i v tehdejší Izraeli. Ale Bible pro nás zachytila docela jiné reakce:

Zotročené děvčátko, které právě Naamánovy hordy připravily o vlast, o rodiče, o domov, a které tak mělo všechny důvody přát mu jen to nejhorší, mu ukáže cestu k záchraně. Hospodinův prorok Eliša,

který by jistě mohl zhoubnou nemoc vůdce nepřátel Božího lidu a představitele cizího náboženství vyložit jako Boží soud, naopak nabídně pomoc, o kterou ani nebyl požádán. Mohl klidně zůstat mimo a poukázat ještě na marnost falešné důvěry pohanů, kteří skládají naději jenom v mocných tohoto světa. Naamán i s doporučujícím listem mířil přece ke králi. Ale Eliša svou pomoc aktivně nabídne. – Je to jedna z nejvýraznějších starozákonních ilustrací apoštolské výzvy „Nikomu neodplácejte zlým za zlé. Vůči všem mějte na mysli jen dobré... Jestliže má tvůj nepřítel hlad, nasyt' ho, a má-li žízeň, dej mu pít...“ – tak ho očistiš. „Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem.“

Obrátí-li se karta, není to příležitost k tomu, abys vzal spravedlnost do svých rukou, ale k tomu, abys jednal svobodně ze své důvěry, která spoléhá na Boha. Jistěže to není nějaká zaručená technika nebo finta, jak změnit nepřátele. Biblické vyprávění poctivě přiznává, že Naamán i po radě děvčátka dál spoléhal na svoje mocné konexe a na radu Eliši reagoval nejprve pyšně a zlobně. Důvěra je víc než účelová mravní ušlechtilost. Nespoléhá na sebe. Spoléhá na Boha. Z jeho dobroty vychází a k ní odkazuje. Ostatní nechává na něm.

A tuto dobrotu především příběh potvrzuje. Bůh nepomáhá jenom těm svým. Jeho milost je tu dokonce i pro ty, kdo proti jeho lidu bojovali. I pro všelijak popletené, kteří čekají záchranu od náboženských kejklů a nad prostotou Božího slova se nejdřív pohorší a dají na ně nakonec jen díky nesmělým domluvám těch, kteří jsou jim podřízeni a kteří sami skoro nic nezmohou. Toho si, bratři a sestry, dobře všimněte: Hybateli naděje a iniciátory záchrany jsou v celém tom příběhu ti, kteří vlastně sami žádnou moc nemají – otrokyně, malé děvčátko, sluhové. A tak je tomu v Bibli často. Z Božího pohledu stojí právě oni na počátku nebo v uzlových bodech příběhu spásy a jenom díky jim dochází ke šťastnému konci.

Pokud se k tak nepatrným a bezmocným počítáme, necítíme se obvykle odpovědní za běh událostí. Co člověk zmůže, když ničím nedisponuje? Vidíte, a podle tohoto příběhu právě takoví uvádějí události do chodu a hrají podstatnou roli v tom, aby se nezvrtil špatným směrem. Záleží na nich. Zmůžou hodně. To je překvapivé poselství. Nadějně, pokud nás naše bezvýznamnost trápí. Znepokojivé a obviňující, pokud si z ní děláme jenom omluvu nebo výmluvu.

To nadějně a spásné se neděje skrze možnosti, které mají k dispozici ti, kterým obvykle přičítáme rozhodující moc. Naopak, jako by je to, čím mohou disponovat, pro naději spíš diskvalifikovalo. Vždycky, když se toho chopí, jsou vedle. Král uplatní svou moc, a místo aby pomohl, rozpoutá málem mezinárodní konflikt. Naamán zná přesně léčitelské praktiky a málem se tak sám o naději připraví. A potom si myslí, že má, čím se odvděčit, a je přitom úplně vedle. Ten kapitál jejich možností a moci je od naděje spíš vzdaluje a překází, než aby jim dával větší šance. Vždycky mají po ruce nějaké řešení. Ale právě to jako by je diskvalifikovalo. Kdo by pak totiž ještě uvažoval o něčem jiném? Kdo by byl něčemu jinému vůbec přístupný?

Snad právě jen ti, kteří sami nic nemohou, žádnou moc nemají, na vlastní řešení jsou chudí. Ti jsou s to vzít vážně i to, co není z nich, dát na Boží slovo víc než na sebe. Ani ne tak kvůli své uvědomělosti, ale prostě kvůli svému postavení, které by si nikdo z nich nejspíš dobrovolně nevybral. A vida, ona je ta chudoba a bezmoc přece tou nejjistější cestou k naději. Ona to je, která nakonec i sebevědomé mocipány zbavuje jejich malo-mocenství, jejich ne-moci.

A tak je to nejspíš i s Ježíšovým blahoslavenstvím chudých duchem. My za ním pořád hledáme nějaké mravní kvality, za které by bylo království nebeské odměnou. Ale co když je to úplně jinak? Co když nám chce Ježíš jenom říct, že ta bezmoc, která nás potkala, a třeba ne z naší vůle a dobrovolně, vůbec není tak zatracená a beznadějná, jak si většinou myslíme. Kdepak, říká Ježíš. Právě díky ní jste naději blíž, než si myslíte. Právě ten nedostatek vám otvírá dveře k tomu, co je Boží. Ne, že by chudoba byla nějak záslužná, ale má šanci něco přijmout. To je vaše štěstí, protože jinak se k Božímu království přijít nedá.

Nebojte se, že nic nedokážete. Kdepak, vy jste světlo světa, vy jste sůl země. Stačí jenom, abyste vůči tomu světu kvůli tomu, oč vás připravil, nezahořkli, neobrátili se k němu v sebelítosti nebo zlobě zády. Není čeho litovat. Vy už jste na cestě k naději. K té, která je díky Boží dobrotě a věrnosti pro každého. A že pro ni sami nemůžete nic udělat? To nevádí. Stačí, když k ní ukážete, nebo někoho pozvete, aby nad ní aspoň uvažoval. Amen

MODLITBA

Bože, jak je to v tvém pohledu všechno naopak – mocní jsou málo mocní a pomoc bezmocných je zbavuje jejich nemoci. Dej, ať se nám ten pohled stane vlastním a dodá nám pokoru i kuráž. Amen

PÍSEŇ č. 392 Z pravé víry vzchází

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty víš, co pro nás naše malá moc znamená – jak nás někdy upřímně trápí, někdy si z ní zoufáme, jindy se jen falešně litujeme, jindy kvůli ní máme vztek a zase jindy je nám pohodlnou výmluvou. Díky tobě ji můžeme vidět jinak a jsme za to vděční, i když nás to také zahanbuje.

Dej, ať se kvůli svým prázdným rukám nekrčíme při zemi a neuvízneme ve své malosti, dej, ať nás osvobodí pro tvoje možnosti, ať nám v důvěře dovolí být prostředníky tvé moci pro každého – i pro ty, na které bychom měli normálně vztek, pro ty, kdo si myslí, že všechno vyřídí rozkazem nebo že se dá všechno koupit, i pro ty, kdo vždycky všechno vědí nejlíp. Přimlouváme se proto za lidi nemocné, ať už jsou mocní nebo ne. Přimlouváme se za lidi, kteří hledají pomoc, a také za ty, kdo se o ni pro svoji povýšenost připravují. Prosíme tě pro tento svět o lásku, která překonává nepřátelství a nenávist mezi národy, různými náboženstvími a skupinami různého společenského postavení. Prosíme tě, dej ať se vděčnost neodbývá jenom dárky, ale skutečnou důvěrou, která tvoji štědrost ctí celým životem.

O to, aby se mezi námi děla tvá vůle, prosíme společně, jak jsi nás to naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nakonec pak: Všichni buďte jedné mysli, soucitní, plni bratrské lásky, milosrdní, pokorní, neodplácejte zlým za zlé ani

urážkou za urážku, naopak žehnejte; vždyť jste byli povoláni k tomu, abyste se stali dědici požehnání. (1Pt 3,8–9)

POŽEHNÁNÍ

Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi rozjasní svou tvář! Ať je známa na zemi tvá cesta, mezi všemi pronárody tvoje spása! Bůh nám dává svoje požehnání. Nechť se ho bojí všechny dálavy země. Amen

PÍSEŇ č. 485 Král věčný nás požehnej

KDYŽ SE OZVE ALARM

VSTUPNÍ SLOVA

Na počátku tohoto shromáždění vás zdravím biblickým pozdravem:

Milosrdenství, pokoj a láska ať se vám rozhojní! (Ju 2) Doufejte v Hospodina věčně, neboť Hospodin, jen Hospodin je skála věků. (Iz 26,4) Amen

PÍSEŇ č. 609 Kdo je mocný jak ty, Hospodine

MODLITBA

Ukaž nám, Hospodine, své milosrdenství, uděl nám svou spásu! (Ž 85,8)

Svatý Bože, ty jsi tak veliký a přesahující vše, co známe a co si umíme představit, že bychom tě sami nikdy nenašli. A přece můžeme k tobě volat jako ke svému Otci, který nás miluje a který se o nás stará. Za to vděčíme opravdu jen tomu, že jsi ochoten k nám se sklánět. Děkujeme ti, že jsi dokonce mezi nás poslal svého odvčkého Syna Ježíše Krista, abys nás ujistil, že se o nás opravdu zajímáš a že jsi nám, i když neviditelně, stále nablízku.

Když si však uvědomujeme tvou blízkost, napadá nás, jak se ti asi musí jevit náš život, plný chybných rozhodnutí a hříchů. A tak nám nezbývá nic jiného, než tě opět a opět prosit, abys nás přijímal i nadále jako neposlušné a nevděčné děti, které se ti neustále odcizují, odpouštěl nám a vždy znovu nás přiváděl k sobě. Dovolávat se můžeme jen Ježíše Krista, který přišel, aby nás s tebou smířil a ukázal nám cestu z bludiště světa k tobě. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Jednu z ilustrací k dnešnímu kázání najdeme ve 27. kapitole Skutků apoštolských, ve 20. až 32. verši:

Po mnoho dní se neukázalo ani slunce ani hvězdy...

PÍSEŇ č. 440 Ozvi se, Pane můj

KÁZÁNÍ

Tráva usychá, květ vadne, ale slovo Boha našeho je stále navěky. (Iz 40,8)

Při výkladu Písma svatého vyjdeme dnes z textu, který je zapsán v Druhé knize královské, 7. kapitole, od 8. do 9. verše:

*Malomocní přišli na kraj tábora, vešli do jednoho stanu, najedli se a napili. Vynesli odtud stříbro, zlato i roucha, odešli a tajně to uložili. Pak se vrátili, vešli do jiného stanu, vynesli odtud věci, odešli a také je tajně uložili. Potom si řekli vespo-
lek: „Neměli bychom takto jednat! Tento den je dnem radostné
zprávy a my jsme zticha. Budeme-li vyčkávat až do ranního
úsvitu, stihne nás trest. Pojďme to tedy ohlásit v královském
domě!“*

V naší technicky vyspělé době máme často co činit s rozmanitými optickými a zvukovými zařízeními, která upozorňují chodce, šoféry, vlakvedoucí nebo piloty na možná nebezpečí. Tak třeba když v autě dochází benzin nebo brzdová kapalina, rozsvítí se před šoférem na palubní desce varovné světýlko. Jsou však návěstidla, která avizují blikáním, pípáním nebo vyzváněním přímo bezprostřední, aktuální ohrožení. Když se v operačním sále na displeji objeví nepravidelné kmitání nebo když se na ARO rozezvučí alarm, znamená to, že se děje něco opravdu povážlivého, že jde možná o život.

Avšak člověku nehrozí pouze ohrožení jeho somatické, tělesné schránky. Někdy jde i o naše myšlení a citění. I tam může nastat stav ohrožení a potřebujeme včasné upozornění, že něco s námi není v pořádku. A jestli se nám dostane vnitřního varování, pak věřme, že je za tím sám Zpytatel ledví a srdce, o němž se píše v Janově Zjevení (2,23). To nám naznačuje i dnešní příběh.

1. Připomeňme si nejprve jeho pozadí: Koncem 9. století před Kristem oblehl hlavní město severoizraelské říše Samaří syrský král Ben-hadad II. Zanedlouho vypukl ve městě hrozný hlad. Tehdy se rozhodli čtyři malomocní muži, kteří byli ze soucitu trpění u městské brány, že přeběhnou k nepříteli. Nebylo to pro ně těžké rozhodnutí. Smrti neujdou tak jako tak. Buď je nepřátelé odeženou, nebo zemřou hladem, anebo je později sklátí jejich hrozná nemoc. A tak po setmění dezertovali do nepřátelského tábora. Tam je však čekalo veliké překvapení: ležení bylo opuštěné. V té době Syřané vedli války na víc stran a historikové se domnívají, že obléhatelé byli nakvap odveleni jinam.

2. To je docela možné. My si však položíme otázku: Co nás na biblickém podání zaráží? Je to jednání oněch přeběhlíků. Na místě zrušeného válečného tábora zanechali nepřátelé jídlo a různé cenné věci a vyhladovělí malomocní, když se najedli a napili, se pustili do drancování. Vynášeli ze stanů cennosti a šatstvo a ukládali si je do skrytí. Je to téměř jako výjev z hororu. Nevyléčitelně nemocní, přímo lidské trosky, jejichž dny jsou sečteny, se snaží urvat si ze života, co je ještě možné. Victor Hugo ve svých „Ubožácích“ zachycuje bojiště po bitvě u Waterloo v r. 1815 a na něm podobného lidského supa, který okrádá mrtvé a umírající. Bohužel se dozvídáme, že i dnes se také u nás při povodních nebo za jiných krizových okolností najdou jednotlivci těžící z momentální situace.

Problematické však je, že i v běžném životě se mnoho dnešních lidí také řídí pochybnou „moudrostí“ *Carpe diem!* – urvi si hned teď ze života, co můžeš. Latinská průpověď pochází od římského básníka Horatia. Něco podobného ale napsal i apoštol Pavel – ovšem v ironickém smyslu: „...jezme a pijme, neboť zítra zemřeme“ (1K 15,32), což by padlo jako ulité na ony hodující malomocné. Nemělo by to však platit o nás. Takováto životní „filozofie“ (jak se dnes s oblibou říká), soustředěná pouze na přítomný okamžik, nás asi leká zvláště u mladých li-

dí, kteří se teprve chystají vstoupit do praktického života, nebo naopak u lidí starých, kteří budou zanedlouho ze svého života skládat účty. Ale co my sami? Je dosti těžké se tomuto šířícímu se postoji k životu ubránit. Naštěstí máme oporu v Ježíšově varování před soustředěním na iluzorní, pomíjivé „hodnoty“ (Mt 6,19 a 28).

3. Teď však postupme dál: Oni čtyři malomocní Samařani všecko, co jim nenadále spadlo do klína, pečlivě ukryli. Neměli zřejmě chuť o něco se s někým dělit, i když ve městě byla spousta hladovějících. To je další rozšířený jev, se kterým se také nestále setkáváme: sobectví, egoismus. Lidé nemají chuť se dělit s druhými – ani o peníze, ani o věci, ani o lásku, o čas a jiné hodnoty. Existují sice různé charity, diakonie a všelijaké lidumilné spolky, ale ty vyjadřují postoj jen zlomku společnosti.

Co je to vlastně sobectví? Je to v podstatě špatná životní orientace: místo co bychom byli obráceni ven, k bližním, jsme obráceni dovnitř, na sebe. Toto chybné zaměření jsme sledovali u samařských přeběhlíků, ale slyšeli jsme o něm i ze Skutků apoštolských: posádka lodi, na které se Pavel plavil do Říma, se chystala v krizové situaci uprchnout na záchranném člunu a ponechat loď s pasažéry napospas rozbouřeným živlům. Takováto lhostejnost k osudu druhých je určitě také odrůdou sobectví. Boží vůle je ovšem zcela opačná: Berte na sebe břemena jedni druhých (Ga 6,2). Nenamlouvejme si, že jsme se od sobectví a sebestřednosti dokázali definitivně oprostít! Možná že občas prožíváme jakási vzepětí od egoismu k obětavosti, ale to jsou spíše krátkodobé úlety. Egoismus je ale úporný plevel. Proto je nutné s ním zápolit každodenně.

4. Ale pozor! Příběh o samařských malomocných vzal nečekaně důležitý obrat. A to je to hlavní, čeho si chceme povšimnout. Když se oni malomocní přeběhlíci zmocnili v opuštěném vojenském ležení cenných svršků a kovových předmětů a ukryli je, náhle se znepokojili: Neměli bychom takhle jednat... Co se s nimi stalo? Jaké čidlo je upozornilo, že je něco v nepořádku? Vratme se k začátku kázání! V těchto mužích se rozezněl signál, že to s jejich počínáním není v pořádku. A to se přece stává i nám! Náhle nás přestane těšit problematický úspěch. Přestane nás blažit, že jsme někoho přechytračili nebo usadili. Cítíme, že se s námi děje něco nedobrého.

V Ježíšově podoběnství o marnotratném synu se dočítáme, že když mladý muž úplně zkrachoval, šel do sebe (L 15,17). To by mohlo budít zdání, že člověk sám v sobě najde vůli a energii vypořádat se s tím, co je v něm nedobré. Ve skutečnosti však je iniciativa na Boží straně. To Bůh registruje, že jsme se ocitli mimo správnou cestu, a ve své dobrotě nás na to upozorní. A k tomu nepoužívá elektronických prostředků, ale své moci, Ducha svatého, o němž Ježíš řekl: On přijde a ukáže světu, v čem je hřích (J 16,8).

Čtyři samaršští přeběhlíci si tedy začali vyčítat, že si sobecky užívají a hrabou kořist, místo co by neprodleně oznámili svým bližním v obleženém vyhladovělém městě, že kritická situace pominula. Řekli si: Neměli bychom takhle jednat. Tento den je dnem radostné zprávy, a my jsme zticha. Zastyděli se, že si sobecky ponechali pro sebe radostnou zprávu o záchraně, kterou dal Hospodin ohroženému městu. V řeckém překladu Starého zákona (tzv. Septuagintě) je zde pro radostnou zprávu použit výraz „euangelia“, což nám ukazuje k novozákonnímu evangeliu, radostnému poselství o spasení, které se nám otevírá v Ježíši Kristu. My křesťané o této záchraně víme a pravděpodobně nás také občas napadá jako ony čtyři muže z příběhu, že to není správné, když o téhle nanejvýš důležité skutečnosti mlčíme před těmi, kdo ji neznají. Apoštol Pavel to cítil jako veliký dluh. Napsal: Běda mne, kdybych nekázal! (1 K 9,16) Jak to ale pociťujeme my?

To už ale nebudeme teď rozvádět. Záměr dnešního kázání byl jiný. Na onom starozákonním příběhu jsme si chtěli ukázat, jak nás Boží avíza upozorňují, že s námi zdaleka není vždycky všechno v pořádku. Kdybychom byli odkázáni jen sami na sebe, snadno bychom to u sebe ignorovali. Naštěstí Bohu není lhostejné, ocitá-li se náš život v ohrožení. To přece jasně ukázal v Kristu. Jen abychom byli dost citliví na jeho signály!

Amen

MODLITBA

Tobě je, Bože, dobře známo, že občas býváme zarmoucení tím, jak znovu a znovu podléháme svým ne právě dobrým sklonům. Prosíme, čiň proto s námi vždy znovu to, co jsi učinil s oněmi čtyřmi muži:

dotkni se našeho srdce a přetvářej si nás – každého jednotlivě i nás všechny jako sbor. Amen

PÍSEŇ č. 392,6-8 Z pravé lásky vzchází

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Prosíme tě, Pane, aby to, co jsme tu dnes slyšeli, nalezlo odezvu v našich srdcích. Prosíme za ty, kteří tu s námi nebyli, ale patří také ke Kristovu stádu, aby se sami z něho nevylučovali.

Prosíme za děti, mládež, mladá manželství, ale i celé rodiny, ať se jich nezmocňuje duchovní malátnost a netečnost. Prosíme za staré a osamělé, za lidi obtížené nemocemi, za lidi bezradné, co si počít se životem.

Prosíme za ty, jimž jsou svěřeny životy jejich bližních – za lékaře, soudce, politiky, aby nesledovali jen své osobní zájmy, ale měli opravdu na mysli též druhé. Prosíme za celou společnost, ve které žijeme, aby směřovala, byť pomalu a pracně, k cílům, které jsi lidstvu stanovil.

A ještě připojme prosby, jimž nás naučil Ježíš: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ať nás provázejí domů slova poslání:

Žijte z moci Božího Ducha a nepodlehnete tomu, k čemu vás táhne vaše přirozenost. (Ga 5,16)

POŽEHNÁNÍ

A ještě přijměme ujištění:

Hospodin dává svému lidu sílu, Hospodin žehná svůj lid pokojem.
Amen

PÍSEŇ č. 685 I když se rozcházíme

HOSTINA U CELNÍKA

VSTUPNÍ SLOVA

Hospodine, celým svým srdcem vzdávám ti chválu, přímo před bohy zpívám ti žalmy. Klaním se ti před tvým svatým chrámem, tvému jménu vzdávám chválu za tvé milosrdenství a za tvou věrnost; svou řeč jsi vyvýšil nad každé jméno. Odpověděl jsi mi v den, kdy jsem tě volal, dodal jsi mé duši sílu... Hospodin za mě dokončí zápas. Hospodine, tvoje milosrdenství je věčné, neopouští dílo vlastních rukou. (Ž 138,1–3.8) Amen

PÍSEŇ č. 138 Srdcem celým tebe, Pane

MODLITBA

Dobrotivý Bože, děkujeme ti, že přijímáš hříšné na milost. Jinak bychom tu nemohli stát ani k tobě volat. Vyznáváme pokorně, že jsme tě opět v mnohém zklamali, zapomněli děkovat, starali se o své pohodlí, neměli dost trpělivosti pro druhé. Přece jsme však opět přišli, protože jsme poznali, že bez tvého Slova se nám dobře nežije. Ujisti nás nově a mocně o své lásce, dej lépe poznat dílo svého Syna Ježíše Krista a na něj spoléhat, jej následovat. Bez daru tvého Ducha bychom se tu sešli zbytečně – přijď v něm ty sám mezi nás! Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Izajáše, z kapitoly 42., od 1. do 9. verše:

Zde je můj služebník, jehož podepírám, můj vyvolený, v němž jsem našel zalíbení...

PÍSEŇ č. 326 Jezu Kriste, tobě díky

KÁZÁNÍ

Základem kázání je příběh o povolání celníka, zapsaný v Evangeliiu podle Marka, v kapitole 2. od verše 13. do 17.:

Vyšel opět k moři. Všechn lid k němu přicházel...

Milí bratři a sestry, u koho byl Ježíš na návštěvě tentokrát? Dal se hostit už v Kafarnaum, v domě Šimona a Ondřeje, rybářů, které povolal. Tentokrát je však v docela jiném domě, i když i ten patří učedníkovi, kterého právě povolal.

Jak k tomu došlo? Ježíš vyšel z Kafarnaum opět ke Galilejskému moři. A zase tam k němu přichází všechn lid. Každý, kdo se o něm doslechl, zatoužil spatřit Ježíše, slyšet jej kázat. A Ježíš všechny přijímá a učí je. Tak jako to dělal od počátku a jako to bude dělat i dál. Proto přišel, aby se všichni dozvěděli, že „se naplnil čas a přiblížilo Boží království“. Ale nečiní to jen slovy, káže i svými činy, svým jednáním. Učí názorně svými skutky, co to všechno znamená.

Jeden však poslouchat Ježíšovo kázání nepřišel. Asi ne jen ten jeden, jistě bylo víc takových, kteří se o nějakého potulného kazatele nezajímali. Uzdravení nepotřebovali, žilo se jim dobře – tak kam by chodili? Ale Ježíš přichází k nim. Tak to tu čteme: „Když šel dál, viděl Léviho Alfeova, jak sedí v celnici.“ Ano, Ježíš vstal a šel za těmi, kteří za ním sami nepřišli. Kdyby to nechal na nich, kdyby si sám celníka nevšiml, nikdy by se z něj Kristův učedník nestal. Ale Ježíš opouští shromáždění všech, kteří o něj stojí, a jde i za těmi, kteří o něj nestojí. Toho, který si nepřišel poslechnout jeho Slovo, osloví sám. Tak jako před nedávnem oslovil u téhož jezera dva rybáře a povolal je do své služby.

Jenže Lévi Alfeův není rybář, je to celník, a v tom je rozdíl. To nebylo obyčejné zaměstnání a způsob obživy. Však to dobře znáte – o celnících se mluví v Novém zákoně jedním dechem s hříšníky a nevěstkami. Celník rovná se ukázkový hříšník; člověk, který vybíral daně pro okupanty, spolupracoval s pohany a navíc vybíral i pro sebe; vydíral a okrádal obyvatelstvo. Kvůli penězům opustil Hospodina i svůj vlastní lid. Rozešel se se všemi a všichni se rozešli s ním. Slušní lidé

by s ním za stůl nesedli. Dokonce si to můžeme představit tak, že tento Lévi u jezera Galilejského nejspíš vybíral poplatky právě od tamních rybářů, obohacoval se na úkor lidí těžce pracujících, ti ho za to nenáviděli a pohrdali jím. Tak tohoto člověka Ježíš uviděl, toho si všiml, do jeho života se rozhodl zasáhnout. A Bůh vidí i dnes takové lidi, i dnes si všimá těch, kdo od něj odpadli a žijí jen pro svůj prospěch, peníze a výhody, a nejednou propadli chamtivosti a nepoctivosti.

Ale Ježíš celníka nejen vidí. Ježíš mu řekne: „Pojď za mnou!“ a tím jej činí svým učedníkem a apoštolem. Ježíš není jen rabi, který má své žáky a učí je moudrosti. Jeho učedníci jej následují na jeho cestě, jsou v jeho službě. A tady čteme, že Ježíš k sobě povolává, do své služby přijímá a za své pomocníky a posly si bere hříšníky!

A Marek hned přidává zprávu o mnohých dalších hříšnicích, kteří Ježíše následovali. Tím ukazuje: do Ježíšovy služby se hodí právě takoví, kteří jsou hříšní a kteří to o sobě vědí. Neboť právě ti, kterým se dostalo odpuštění, kteří ten zázrak odpuštění sami na sobě prožili, jsou zřejmě způsobilí Boží milost a odpuštění všem hříšníkům, všem ztraceným zvěstovat. Ti, kdo se i bez Božího odpuštění považují za dobré lidi, kdo si o Boží milosti jen čtou v Bibli, ale sami jako by ji nepotřebovali – ti ke zvěstování evangelia o Božím odpuštění způsobilí nejsou. Takoví, kteří vše dostali darem a vlastními dobrými skutky se nemohli vykázat, ti jsou nejvhodnější, aby svědčili o Boží štědrosti a dobrotě.

Ježíš o nich ovšem ví, že jsou hříšní. Neplete si spravedlivé s hříšnými, ani mu to není jedno. Tak jako si lékař neplete zdravé s nemocnými a není mu to jedno. Nemocní potřebují léčit. Hříšníci také potřebují léčit – potřebují uzdravit ze svých vin tím, že se jim dostane odpuštění. Ježíš není jen léčitel všech možných neduhů. On je lékař, který léčí hřích. Teď to učiní tak, že hříšníka zavolá k sobě do služby, že mu odpustí a posadí jej ke svému stolu. Tím ta služba pro celníka Léviho začala – hostinou, veselým hodováním. A pokračovala až ke službě apoštolské a kazatelské. Podle tradice je tento Lévi Alfeův evangelista Matouš. Bývalý celník, k němuž šel Ježíš na návštěvu a s nímž přes protesty zbožných, slušných a úctyhodných lidí zasedl k jednomu stolu.

Nesedí tam však jen oni, ale mnoho dalších hříšných lidí. To je Večeře Páně: Ježíš a jeho učedníci zde názorně ukazují, co to je Boží odpuštění. Pro koho je a komu se nabízí Kristův stůl, společenství s ním, ano, komu se otvírá jeho království. Ježíš a jeho učedníci se nestraní těch, kteří odpadli od Boha a propadli hříchu – chamtivosti, nepoctivosti, nevěře a čím jiným se ještě proviňovali. O odpuštění a obrácení, o potřebě pokání a polepšení tu nepadne ani slovo. A přece je to velice přesvědčivé kázání. Právě z toho, že spolu stolují dosavadní nepřátelé, nebo že celník nechal ležet peníze a poslušně vstal a šel za Ježíšem – z toho je vidět, jaká změna se s nimi stala. Tito celníci a hříšníci u Ježíše jsou hříšníci kající, uzdravení, osvobození od špatné minulosti.

Takové kázání se děje i dnes všude, kde přistupujeme ke stolu Páně. Tam padají hradby mezi lidmi, tam končí nadřazenost a přezírání, tam umlká náš lidský soud nad bližními, kteří jsou jiní než my. To je moc a tajemství odpuštění: odpuštění překonává a odstraňuje rozdíly i rozpory mezi lidmi a umožňuje žít spolu v lásce, v naději pro druhého a ve vzájemné úctě. Všecky nás shromažďuje k jednomu stolu – ty, o kterých kdekdo ví, jaké mají chyby a čím se provinili, a vedle nich ty slušné, řádné a vážené, o kterých ví jen sám Bůh, co se skrývá v jejich srdcích a co je při nich v nepořádku. Všichni jsou k tomu stolu zváni, ani je nemusí kazatel nejprve přísně pokárat. Ježíš je přijímá a je ochoten s nimi stolovat. A proto ani oni se nebudou navzájem posuzovat, ale budou zde bok po boku jedni s druhými, jako ti rybáři známí svým odporem k římské nadvládě s celníkem-kolaborantem.

A je jim všem u jednoho stolu s Ježíšem a jeho učedníky dobře. Cítí se tu doma: nikdo je nepřehlíží, nikdo je odtud nevyhazuje, nikdo je nevyhání zpět, aby ještě hlouběji propadli do hříchu a osamocení. Mohou u toho stolu sedět radostně a bez pocitu zahanbení a ponížení. Díky tomu, jak je Ježíš přijal a jak s nimi podle jeho příkladu jednají i jeho učedníci, díky tomu v té chvíli prožívají, co znamená Boží odpuštění. Jaká je to moc, jaké osvobození a jaká radost. Ano, můžeme říci, oni zde prožívají skutečnost živého, mezi nimi přítomného Boha. Představa, že by se s Bohem měli setkat tváří v tvář, v nich dosud mohla budit smrtelnou hrůzu: jak by obstáli před jeho soudem? Ale nyní je on sám v osobě Ježíše Nazaretského posadil ke svému stolu.

Tak je tomu dodnes: kde je provinilý, ve své vině ztracený a osamělý člověk přijímán bez výčitek a bez přezírání, kde se nad něj nikdo nepovyšuje a nikdo jej nesoudí, tam i dnes člověk od Boha vzdálený a o něm pochybující smí prožít Boží blízkost a bratrskou lásku. Kde jinde k tomu dochází než ve sboru a u stolu Páně?

Ale jakkoli krásně to zní, snadné to není. Zvedá se proti tomu bouře protestu. Zbožní, přísní a nároční lidé se proti tomu bouří. To přece nejde! K čemu by byla naše mravní opravdovost, naše úsilí o zbožný a poslušný život? Copak je to možné, aby padly rozdíly mezi slušnými lidmi a darebáky – třeba mezi těmi, kdo zůstali věrní po celou dobu komunistického útlaku, a těmi, kteří se do církve vrátili až po jejich pádu? Mezi roditelými evangelíky a lidmi s všelijak podivnou minulostí? To by bylo nespravedlivé! Bůh si přece musí vážit naší snahy a dobré vůle, musí respektovat rozdíly, které mezi námi jsou!

Na to Ježíš odpovídá: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní“. Lékaře Ježíše potřebují ti, co jsou na tom špatně, kterým hrozí zkáza. Kteří nedovedou to, co dovedou silní a úspěšní. Kteří třeba ani neměli šanci stát se slušnými lidmi, nikdy mezi ně nepatřili. Nic nedokázali, nikam to nedotáhli, z různých důvodů jsou přehlíženi a pohrdáni.

K takovým přichází Ježíš – i dnes. Ti potřebují jeho léčení – ti, kteří uznají, že jsou nemocní. Že nestačí na své spasení, že nestačí ani na svůj život. Že si ho pokazili, nebo ho nemohou unést, jak se jim stal těžkým a složitým. Lépe je však člověku, aby byl nemocný, slabý a neúspěšný, který v boji se svými slabostmi, s hříchem prohrál a o své prohře ví, a jako takový vešel do Božího království – než aby se jako silný, zdatný a na sebe spoléhající ztratil ve světě.

To je to, co Ježíš hlásá na výstrahu zbožným, spravedlivým, zdravým a zdatným. Evangelium neříká, že takoví lidé nejsou, nebo že se do Božího království nedostanou. Je jenom dobře, žijí-li lidé řádně a snaží-li se Pána Boha ve všem poslouchat. Ježíš nevyčítá zákoníkům jejich řádný život. Jenomže oni reptají při pohledu na Ježíše stolujícího s hříšníky! Tak si sami zavírají dveře do Božího království, vylučují se z kruhu Ježíšových učedníků, když se začnou povýšeně nadřazovat nad ty, kteří jim nestačí.

Bůh se zastává nemocných, slabých a ztroskotaných. K nim Ježíš přichází. I ti věrní však potřebují vědět, že také jim má Bůh co odpouštět; a že se k Božímu stolu chodí pro milost a odpuštění a ne pro ocenění zásluh. Večeře Páně je hostina pro hříšníky. Jako lidé před Bohem provinili, ale po jeho odpuštění toužící, k ní smíme a máme s radostí a beze strachu přistupovat i my – a společně se zde z Boží blízkosti, smíření a odpuštění radovat. Amen

MODLITBA

Pane, prosíme, ať ani my nikoho nesoudíme, ale radujeme se, že ty odpouštíš každému. Drž nás ve víře v tvou milost, dej odvahu zvát do společenství tvého lidu i další. Amen

PÍSEŇ č. 157 Chvaltež Boha, nechť sláva, čest (nebo č. 635 Tvá, Pane, láska)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Ježíši Kriste Spasiteli! Ty jsi nás tak miloval, že jsi šel za nás na smrt. Žasneme nad takovou láskou. Ty jsi přemohl samu smrt, vyšel z hrobu a otevřel cestu k novému životu. Nepřestáváme se z toho radovat. Dej, aby zvěst evangelia z nás činila nové lidi – abychom šli svým životem s pohledem upřeným na tebe a v tvých stopách. Abychom i my sloužili věrně a obětavě. Abychom napomáhali smíření a pokoji mezi lidmi, abychom se uměli ujímat potřebných. Nikoho jsi neodmítal, dej, ať ani my nikým nepohrdáme a nikoho nesoudíme. Ty jsi se skláněl k žebrákům a sytil hladové. Uč i nás štědrosti. Ty jsi uzdravoval nemocné – i za ně tě prosíme. Ty jsi kázal zástupům – povolávej i dnes kazatele, kteří by uměli zvěstovat tvé evangelium – živě a jasně. Ty jsi byl pro své učení pronásledován – buď s těmi, kdo dnes trpí pro víru. Žehnal jsi i malým dětem – do tvé ochrany svěřujeme své rodiny a děti v tomto sboru a církvi. Ty jsi naučil své učedníky se modlit – tvými slovy voláme i my k Bohu: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Říkáme-li, že jsme bez hříchu, klameme sami sebe a pravda v nás není. Jestliže doznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti. (1J 1,8–9)

POŽEHNÁNÍ

Sám Bůh pokoje necht' vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní.
Amen

PÍSEŇ č. 450 Již zpěv, prosby, kázání

RADOST A PŮST

VSTUPNÍ SLOVA

Milost Pána Jezu Krista a láska Boží a účastenství Ducha svatého se všechněmi vámi. Amen

*Haleluja. Slaviti budu Hospodina z celého srdce, v radě pří-
mých – i v shromáždění; veliké skutky Hospodinovy a patrné
všechněm, kteříž v nich líbost mají. Slavné a překrásné dílo je-
ho a spravedlnost jeho zůstávající na věky... Vykoupení poslav
lidu svému, přikázal na věky smlouvu svou; svaté a hrozné jest
jméno jeho. (Ž 111,1–3.9) Amen*

PÍSEŇ č. 111 Slavit budu Boha svého

MODLITBA

*Svatý, svatý, svatý Hospodin zástupů, plná jest všechna země
slávy jeho. (Iz 6,3)*

Bože Stvořiteli a Otče všech nás, tvého milosrdenství je plná země a tvoje velikomocnost sídlí na oblacích. Každého jitra nám dáváš poznat svou péči o tento svět. Vše, co žije, držíš ve své mocné ruce a chráníš svou silnou paží. Děkujeme ti za každý nový den, za přicházející čas, kdy budeme, dáš-li, užívat tvé dary. Děkujeme za sílu k životu, za odpočinek v noci. Děkujeme za zdraví, za práci. Děkujeme za přátele i za bratry a sestry v církvi.

Ty nás zahrnuješ dobrými dary, ať ti za ně děkujeme nebo děkovat zapomínáme, ať si jich vážíme nebo vše dobré přijímáme jako samozřejmost nebo jako něco, co jsme si sami vydobyli a zasloužili. Ty, Pane, dáváš a nic zpět pro sebe neočekáváš. Projevuje-li se v něčem tvé požehnání nad námi, má to posloužit nejen nám samým, ale i druhým lidem.

Prosíme, přijď mezi nás i v tuto chvíli, přines nám ve svém Slovu nové potěšení ve zvěsti evangelia o Ježíši Kristu. Prosíme o dar

Ducha svatého, který v našich srdcích povzbuzuje víru, vede k chválám a vděčnosti, učí lásce a obětavosti. Na tebe očekáváme, na tvou milost spoléháme. Přijď již, Pane, a oslav se mezi námi! Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Izajáše, z kapitoly 58., prvních 10 veršů:

Volej z plna hrdla, bez zábran! Rozezvuč svůj hlas jako polnicí! Mému lidu ohlas...

PÍSEŇ č. 408 Všem věků mocný Králi

KÁZÁNÍ

Základem kázání je oddíl z Evangelia podle Marka, z kapitoly 2., od 18. do 22. verše:

Učedníci Janovi a farizeové se postili...

Milí bratři a sestry, Ježíš je pozván do domu celníka Léviho, kterého povolal za svého učedníka. Přijal pozvání tohoto vyhlášeného hříšníka a nyní s ním sedí u stolu, spolu s učedníky a dalšími celníky a jinými hříšníky, kteří ho následovali. Hodují, radují se spolu u jednoho stolu a je jim dobře.

To pozorují farizeové a zákoníci, lidé velmi zbožní a věřící, kteří jsou obrácení k Bohu a touží se mu co nejvíce líbit. Sami dobrovolně si například uložili, že se budou postit dvakrát týdně – tak vážně brali svou víru a zbožnost. Nyní vidí hostinu, při níž se Ježíš raduje společně s těmi, kdo se za ním vydali. A ptají se: Proč se s nimi Ježíš nepostí? A proč k půstu nevede také své učedníky? Vždyť přece stále mluví o Bohu a volá k němu, tak by je měl vést ke zbožnému životu, co nejpřesněji podle Božích předpisů a přikázání. Jak to, že se raduje?

Vyčítali Ježíšovi, že obrácený člověk, který lituje svých hříchů a touží po Boží blízkosti, se přece takto nechová! Radost a veselí ještě

není na místě, ta čeká na zbožné a věrné až v nebi, tam teprve bude hostina a jásot. Ale to si musí každý nejprve zasloužit, svou zbožností, mimořádnými výkony, odříkáním, častými posty, modlitbami a obětavostí.

Tak si to tito zbožní lidé představovali, a tak to dodnes chápou i mnozí křesťané. Myslí to upřímně. Není to přetvářka, ale upřímná touha dodržovat náboženské předpisy, a třeba je i překonat, tak aby si věčnou radost v nebi opravdu zasloužili. Čím více prý trpíme nyní, čím víc obětujeme v tomto životě, tím víc že nám to Bůh vynahradí ve svém království. Takové lidi pak nutně musí chování Pána Ježíše a všech těch kolem něj pohoršovat.

Ježíš všem těm pohoršeným důvod té veliké radosti vysvětluje takto: Na svatbě, mají-li hosté ženicha mezi sebou, nemohou se přece postit. Je to odpověď v podobenství, ale dobře srozumitelná. Království Boží bylo odedávna přirovnáváno ke svatební hostině. A Ježíš svým chováním a svou radostí jasně dává najevo: Boží království už přichází. Ženich už je zde.

To je dobrá zvěst i pro nás. Je zde král, ženich, který to všem zvěstuje. Odpouští nám hříchy, zve nás k novému životu ve své blízkosti. Jestli jsme toto poznali, jestli jsme zažili odpuštění svých vin a osvobození od zlé minulosti, pak se z toho radujeme. Jestli jsme přijali veliký a nečekaný dar Boží milosti, tak už nemůžeme být smutní a jen vážní. Slavíme ženichův příchod. Jím pro nás už nový věk začal, a nic nám nemůže zabránit, abychom se už teď radovali a podle toho chovali.

Je to, bratři a sestry, jako když začíná jaro. Jakmile rozkvetou sněženky a zasvíti sluníčko, všichni se zaradujeme, že zima končí. I když třeba ještě znovu napadne sníh, víme, že jaro je tu, a těšíme se z toho a chystáme se na ten čas rozkvětu a růstu.

Tak to platí i o příchodu Božího království. To hlavní už se stalo. Zaslíbený a očekávaný čas Božího příchodu již pro nás nastal. Vykupitel už přišel. Přijali jsme odpuštění hříchů. Bůh se s námi smířil, přijal nás za své děti, povolal nás na cestu nového života a my se z toho veselíme a ta radost je na nás vidět. Pán už je zde, mezi námi, živý a vzkříšený. Proto i všechna naše shromáždění mohou být a jsou ve znamení radosti z Božího příklonu k nám.

Už se nehodí chodit zasmušile a zkroušeně. Čím silnější je naše víra, tím větší je naše radost. A čím chudší víra, tím více stýskání, chmur a obav. Čím blíže je nám Kristus, tím radostněji jej chválíme, a důvod k radosti neztratíme ani v trápení.

Jistě, trápení tu ještě je. Však také na to Ježíš své posluchače připravuje: Přijdou dny, kdy bude ženich od nich vzat, až bude zajat a odsouzen, až bude umírat za hřích celého světa. To bude vážná chvíle, a důvod ke smutku. Ale obětí Kristovou byl všechn hřích přemožen a Kristovým vzkříšením nastal nový věk. I když i v tom novém věku ještě hřích působí škody, jeho moc je už pryč. Boží království si ce ještě nenastalo v plnosti, ale jeho počátek už rozpoznáváme. Ještě to studeně fouká, ještě na nás doléhají pokušení. Ještě žijeme ve světě plném nepokojů a strádání, ještě zažíváme strach a pláčeme, ještě nás trápí naše selhání a ztráty. Ale nemohou již nic změnit na tom, že jsme na cestě k novému nebi a nové zemi, vstříc království spravedlnosti a pokoje. Sám náš Pán – král a ženich – nás pozval na svou svatbu, vezme nás na ni, budeme tam s ním.

K tomuto času, kdy jsme ještě na cestě a kolem nás je trápení a bída, patří i ten zmíněný půst. K času před slavností Kristova vítězství patří, že se postíme, že se něčeho odřekneme. Ne abychom si tak účast na hostině u stolu Kristova zasloužili, to nám Ježíš obstaral sám. Ale právě vděk za tuto nezaslouženou milost a lásku nás vede k půstu. K životu, který se nestará jen o to, aby si všeho užil, aby měl všeho dost, aby nahamounil, co se dá. Nemusíme mít všechno, je nám dobře i bez všelijakých dobrot, pokušení a možností, které nabízí svět kolem nás.

Jistota, že nás Bůh miluje a přijímá, nás osvobozuje od křečovitě snahy – užít co nejvíc. Půst – to je svoboda pro život s Ježíšem. On je teď pro nás tím nejdůležitějším, on dává našemu žití smysl, naději a radost. A toto vysvobození z pozemských starostí nám umožňuje větší volnost, pohyblivost a schopnost k následování a k službě.

Neboť půst, to je také služba, obětavost pro druhé. Když vidím jejich trápení, odřeknu si kus pohodlí, výdělku nebo volného času – a věnuji to jim. Je to radost, když druhému zcela spontánně pomůžeme a dáme mu také okusit něco z toho, co sami máme. Křesťanův půst není nepříjemná povinnost – ale dobrovolné a svobodné i radostné zřek-

nutí se toho, co máme (a co někdy i svazuje a zdržuje při hledání Božího království). Půst je radost, ne smutná povinnost. Jako ani ten bohatý celník nelitoval svého majetku a výhodného zaměstnání, ale bez zaváhání se toho vzdal – aby mu bylo lépe s Ježíšem.

To je první smysl půstu, projev vnitřní kázně a svobody, která nám dává také čas na slyšení evangelia, četbu Písma a modlitbu. Od-sunu ještě na chvíli večerní spánek, abych se pomodlil. A v neděli zase vstanu tak, aby stihl bohoslužby. Kdo touží po slyšení evangelia, po setkání s Pánem Bohem a bratry a sestrami, čas si najde – přijít do kostela.

A druhý důvod k půstu už se netýká jen nás samých, ale lidí kolem nás. Něco si odřeknu kvůli nim, abych jim pomohl. Nemohu se sám radovat a přitom nic neudělat pro ty, kdo kolem mne trpí. Jednou si odřeknu volné odpoledne, abych navštívil nemocného člověka. Podruhé vezmu něco ze svých peněz, aby pomohl chudšímu, než jsem já. Jindy se nějak omezím ve své spotřebě, nákupech, abych ušetřil přírodu a ničené stvoření. To je také půst – nepropadnout konzumu, ale vědět, že nemusím mít vše, a že šťastnější je ten, kdo dává a rozdává, než ten, kdo bere.

Důležité je, abychom to dělali skutečně svobodně, z lásky a vděčnosti, bez touhy mít zásluhy. Je to vždy špatné, když se toto dvojí začne směšovat: zpola žít ze svých dobrých skutků, postů, modliteb a pobožných výkonů, a z polovičky (kde na to nestačíme) to doplňovat Boží milostí. Žít z Boží milosti, ale pro jistotu ji doplňovat i svými dobrými skutky. Právě k tomu pověděl Ježíš ta dvě podobensství: že staré a nové věci nejdou dohromady. Starý šat nespravíš záplatou z neseprané, nové látky; to nejde – záplata se vytrhne a díra bude ještě větší. A mladé víno neudrží starý měch, a to pak i to nové, dobré víno přijde nazmar. Tím chce Ježíš říci: Vaše spása, to není žádné záplatování a nastavování. Žádnými zásluhami nemůžeš nic získat, a svůj potrháný život nezalátáš kouskem Boží milosti. Žít z víry v pouhou a dostačující Boží milost není snadné; znamená to vzdát se přesvědčení, že na své spasení stačím sám. Kde se ale naučíme Boží dobrotě důvěřovat, tam zavládne radost. (Ne nadarmo se v textu mluví o novém – tj. mladém a bujném víně!) Kde se to naučíme, tam nastane jí radost nového věku, radostný úžas a vděčnost za vše, co nám Bůh dal.

Kristus byl vzkříšen, hřích a smrt jsou přemoženy. Nechtějme se chovat, jako by to neplatilo; berme vážně Kristovo vítězství a nepadejme znovu do strachu o své spasení. To bychom se vraceli do starých časů. Ale my žijeme ve věku přicházejícího Božího království. Jemu jdeme vstříc, na ně se těšíme a z toho se už nyní nepřestáváme radovat. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty jsi vzkříšení a život. Svým vítězstvím jsi nám získal věčnou spásu. Dej, ať na to nezapomínáme. Ať nám naděje spasení zůstává před očima, ať rozveseluje naše srdce, jako působí veselí mladé víno. Pane, na tebe čekáme, přijď brzy a uveď církev jako svou milou nevěstu do věčného domova v království svého Otce. Amen

PÍSEŇ č. 473 Vezmi, Pane, život můj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty sám jsi žil v chudobě a veliké skromnosti. Prosíme, pomáhej i nám odolávat pokušení bohatství, pohodlí; odolávat tomu, k čemu svádí dnešní doba a svět.

Ty nám připomínáš, že po celém světě žijí chudí a hladoví, lidé bez radosti. Ty nás k nim posíláš a vyzýváš nás, kteří těžkou nouzi nemáme, ke štědrosti, abychom se uměli něčeho zřeknout. Pomož nám, abychom se nelitovali a ochotně i s radostí se dělili o tvé dary, abychom nezapomínali na strádající, ať žijí kolem nás, nebo někde daleko.

Prosíme, uč nás více si vážit životního prostředí a přírody a moudře a šetrně hospodařit se vším, co z ní získáváme a co je leckdy nenahraditelné. Dávej zemím i kontinentům vlády a úřady, které dobře pečují o to, co jim bylo z tvé milosti svěřeno, a které nebudou zneužívat své moci.

Žehnej všem, kteří usilují o mír a spravedlnost, kteří léčí nemocné, zachraňují raněné, pečují o uprchlíky a bezdomovce, kteří se

ujímají sirotků, vozí léky a potravu hladovým, brání ohrožené a zastávají se utiskovaných. Prosíme za ty, kteří slouží v domovech pro staré či opuštěné lidi.

Bud' s námi se všemi ve dnech, které přicházejí, i s našimi milými a blízkými, a nejvíc s těmi, kteří tvou pomoc opravdu potřebují a kteří k tobě volají. I my k tobě společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ježíš říká: Když byste se pak postili, nebývejtež jako pokrytci zasmušilí; neboť pošmuřují tváře svých, aby vědomé bylo lidem, že se postí. – Amen pravím vám, vzaliť jsou odplatu svou. Ty pak, když se postíš, pomaž hlavy své a tvář svou umej. Aby nebylo zjevné lidem, že se postíš, ale Otci tvému, kterýž jest v skrytě. A Otec tvůj, kterýž vidí v skrytosti, odplatí tobě zjevně. (Mt 6,16–18)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin je síla svého lidu, spásná záštita svého pomazaného. Zachraň svůj lid a žehnej dědictví svému, bud' mu pastýřem a nes jej na ramenou věčně! Amen

PÍSEŇ č. 486 Svaté Boží požehnání (nebo č. 611 Není lepší na tom světě)

KDYŽ JE S VÁMI HOSPODIN

VSTUPNÍ SLOVA

Pomoc naše a počátek náš jest ve jménu Hospodina, kterýž učinil nebe i zemi, kterýž jest věrný ve svém věčném milosrdenství a díla rukou svých nikdy neopouští.

Tato žalmistova jistota i naděje zní do začátku dnešních bohoslužeb. Nechť to obojí prostoupí také všechno naše mluvení a naslouchání.

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého.

Amen

PÍSEŇ č. 105 Nuž Pánu všichni zazpívejte (v. 1–7)

MODLITBA

Hospodine, Pane náš, nepřestáváme žasnout nad tím, jak podivuhodné je tvé dílo. Od kapky vody až po člověka, všude se setkáváme s tajemstvím života, který je od tebe. Děkujeme ti za něj. Děkujeme, že právě my jsme dostali ten neuvěřitelný dar. Ještě víc však žasneme nad cestami, kterými nás v našem životě provázíš. Mnohé z toho, co se děje kolem nás, si nedokážeme vysvětlit, mnoho událostí nám působí bolest, mnohdy nás zase překvapí nečekaná radost. Děkujeme, že se smíme dívat na životy těch před námi, poznávat na nich tvé záměry, tvou moc a učit se rozeznávat, kudy proudí tvé životodárné požehnání. Proto jsme tady a o to stojíme, abychom nezůstali na suchu, na cestách, které nikam nevedou. A je jich, Pane, tolik! A tak tě prosíme, buď s námi tak, jako jsi byl s Abrahamem, Izákem, Jákobem i Josefem. Ať tvá přítomnost nám dává sílu a našim blízkým užitek. Očekáváme tě – přijď, prosíme. Pane, smiluj se. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z První knihy Mojžíšovy vyslechněte oddíl, zapsaný v 39. kapitole, od verše 1. do 21.:

PÍSEŇ č. 406 Chval Pána svého písni

KÁZÁNÍ

Základem kázání je přečtený oddíl z První knihy Mojžíšovy, 39. kapitoly, z něhož připomenou verš první a polovinu verše druhého:

Josef byl odveden dolů do Egypta. Od Izraelců, kteří ho tam dovedli, si ho koupil Egyptán Potífar, faraónův dvořan, velitel tělesné stráže. S Josefem však byl Hospodin.

S Josefem však byl Hospodin. Jako refrén se z této kapitoly a z celého Josefova příběhu několikrát ozývá ta věta. Jako by nám chtěl vypravěč říct: To si zapamatujte, to je důležité – s Josefem byl Hospodin. Dobrá. Jakkak to ale vypadá, když je s někým Hospodin? Že se mu všechno daří? Že má skvělý život podle svého gusta – třeba krásný dům, hezkou ženu, hodné děti, skvělou práci, pevné zdraví, čas na koníčky a ještě ho k tomu mají všichni rádi? Začátek Josefova příběhu s takovou představou nějak moc neladí. Když mu ještě v dětství matka zemřela, měl ho doma rád snad jen otec, ale takovou láskou, která z dětí dělá protivné jedináčky. Však ho také ostatní bratři upřímně nesnášeli. V sedmnácti těsně unikl bratrovraždě. Pak přišla ztráta svobody i vlastní lidské hodnoty. Je prodán jako věc, vláčí jej karavana do cizího světa. Znovu se stane zbožím, když jej na trhu koupí šéf královské ochranky, aby mu dělal poskoka v jeho rezidenci. Tam Josefa křivě obviní neuspokojená panička a na dlouhá léta skončí zcela nevinný ve vazbě, aniž by se tím někdo trápil.

S Josefem však byl Hospodin, vysvětlí nám vypravěč. Připadá vám na tom něco lákavého? Něco, co by chtěl člověk taky zažít? Netrpíme-li sklony k sebetrýznění, řekneme spíš: ne, takovým životním příhodám bychom se raději vyhnuli. Na druhé straně – o Boží přítomnost přece velmi stojíme. Toužíme přece po tom, aby i s námi byl Hospodin, toho bychom se nechtěli jen tak vzdát. Tušíme, že to je neobvyklý a pro život zásadní dar, je-li s někým Hospodin. Ale, jestli nám

to má přinášet takové komplikace jako Josefovi.... Nějak nám pořád nejde dohromady naše představa o životě, ve kterém je s námi Bůh, s realitou příběhů biblických postav. V každém případě, z toho dnešního příběhu je jisté jedno: že přízeň Hospodinova se nepozná podle toho, jak těžký život máme. Či ještě přesněji: Je-li s někým Hospodin, není tím ušetřen strastí a těžkých situací. Nikdo jiný to o mnoho let později nepodtrhl výrazněji, než ten, kterého přibili na kříž, ačkoli s ním byl Hospodin a byl mu tak blízko.

Pak může ovšem přijít ta potměšilá otázka: A co z toho teda máte? Co z toho máte, když je s vámi Hospodin, ale snadnější život vám to nepřinese? Nechme si tu otázku líbit, i když zavání sírou. Pro odpověď se zase vraťme k Josefovu příběhu. Co má Josef z toho, že je s ním Hospodin? Myslím, že u Josefa se Boží přítomnost projevila především tím, že jeho příběh má po epizodě s bratry vůbec pokračování. Celé to mohlo skončit větou: bratři Josefa prodali a kupci jej odvedli dolů do Egypta. Nebýt Hospodina, Josef by dožil jako bezejmenný cizí otrok a nikdo by už o něm neuslyšel. Nebýt Hospodina, možná by to Josef po takovém strmém pádu vzdal sám – vždyť kdo z nás by se v jeho situaci nesesypal? Když v Bibli stojí „byl odveden dolů do Egypta“, je to jako byste dnes řekli „je s ním amen“. Josef to ani v téhle strašné situaci nevzdá, neutopí se v sebelítosti. Neutrápí se žalem, že je to všechno jinak, než si představoval, že se mu zhroutily jeho plány, že přišel o všechno, i o vlastní svobodu. Ne, Josef, i jako otrok, žije dál. Žije, ne přežívá. Právě v tom se projevuje, že Hospodin byl s ním. Že se staví na nohy, když byl sražen. Že dostane sílu pokračovat i v bezvýchodné situaci. To mu dává Boží blízkost, ta síla, která přichází shora a člověk ji pozná zejména na cestě dolů. A to máme z Boží přítomnosti i my. Možná, že když se ohlédnete o léta zpět, najdete i vy své chvíle egyptské. Chvíle, kdy je člověk vláčen proti své vůli, kdy se jeho života jakoby zmocní někdo jiný, všechno je najednou jinak, než si představoval, a v budoucnosti vidí jen tmu. Možná, že jen díky tomu, že Hospodin byl s vámi, měli jste sílu jít dál.

To, co se pak začalo dít v domě Putifara, nás upozorňuje ještě na další zajímavou věc. Na to, že když je s někým Bůh, netěží z toho jen ten jeden, ale i ti kolem něj, mezi nimiž žije. Nabízí se to jako další poznávací znamení, je-li s někým Hospodin. Putifar brzy poznal, že

Josef není otrok jako každý jiný. Že v něm je něco zvláštního, a to zvláštní že je spíš nad ním než v něm. „Všemu, co Josef činil, dopřával Hospodin zdar“, doplní vypravěč svůj oblíbený refrén. A tak se pan domácí pohotově sveze na téhle vlně Boží přítomnosti. Přenechá otěže hospodaření Josefovi a lebedí si. To, že člověk obdarovaný Boží blízkostí je požehnáním i pro své okolí, to není v Bibli nic nového, tohle zaslíbení dostal už Abraham a po něm Izák a po něm Jákob. A všichni, kdo s těmi jmenovanými pány měli co do činění, záhy zjistili, že být jim nablízku se velmi vyplatí, protože Boží přítomnost se přelévá jako přeplněná číše. S kým je Hospodin, tam je zdroj, a toho je dobré se držet. Nemusí se to projevit zrovna tím, že vám poroste účet v bance a kamna dobře potáhnou. Ale třeba právě tím, že v blízkosti takového Josefa dostanete novou chuť do života, že se váš život stává bohatším, je v něm víc radosti, a najednou třeba zjistíte, že i vy vlastně máte něco na rozdávání...

Chuť do života ovšem dostala i Putifarova žena. Není divu. Život s kleštěncem jí nejspíš mnoho radovánek nepřinesl. Od Josefa však chtěla jaksí víc, než mohla dostat. Josef totiž přesně a věrně drží hranici mezi tím, co je mu svěřeno, a tím, co mu už nepatří. A podle všeho to nebylo nic snadného, nájezdy roztoužené Putifarky se patrně konaly každý den. Josef je náhle v situaci, kdy musí bojovat a rozhodovat se sám za sebe. Hospodin byl s ním, když nemohl dělat nic, když si s jeho životem jako s loutkou házeli jiní. Hospodin byl s ním, a proto získal důvěru svého pána a na otroka i neobvykle dobré postavení. Ale to, že je s ním Hospodin, neznamená, že se Josefovi do cesty nepostaví Putifarova žena. Tohle už je Josefův boj, tady se může rozhodovat zase jako svobodný člověk. Zase může volit: dobře i špatně. A v tomto případě není problém rozlišit dobré od zlého. Černá a bílá jsou tu jasné. Jde o to vydržet na správné straně. Josef má v tomhle domě pod palcem skoro všechno. Je zase nahoře. Pohne prstem a všechno se řídí podle něj. Mohl by mít i tu ženu, co patří jinému. Ale Josef to ustojí. Kvůli Bohu, který byl s ním. Kvůli tomu, že se to nemá. Jenže to znamená přivolat na sebe utrpení. Údajná láska se u odmítnuté ženy změní v pomstychtivý hněv. Už podruhé se Josefovy šaty stávají nástrojem krivého svědectví. Podívej, Putifare, co ten tvůj hebrejský otrok! Jak se vybarvil! Tady máš důkaz! A zase je Josef nahý a bezbranný jako teh-

dy mezi bratry. Zase s ním zametá někdo jiný. Znovu se všechno hrou-
tí, když už to vypadalo tak nadějně. I tam dole v Egyptě se dá jít ještě
níž. Je tady vězení pro královny vězně. A Josef v něm – bez soudu a tím
pádem odsouzen k zapomenutí. Ještě že Hospodin byl s ním. A bude
s ním i dál. Amen

MODLITBA

Pane, tvá blízkost nás drží nad vodou, když nás život zkouší
potopit. Prosíme, nepouštěj nás. Amen

PÍSEŇ č. 629 Může být, že padne vše

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že jsi s námi, když je nám dob-
ře, když se nám daří a máme radost. Děkujeme ti, že jsi s námi a neo-
pouštíš nás, když jsme na tom bídne, když nás nic netěší a nedaří se
nám. Myslíme teď zvlášť na ty, kteří nesou následky zlých činů svých
blízkých. Prosíme za rodiče, kteří přišli o své děti. Prosíme za děti, kte-
ré doplácují na nerozumnost svých rodičů. Prosíme za sourozence, kte-
ré rozděluje křivda a zloba. Myslíme na ty, kteří jsou na dně svých sil
a nevidí žádná východiska.

Prosíme za tvou církev, za naše společenství, za nás, kteří se
k tobě hlásíme. Dávej nám odvahu chodit po tvých cestách, dávej nám
odvahu spoléhat na tvou blízkost. Dávej nám sílu přijímat i zlé věci,
které přicházejí do našich životů, a uč nás s nimi bojovat. V tobě, který
se za nás přimlouváš, skládáme svou naději, když podle tvého příkladu
společně voláme: Otče náš ... Amen

POSLÁNÍ

*Blahoslavený člověk, který ob stojí ve zkoušce; když se osvědčí,
dostane vavřík života, ježž Pán zaslíbil těm, kdo ho milují. Kdo*

prochází zkouškami, ať neříká, že ho pokouší Pán. Bůh nemůže být pokoušen ke zlému a sám také nikoho nepokouší. (Jk 1,12–13)

POŽEHNÁNÍ

Požehnej tobě Hospodin a ostříhej tebe. Osvěť Hospodin tvář svou nad tebou a buď milostiv tobě. Obratíš Hospodin tvář svou k tobě a dejž tobě pokoj. Amen

PÍSEŇ č. 183 K tobě oči pozvedáme

S HOSPODINEM VE VĚZENÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, i Syna i Ducha svatého. Amen
Vítejte všichni k dnešním bohoslužbám.

Žalmista nás vyzývá: Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné! Ať vyznají ti, kteří se bojí Hospodina: Jeho milosrdenství je věčné! (Ž 118,1.4.) Amen

PÍSEŇ č. 118 Ó chvalte laskavého Pána

MODLITBA

Hospodine, náš Pane, býváme často zahleděni do svých starostí a problémů. Je toho dost, na co musíme myslet a co nás zaměstnává. Máme svůj svět, v němž už nezbývá mnoho místa pro ty, co žijí kolem nás. A tak se snadno stává, že přeslechneme volání lidí, kteří nás potřebují. Ty nám však připomínáš, že žijeme z tvého milosrdenství a že smíme spoléhat na sílu od tebe. Děkujeme ti za ten vzkaz. Děkujeme, že nemusíme být sevřeni úzkostí o svůj život a o svoji budoucnost. Děkujeme ti za neděli, za čas, kdy ti můžeme společně děkovat a sdílet společnou radost. Děkujeme ti za dny volna, v nichž smíme opustit své povinnosti a odhlédnout od své práce. Pane, dal jsi nám tolik různých darů. Někdy je přestáváme vnímat pro samé stížnosti, co všechno nám chybí a co všechno bychom ještě potřebovali. Prosíme, přidej nám víry, že máme dost i pro ty druhé. Nauč nás zacházet s tím, cos nám dal. Uč nás svým Slovem. A povzbud' svým Duchem. Čekáme na tebe – dej, ať se potkáme. Pane, smiluj se. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Dnešní biblické čtení je z První knihy Mojžíšovy, kde od 20. verše 39. kapitoly do 23. verše kapitoly 40. čteme:

Stalo se pak třetího dne, v den faraónových narozenin, že farao vystrojil hody pro všechny své služebníky...

PÍSEŇ č. 367 Studně nepřevážená

KÁZÁNÍ

Základem kázání je 6. až 8. verš ze 40. kapitoly První knihy Mojžíšovy, kde čteme:

Když k nim Josef ráno přišel, viděl, jak jsou skličeni. Zeptal se faraónových dvořanů, kteří s ním byli v domě jeho pána ve vazbě: „Proč jste dnes tak zamlklí?“ Odvětili mu: „Měli jsme sen, avšak není tu nikdo, kdo by jej vyložil.“

Znáte to: někdy se člověk probudí hrůzou a hledí jen nepřítomně před sebe. Před chvílí prožil něco tak intenzivně, že neví, co je sen a co skutečnost. Nevím, jaké sny se zdají ve vězení, ale řekl bych, že tam je snad každý sen lepší než ranní realita. Pevnost pro královu vězně – tam se odehrává tento Josefův příběh. Tak hluboko se dostal. Už není jen cizím otrokem, už je dokonce cizím a vězněným otrokem. Nikdo mu nenapíše „myslím na tebe“, nikdo nepošle balíček. Není, kdo by to udělal. Jedni ho považují za mrtvého, jiní na něj chtějí zapomenout. Hrozné. On ale projevuje podivuhodně nezlomnou sílu žít dál. I v téhle zoufalé situaci. Tu sílu nemá ovšem sám ze sebe. Hospodin byl s ním. Tak to bylo už od počátku jeho pobytu v Egyptě. Tak tomu je i tady, ve vězení. Zjednal mu důvěru velitele pevnosti a Josef tu má své spoluvězně na povel. Většina takových se snaží tuhle pozici využít pro svůj prospěch, a aspoň trochu se zahojit pocitem moci nad druhými. Vězňové by o tom mohli dlouho vyprávět.

Josef je ale jiný. Nesnaží se vyždímat z těch chudáků ještě něco pro sebe. Je k nim pozorný. Co je vám, jste nějak potichu, stalo se něco? Krásné. I v prostředí, kde už člověk nic neznamena, je ještě prostor pro lidský soucit. I tam, kde to člověka nutí pohroužit se do vlastního neštěstí, je ještě možné vidět i neštěstí jiných.

Řekneme si možná: jde to vůbec? Netýká se tahle schopnost jen vzorových biblických postav nebo nějakých světců? Dobrá, když se mi vede docela dobře, když to jakž takž jde, tak po mně můžete i chtít, abych se taky trochu díval kolem sebe a nestaral se jen o to své. To se dá pochopit a mnozí lidé na to kupodivu slyší. Ale když jsem sám v průšvihy? Když mám co dělat sám se sebou? To pak, nezlobte se, musí jít ti okolo stranou, mám dost svých starostí, které musím řešit, potom se vám třeba budu zase věnovat. A vůbec, já přece taky potřebuju, aby mi druzí věnovali pozornost a nabídli pomoc. Podívejte, splácím hypotéku a přišel jsem o práci. Jsem vážně nemocný a bojím se, co se mnou bude. Žena mi utekla a zůstal jsem sám. To jsou vážné věci, kvůli nimž se vám svět scvrkne jen na ten váš vlastní problém a všechno ostatní jako by neexistovalo. Jsem hebrejský otrok a jsem tady zcela nevinně, mohl by k tomu výčtu dodat Josef, a taky to později řekne.

I on se jistě trápil tím, co se mu přihodilo, i on se zaobíral sám sebou. Po většinu vyprávění to sice vypadá, že jeho nic nerozhází, že má nervy z ocele, ale to jen proto, že vyprávěč téměř nemluví o tom, co se dělo v Josefově nitru. Teprve na konci se projeví tíha, kterou celou dobu nesl a která právě tady ve vězení mohla být vůbec nejtěžší. A přece na sebe umí taky na chvíli zapomenout. Vnímá, co se děje s těmi druhými. Co je vám, proč jste tak sklíčení? Tou nenápadnou otázkou se láme ten velký příběh. Josef si prostě jenom všimne a není mu to lhostejné. Jen na malou chvíli opustí své starosti, vstoupí do starostí spoluvězňů, a do jeho vlastního příběhu vzápětí vstoupí naděje na záchranu. Od téhle chvíle se začnou události dávat do pohybu směrem nahoru, k Josefově až neskutečnému triumfu.

Začátek povýšení je ve snížení k druhému. Prostě si jenom všimnout – možná že takové maličkosti rozhodují v životě to opravdu podstatné. Pane, kdy jsme tě viděli hladového, žíznivého či ve vězení, ptají se v podobenství o posledním soudu národy napravo i nalevo rozdělené. Ptáte se, kdy jste mě viděli? Inu, víte, jak tenkrát v base seděli ti dva od faraóna a byli jako opaření. Tak tam to bylo. Vzpomínáte?

Ti dva. Číšník a pekař. Královi vězňové. Za co tu vlastně sedí? Prohřešili se proti faraónovi. Tečka. Víc nevíme. Ti dva měli sen. Ten z kategorie živých a ochromujících. Jako Egyptané na sny hodně dají. Nechme teď stranou, zda je to rozumné a jak je to vlastně se sny dnes.

V Josefově příběhu se s nimi ještě setkáme u faraóna. Spokojme se pro tuto chvíli jen s tím, že Josef měl na sny zvláštní dar. A všimněme si raději, jak se svým darem nakládá tady ve vězení. Tady přece vždycky platí něco za něco. Ne, takhle to Josef nepostaví. Z daru se neprodává, z daru se rozdává. A schovávat si ho na lepší příležitost? Možná je právě tahle ta nejlepší. Tak jako Josef dovede vystoupit ze svého světa křivd, aby viděl i břemena jiných, tak dovede bez rozpaků rozdávat ze svého talentu i v temných kobkách.

Naše dary a schopnosti asi nebudou tak mimořádné a extravagantní jako ten Josefův. Někdo má šikovné ruce, někomu to zas dobře myslí, jeden má nadání umělce, jiný umí jednat s lidmi. Každý má svět, v němž jeho zkušenosti a dovednosti v něčem převyšují ty ostatní. Stojí však za to položit si otázku, jak se svými dary nakládáme. Užíváme jich jen pro svou potřebu a pro svůj zisk? Nebo je umíme nabídnout, když je potřeba? Jistě nejde o to hrnout se ke všemu, kde bych mohl být prospěšný. Nestihneme všechno a ne o všechny naše služby ti okolo stojí. Však Josef taky nechodil od cely k cele a neroztruboval: umím vykládat sny, nepotřebujete někdo? Jde spíš o to nepřeslechnout tu výzvu: Není zde nikdo, kdo by nám je uměl vyložit. Není zde nikdo, to je ono: není zde nikdo – ale co já, nejsem to já, kdo může nabídnout pomoc? Není právě teď tohle volání: „Dej, vždyť jsi dostal“, není to volání na mě?

Josef tu výzvu nepřeslechl. Milí spoluvězňové, s vašimi sny je to tak a tak. A sotva dozní ten výklad věcí budoucích, sotva skončí ta chvílka, v níž věnoval ze svého času a daru potřebným, už se otevírá budoucnost i pro něj, pro Josefa. Až budeš venku, prosím tě, vzpomeň si a přimluv se za mne. Snad i to smíme chápat symbolicky. Žádný čin dobré vůle nejde do ztracena, nevyzní naprázdno, i když to tak někdy vypadá. Kdo neváhá rozdávat, dostává i zpět. Pomož nést náklad toho vedle tebe, a tvůj vlastní se odlehčí. Není to hned a někdy to trvá dost dlouho.

Ještě dlouhé dva roky stráví Josef v pochmurném vězení. Číšník na Josefa zapomněl. Přeslechl volání o pomoc, měl přece tolik starostí ve světě svobody. Ten svět tam dole, to už je pryč, raději zapomenout. Není zde nikdo, jen on – a on zapomene. Naštěstí ještě dostane šanci. Ještě jednou přijde ta výzva, až přijdou sny na faraóna. A vě-

řím, že to není náhoda. Že do číšníkova – a tedy i Josefova – příběhu zase vstoupí Hospodin a nabídne reparát. To je dobrá zpráva. Ve světě, kde jedná Bůh, nevládne nezvratný osud, ale přicházejí nabídky k nápravě. Neslyšel's, nevšiml sis, zapomněl's? Máš ještě šanci s tím něco udělat. Amen

MODLITBA

Pane, viděli jsme tě, a přece jsme si tě nevšimli. Dej, ať tě příště nemineme. Amen

PÍSEŇ č. 684 Učiň mne, Pane, nástrojem

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, mnohokrát jsme se s tebou setkali, když nám bylo zle a ty jsi nám do cesty poslal člověka, který nám znovu otevřel výhled do budoucna. A někdy jsme si ani nevšimli, že za námi někdo stál, když se věci obrátily k dobrému. Proto v naději, že jsi na blízku všem strádajícím, prosíme teď sami za ty, kteří nevědí, na koho se obrátit se svým trápením.

Prosíme za ty, kteří jsou odloučeni od rodiny a od svých blízkých.

Prosíme za ty, kteří ztratili svobodu.

Prosíme za ty, kteří jsou opuštěni v ústavech, nemocnicích či ve vězení.

Prosíme za ty, které už nikdo nepotřebuje.

Zvlášť pak prosíme za ty, kterým to všechno není jedno, ale všímají si starostí druhých.

Připomeň i nám naše obdarování, která můžeme využít ke službě svému okolí.

Společně k tobě voláme slovy, jež známe od tebe: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

S láskou přijímejte i ty, kdo přicházejí odjinud – tak někteří, aniž to tušili, měli za hosty anděly. Pamatujte na vězně, jako byste byli uvězněni s nimi; pamatujte na ty, kdo trpí, vždyť i vás může potkat utrpení. (Žd 13,2–3)

POŽEHNÁNÍ

A pokoj Boží, kterýž převyšuje všeliký rozum, hájiti bude srdcí vašich i smyslů vašich v Kristu Ježíši. Amen

PÍSEŇ č. 421 Ach, zůstaň svou milostí

BŮH VYHLEDÁ, CO ZAŠLO

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Ti, za něž Hospodin zaplatil, se vrátí. Přijdou na Sijón s plesáním a věčná radost bude na jejich hlavách. Dojdou veselí a radosti, na útěk se dají starosti a nářek. (Iz 35,10) Amen

PÍSEŇ č. 126 Pán obrátil běh příběhů (nebo č. 178 Krásná je modrá obloha)

MODLITBA

Pane Bože, náš život je jedinečný dar, který jsme přijali z tvých rukou. Nemůžeme si ho zkusit jen tak nanečisto, nemůžeme z něj nic vymazat, nemůžeme si ho zopakovat někdy příště. Všichni to dobře víme, a přesto podle toho nežijeme. Svůj život namnoze prohráváme.

Děkujeme ti, že nám život vracíš a ukazuješ jeho pravý cíl. Vykoupil jsi nás ze začarovaného kruhu našich provinění a zaplatil jsi za to skrze svého Syna cenu nejvyšší. Díky tomu se nám do života vrací veselí a radost. Starosti a nářek se dávají na útěk.

Prosíme, uč nás vážit si každé chvíle. Dej nám sílu uskutečňovat věci, do kterých se nám moc nechce, ale které jsou dobré. Pomáhej nám překonávat vlastní pohodlnost, vyčerpání, obavy z nezdaru. Kéž je náš život alespoň trochu odleskem toho, jak ty ses zachoval k nám ve svém Synu: odleskem tvé lásky a milosrdenství.

Prosíme o přítomnost tvého Ducha. Ať nás provází ve dnech, které jsou před námi. Ať nás ochraňuje v nebezpečí, potěšuje v zármutku a povzbuzuje k pomoci druhým. Buď nám přítomen i v této chvíli. Otevři nám uši ke slyšení evangelia. Probud' v nás vnímavost pro tvé Slovo.

Amen

ČTENÍ PÍSMAT SVATÝCH

Poslyšte čtení Písma svatého, jak je zapsáno v Evangelii podle Matouše, v 6. kapitole, od verše 25. do 34.:

Proto vám pravím: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe...

PÍSEŇ č. 209 Ó slunce spravednosti

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova zapsaná v knize Kazatel, v kapitole 3., od verše 1. do 14.:

Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas: Je čas rození i čas umírání, čas sázet i čas trhat; je čas zabíjet i čas léčit, čas bořit i čas budovat...

Milé sestry, milí bratři, život nám někdy připadá jako nekonečný koloběh. Jen co doděláme jednu věc, už nás čeká další. Jen co zařídíme to, už musíme zařizovat ono. Den za dnem miji jako bláznivá honba za něčím, co stejně jednou pomine. Kazatel vystihuje tento koloběh výstižným slovem: pachtění. A klade si otázku: Jaký užitek má člověk ze všeho svého pachtění? Nadto se někdy události v životě člověka sejdou v tak šílené kombinaci, že život připomíná změt toho nejhoršího, co si jen můžeme představit.

Mnoho lidí chápe události svého života zčásti jako dílo náhody, zčásti jako důsledek neměnných přírodních zákonů. Život je pro ně jako řeka, která se valí z neznáma do neznáma, nebo jako voda, která se vrací v nekonečném koloběhu. A příroda, která je hnacím motorem tohoto dění, je mnohdy krutá.

Autor knihy Kazatel nám však nabízí jiný pohled na svět. Vnímá život jako směřování odněkud někam, jako dění v rámci určitého plánu. *Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas.* Všechny události, které nás v životě potkají, mají své přesně vy-

mezené místo v čase. Jsou součástí Božích plánů se světem. A člověk se smí spolehnout na to, že Boží záměry s ním jsou dobré.

V životě každého člověka je čas, kdy všechno začíná, čas rození, přícházení na svět, vítání nového života. Je v něm čas hledání a objevování světa, sebe sama, bližního i Boha. Je v něm čas, kdy plní energie pracujeme, něco budujeme, vytváříme. Je v něm čas lásky a objímání, čas klidu a pokoje. Je v něm čas, kdy je třeba mluvit a nezůstat zticha. Nastává i čas, kdy je třeba pomáhat, léčit a opatrovat. Všechny tyto okamžiky mají své místo v Božích plánech s námi a s naším světem.

Kazatel však zjišťuje, že do Božích řádů jsou začleněny také momenty negativní. Přichází čas, kdy odchází, co se zrodilo. Čas umírání. Přichází čas, kdy ztrácíme, co jsme našli. Ztrácíme ty, které milujeme, Boha, někdy i sebe sama. Nastává čas, kdy boříme, co jsme vybudovali, kdy odhazujeme, co jsme si přisvojili. Je čas, kdy bojujeme, nenávidíme a dokonce i zabíjíme. Jsou chvíle, kdy všechna slova ztrácejí smysl, kdy nelze než mlčet. Také všechny tyto bolestné okamžiky mají své místo v našem životě, v životě, který je navzdory všemu zlému v Božích rukou. A podobně jako ty první i tyto mají svůj čas jasně vymezený. Mají své hranice. *Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas.* Ani pláč, ztráty a smrt, boření, nenávisť a zabíjení nebudou trvat věčně.

Někdo by zde mohl namítnout: To, že všechno má svůj vymezený čas v Božích plánech, ještě neznamená, že všechno má nějaký smysl. V mnoha událostech, které k životu neodlučitelně patří, například v nenávisti, smrti a zabíjení, žádný smysl nevidíme. Jaké věci tedy v životě vůbec mají a mohou mít smysl?

Často nacházíme smysl v tom, co děláme. Práce nám umožňuje vyjít ze sebe sama. Ve své činnosti tvoříme něco, co nás samé přesahuje. Kazatelův pohled na činnost člověka však vyznívá spíše skepticky: *Viděl jsem lopotu, kterou Bůh uložil lidským synům, a tak se lopotí.* Práce je sice jednou z věcí, které Bůh člověku určil, a člověk v ní má napodobovat Boží tvoření. Mezi lidským dílem a Božím dílem však zůstává nepřekonatelný rozdíl. *Bůh všechno učinil krásně a v pravý čas a lidem dal do srdce touhu po věčnosti.* Boží dílo je tak velkolepé, že ani nedokážeme postihnout jeho rozsah. Často nezachytíme Boží pů-

sobení ani ve vlastním životě. Jak bychom pak svou vlastní prací mohli dosáhnout dokonalosti a nepomíjitelnosti božského díla? Můžeme po ní nanejvýš toužit.

V pohledu Kazatele je tak veškerá lidská práce honbou za větrem. *Pomíjivost, samá pomíjivost, všechno pomíjí*, píše v úvodu své knihy. Ať si člověk nemyslí, že svou prací něčeho dosáhne. Ať si nemyslí, že svým pachtěním vytvoří dílo, které nikdy nepomine, že postaví stavbu, která vydrží navěky, že přivede na svět myšlenku, která nikdy nebude zapomenuta, nebo že trvale změní svět kolem sebe k lepšímu. S ničím takovým nemáme podle Kazatele počítat. Výsledky lidského snažení jsou stejně pomíjivé jako prchavý ranní opar.

Kazatel nám teď nejspíše připadá jako naprostý skeptik a pesimista, který napsal svou knihu v hluboké depresi. Ale na jeho obranu je třeba říci, že spíše odkrývá, jak se věci ve své podstatě mají. Odkrývá pomíjivost všeho, co člověk má i co je. Tato pravda je na první poslech nepříjemná, ale v důsledcích osvobodivá. Boří falešnou představu, že lidstvo rozvojem vědeckého poznání a technické úrovně přivede svět k dokonalosti. Zbavuje národy, filozofy i křesťany mylného dojmu, že právě s nimi dosáhne humanita svého vrcholu. Osvobozuje nás od nesplnitelných nároků, které klademe na sebe i na své potomstvo.

Kazatel připomíná člověku jeho pomíjivost, avšak ne kvůli tomu, aby se z něj stal nenapravitelný škarohlíd. Činí tak proto, aby před člověkem naopak jasně vystoupilo to, co nepomíjí, to, co dává naději. Bůh a jeho dílo, to je jediná jistota, na které lze podle Kazatele postavit svůj život. *Poznal jsem, že všechno, co činí Bůh, zůstává na věky. Nic k tomu nelze přidat ani z toho ubrat*. Když si člověk toto všechno uvědomí, když nahlédne krásu a nezměnitelnost Božího díla, pak stane před Bohem v bázni. To je jedno z důležitých Kazatelových rozpoznání a zároveň i část odpovědi na otázku po smyslu. Žít v bázni před Bohem, to je smysluplný životní postoj. Bázeň tu přitom neznamená hrůzu a strach. Žít v bázni před Bohem, to znamená žít s úctou vůči tomu, který zůstává na věky, žít s pokorným vědomím vlastní prchavosti, ale také žít s důvěrou, že jsem a navždy zůstanu v rukou věčného Boha.

Další Kazatelovo rozpoznání se týká života v pozemskosti: *Poznal jsem, že není pro člověka nic lepšího, než se radovat a konat v ži-*

votě dobro. Nemáme se nechat ubít svým nekonečným pachtěním. Mnohem podstatnější než množství odvedené práce je, abychom se v životě radovali a konali dobro. Radost a dobro. Jím se měří smysl lidského života. To je smysluplné žití, když se radujeme z toho, co pro nás Bůh krásně učinil, když se radujeme z bohatství jeho darů. To je smysluplné žití, když konáme dobro, když děláme to, co se líbí Bohu. V radosti a dobru získává náš pomíjivý lidský život uznání od toho, který je věčný.

Nakonec Kazatel opět s jistou dávkou skepse dodává: *Co se děje, bylo odedávna, a co bude, i to bylo.* Všechno, co tvoříme, děláme, prožíváme, už tu někdy bylo. Není to nic nového pod sluncem, a my si v tom tudíž můžeme připadat bezvýznamní, ztracení, zapadlí. Ale to není všechno. Právě tuto skepsi Kazatel prolamuje nanejvýš povzbudivým slovem: *Bůh vyhledá, co zašlo.* Až tu jednou nebudeme, až se vytratí i ty poslední vzpomínky na nás, nezmizíme úplně beze stopy. Bůh vyhledá člověka, který žil naplněn bázní před ním, vyhledá i jeho příběh, s jeho radostí, se vším dobrým. Tak bude časné přijato do věčnosti. Amen

MODLITBA

Hospodine, ty dáváš všemu stvoření význam. Ty propůjčuješ smysl i našim životům. Děkujeme ti za toto ujištění, které jsi nám dal skrze svého Syna. Prosíme, pomáhej nám odpoutat se od nesmyslného pachtění. Otvírej nám oči pro radost z toho, čím jsi nás zahrnul. Veď naše ruce k tomu, aby konaly dobro. Amen

PÍSEŇ č. 546 Má duše, Pána svého chval (nebo č. 689 Proč se svět marností, bohatstvím honosí)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty jsi nám svým životem a smrtí ukázal, co má v životě smysl. A sám jsi to činil. Tak jsi oslavil Boha. Prosíme,

veď nás k tomu, abychom i my přispívali k šíření Boží slávy v tomto světě. Víme, že na to sami nestačíme. Proto tě prosíme, buď při tom s námi svým Duchem.

Dej nám sílu milovat, jako ty jsi miloval, vytrvale a trpělivě, s čistým srdcem a ochotou odpouštět.

Dej nám sílu sloužit, jako ty jsi sloužil, nemocným, nemohoucím, odstrkovaným a pohrdaným, bez úmyslu zviditelňovat sebe sama.

Uč nás modlit se, jako ty ses modlil ke svému Otci, vděčně a pokorně, v zármutku i v radosti, nejen za sebe, ale předně za druhé.

Prosíme za lidi, které děsí myšlenka blízkého konce, za ty, kteří nevidí ve svém životě nic smysluplného, za ty, kteří chtějí svůj život ukončit. Vyváděj je z jejich úzkostí.

Prosíme za ty, jimž jsi lhostejný, za ty, kteří se ti smějí, kteří pronásledují tvé vyznavače. Dej jim nahlédnout život novým způsobem.

Prosíme za tvé věrné svědky po celém světě. Dej, ať se nedají odradit neúspěchy. Ať umí setřást prach s nohou a obrátit se jinam.

Buď při nás, když společně voláme k Bohu Otci, jak jsi nás to naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jak nesmírná je hloubka Božího bohatství, jeho moudrosti i vědění! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nevystopovatelné jeho cesty! ,Kdo poznal mysl Hospodinovu a kdo se stal jeho rádcem?‘ ,Kdo mu něco dal, aby mu to on musel vrátit?‘ Vždyť z něho a skrze něho a pro něho je všechno! Jemu buď sláva na věky. (Ř 11,33-36)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 446 Moudrosti poklad z nebe

JAK BÝT SÁM SEBOU?

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Hospodin je blízko těm, kdo jsou zkrušeni v srdci, zachraňuje lidi, jejichž duch je zdeptán. Mnoho zla doléhá na spravedlivého, Hospodin ho však ze všeho vysvobodí. (Ž 34,19n) Amen

PÍSEŇ č. 614 Vzdávám ti, Bože, chválu svou (nebo č. 34,1–4.8–9 Jen dobrořečiti chci Bohu)

MODLITBA

Náš Bože a Pane, děkujeme ti, že jsi nám nablízku, když je nám v srdci úzko, když se našeho ducha zmocňuje tíseň, když se ti vzdalujeme. Děkujeme ti, že nečekáš, až se sami odhodláme k tobě přijít, až si uděláme čas, až podle nás nastane ta správná doba. Ty sám jsi učinil ten první krok, když ses k nám přiblížil ve svém Synu Ježíši Kristu, a činíš jej opakovaně, když jsi nám přítomen svým Duchem.

Prosíme, působ jím, abychom ti šli vstříc. Osvoboď nás od všeho, co nám brání směřovat za tebou, ať je to naše pohodlnost, nejistota, pochybnosti, neuspořádanost vztahů nebo spěch a starosti. Vždyť ty jsi nás nestvořil proto, abychom se neustále starali a trápili, abychom žili v nejistotě, ve stresu, ve strachu či v konfliktech. Cílem tvého stvořitelského díla je pokoj a smír všeho stvoření.

Prosíme, dej, ať na cestě víry a vzájemné lásky tento pokoj již nyní alespoň z částky zakoušíme. Dej, ať vyzařuje také z našich životů. Chceme být užitečnými nástroji a služebníky tvého evangelia. K tomu nám, prosíme, dopomáhej svým Duchem. Amen

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO

Poslyšte čtení Písma svatého, jak je zapsáno v knize proroka Izajáše, 57. kapitole, ve verších 15. až 19.:

Toto praví Vznešený a Vyvýšený, jehož přebývání je věčné, jehož jméno je Svatý: „Přebývám ve vyvýšenosti a svatosti, ale i s tím, jenž je zdeptaný...”

PÍSEŇ č. 433 Otče náš, milý Pane

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova zapsaná v epištole Efezským, v kapitole 3., od verše 14. do 21.:

Proto klekám na kolena před Otcem, od něhož pochází každý nebeský i pozemský rod, a prosím, aby se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil ,vnitřní člověk’...

Milé sestry, milí bratři, „náboženství se opírá o strach“. O „strach z tajuplného, strach z porážek, strach ze smrti“. To je podle anglického matematika a filozofa Bertranda Russela (čti Rasla) základem celého křesťanství. Ovšem při pohledu na apoštola Pavla se tato myšlenka otřásá v základech. Pavel sice trpí ve vězení. Z jeho slov k nám však nepromlouvá člověk, kterého srazila na kolena obava z utrpení nebo hrůza z toho, co přinese zítřek. Pavel i ve vězení kleká na kolena před Bohem z vděčnosti. Pokleká jako ten, jemuž bylo dáno poznat tajemství Božích záměrů se světem. A prosí. Ne o to, co mu chybí a čeho se mu v jeho strastiplné situaci nedostává. Pavel prosí s pohledem upřeným k tomu, v čem se ukazuje Boží sláva. A to mu dovoluje žádat mnohem víc. To může být inspirací i pro nás a pro naše modlitby.

Na prvním místě Pavel prosí o to, aby se v Efezských Božím Duchem *posílil a upevnil ,vnitřní člověk’*. Přimlouvá se za posílení Boží mocí, a to nikoli na těle, nýbrž na ,vnitřním člověku“. Co Pavel míní tímto zvláštním výrazem? Vnitřní člověk, to je pravá podstata mé osoby, to jsem já, jakého si mě Bůh přeje. Jde tu o mé původní určení, které jsem dostal při svém vzniku, určení být obrazem Božím. Lidé na toto určení často zapomínají. Přitom snad každý člověk řeší v průběhu svého života otázky typu: Kdo vlastně jsem? Jaké je mé místo ve světě,

v životě společnosti, v rodině? Ne náhodou je hledání vlastní identity ústředním tématem mnoha moderních myslitelů. V jádru onoho hledání stojí touha najít v sobě vlastní, originální osobnost. Člověk nechce jen kopírovat někoho jiného, napodobovat své rodiče nebo jiné vzory. Nechce, aby mu někdo poroučel. Chce být sám sebou. Chce být svým vlastním pánem a sám o sobě rozhodovat, sám sebe určovat. Všechno to hledání je zaměřeno na *já*, samostatné a nezávislé na Bohu, samostatné a nezávislé na druhých.

Bible nám tuto představu moderního člověka problematizuje: Skutečně naleznou sebe sama v naprosté nezávislosti a sebestřednosti? Jestliže ve svém životě ztrácím Boha jako svůj protějšek, neztrácím tak i svou vlastní identitu? Jestliže se Bohu odcizuji, neodcizuji se i sám sobě? Jestliže přestávám být Božím obrazem, nepřestávám být také člověkem? V pohledu Bible získává člověk svou identitu nikoli ze sebe sama, nýbrž právě ve vztahu k Bohu. Jestliže vím, kdo je Bůh, pak také poznávám, kdo je člověk. Jestliže se vztahuji k Bohu jako ke svému Stvořiteli, pak si také uvědomuji sebe sama jako Boží stvoření. A jestliže se vztahuji k Bohu jako ke svému milujícímu a odpouštějícímu Otci, pak také vím, že jsem milovaným a přijímaným Božím dítětem.

Proto Pavlovi tolik záleží na posilnění vnitřního člověka. Chce, abychom věděli, kdo jsme a proč tu jsme. A chce také, abychom skutečně byli tím, kým máme být. Přitom dobře ví, že zrcadlit ve vlastním jednání samotného Boha není snadné. Kolem nás i v nás je tolik podnětů, které nás od toho odvádějí. Sice víme, co máme dělat. Víme, že máme odpustit, přestat nenávidět, podat pomocnou ruku. Ale mnohdy jsme tak slabí, že nedokážeme uskutečnit to, co chceme. Pavel zná tento rozpor z vlastní zkušenosti: „*Ve své nejvnitřnější bytosti (ve vnitřním člověku) s radostí souhlasím se zákonem Božím; když však mám jednat, pozoruji, že jiný zákon vede boj proti zákonu, kterému se podřizuje má mysl, a činí mě zajatcem zákona hříchu, kterému se podřizují mé údy. Jak ubohý jsem to člověk! Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti?*“ (Ř 7,22n)

Apoštol nepropadá zoufalství jen díky milosti, kterou nám Bůh projevil v Ježiši Kristu. On z nás svou obětí snímá všechno, čím jsme Boží obraz pokřivili. A dává nám možnost navrátit se ke svému pů-

vodnímu určení. Sami bychom na to nestačili, ale působením jeho Du-cha se z nás stávají noví lidé.

Tím se dostáváme k Pavlově druhé prosbě: *aby Kristus přebý-val skrze víru ve vašich srdcích*. Růst nového člověka začíná zásadní proměnou zevnitř. Nestačí, abychom nechali Krista stát „před prahem svého domu“. Je třeba vpustit ho dál, přímo do středu svého života, do míst, kde chováme své nejnějnější myšlenky a pocity. A zde, ve svém srdci, jej nevnímat jako vetřelce nebo cizího hosta, ale nechat jej pře-bývat a přenechat mu rozhodující slovo.

Někdy se lidé trápí otázkou: Mám už Krista ve svém srdci, ne-bo ještě ne? Jako by čekali na nějaký výjimečný zážitek nebo pocit, který jim Kristovu přítomnost potvrdí. Apoštol o ničem takovém nepí-še. Podle něj přebývá Kristus v srdci člověka skrze víru. Není k tomu tedy zapotřebí zvláštního smyslu pro duchovní věci. Stačí věřit. Odho-dit od sebe všechny viditelné jistoty a nebát se, že přitom zůstaneme prázdní. Ve víře se smíme spolehnout na to, že Kristus naši prázdnotu zaplní, zabýdlí, ujme se naší slabosti a učiní z ní sílu.

Bůh, který se nám někdy zdá vzdálený, se tak v Kristu stává Bohem blízkým. Když nás svírá samota, když na nás doléhá utrpení blízkého člověka, když nás přepadne smutek, nikdy nejsme se svým trápením sami. Kristus nese naši bolest s námi a skrze víru nás podpirá. Je nám blíže, než si dovedeme představit.

Upevňování vnitřního člověka začíná v srdci, ale zde nekončí. Odtud proniká dál. Nový člověk postupně prorůstá do všech oblastí ži-vota. A k tomu se váže třetí Pavlova prosba: *abyste zakořenění a za-kotvení v lásce mohli spolu se všemi bratřími pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka: poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání*. Zakořeněnost v lásce otvírá věřícímu člověku nové di-menze života. Co lze zachytit smysly nebo dokázat rozumem, to je jen zúžený výsek skutečnosti. Se srdcem proměněným Kristovou přítom-ností však poznáváme skutečné rozměry světa. Zjišťujeme, že tam, kde končí svět lidí, ještě nekončí svět Boží. V pohledu víry je svět mnohem širší, delší a vyšší než v pohledu nevíry. Nad hranicemi prostoru a času tušíme oblast Boží skutečnosti, která vše objímá a přichází do našeho světa v lásce Božího Syna. Tak ve světě zakoušíme jeden rozměr na-víc, totiž jeho hloubku.

Víra a zakotvenost v lásce nám umožňují pochopit tuto podstatu Božího působení, *poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání*. Lásku Kristovu totiž nelze poznat v roli pouhého nezaujatého pozorovatele. Tu lze poznat jediné tak, že je jí člověk zasažen v srdci, že v ní zapustí kořeny a začne z ní čerpat živiny pro svůj život. S tím úzce souvisí to, že Kristovu lásku nepoznává každý sám, izolovaně, ale *spolu se všemi bratřími*. Blízkost Boha, totiž jeho přítomnost v srdci jednotlivce, se přetavuje v blízkost lidí navzájem. Komu je Bůh blízko, ten se sám stává blízký druhým lidem. A tato vzájemná blízkost věřících lidí zas poukazuje zpět k blízkosti Boží.

Konečným cílem upevňování vnitřního člověka je člověk, který je prostoupen *vší plností Boží*. To je ten nejzazší horizont, k němuž Pavel upíná slova své modlitby a k němuž vyhlížíme i my: člověk, který je zajedno s Bohem. Zároveň je to něco, co si při pohledu na svět kolem sebe i při pohledu na sebe sama těžko představujeme. Lidé mnohdy ani v nejmenším nepřipomínají toho, jehož podobu mají odrážet. A také my si v určitých situacích držíme Krista pěkně od těla. Závěr apoštolovy modlitby nás však povzbuzuje. Pavel připomíná, že Bůh *působením své moci mezi námi může učinit neskonalé víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit*. A v tom je naše společná naděje. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, svou láskou, která tě dovedla až na kříž, jsi ztělesnil lidství v jeho pravé podobě. Děkujeme ti, že nás k němu svou obětí přivádíš. Prosíme, přebývej skrze svého Ducha v nás i mezi námi. Zbavuj nás nelásky a sobectví, vyplňuj naši prázdnotu, prostupuj nás plností Boží, abychom smýšleli i jednali jako ty. Amen

PÍSEŇ č. 289 Bohu chvála buď i čest

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Milostivý Bože, tvé zaslíbení pokoje platí nejen pro ty, kteří jsou ti blízko, ale také těm vzdáleným. Děkujeme, že jsi nás k sobě přivolal a že jsme skrze Ježíše Krista směli stanout v tvé blízkosti. Teprve ve vztahu k tobě objevujeme své pravé já. Děkujeme za bratry a sestry, které získáváme v tvém jménu a s nimiž společně přijímáme ujištění o tvém odpuštění a tvé milosti.

Prosíme za lidi, kteří pro své zbytnělé ego nevidí své bližní. Za ty, kteří prožívají hluboký vnitřní zmatek a nevyznají se v sobě samých. Za všechny, kteří žijí bez tebe, bez Krista, bez naděje ve svém životě. Veď nás k tomu, abychom tváří v tvář takovým lidem měli odvahu hovořit o naději, kterou přinášíš ve svém Synu.

Prosíme za oběti válečných nepokojů, násilných činů a přírodních katastrof. Prosíme za ty, do jejichž života vnesla trápení nemoc, ztráta blízkého člověka nebo jiná špatná zpráva. Veď nás k solidaritě a pomoci, k trpělivé ochotě naslouchat druhým a provázet je v jejich těžkostech.

Prosíme za křesťany jiných církví, za vyznavače jiných náboženství. Uč nás toleranci a úsilí o vzájemné porozumění. Prosíme za naši církev, za náš sbor a jeho působení v tomto místě. Dej nám trpělivost a sílu překonávat zklamání, když narážíme na nezájem o evangelium i na hranice svých misijních možností. Daruj nám vytrvalost v práci pro sbor a novou chuť promítat tvou blízkost do našich mezilidských vztahů. Vyslyš nás, když k tobě voláme slovy tvého Syna: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Proto vás já, vězeň kvůli Pánu, prosím, abyste tomu povolání, kterého se vám dostalo, dělali čest svým životem, vždy skromní, tiší a trpěliví. Snášejte se navzájem v lásce a usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje. Jedno tělo a jeden Duch, k jedné naději jste byli povoláni; jeden je Pán,

*jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech, který je nade
všemi, skrze všechny působí a je ve všech. (Ef 4,1–6)*

POŽEHNÁNÍ

*Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi
rozjasní svou tvář! Ať je známa na zemi tvá cesta, mezi všemi
pronárody tvoje spása!* Amen

PÍSEŇ č. 486 Svaté Boží požehnání

KOMPAS A NAVIGACE

VSTUPNÍ SLOVA

Blaze těm, kdo vedou bezúhonný život, těm, kdo žijí tak, jak učí Hospodinův zákon. Blaze těm, kdo zachovávají jeho svědectví, těm, kdo se na jeho vůli dotazují celým srdcem. Chci tvá nařízení dodržovat, jen mě nikdy neopouštěj! (Ž 119, 1–2.8) Amen

PÍSEŇ č. 119 Blahoslavení lidé čistých cest

MODLITBA

Hospodine, Bože náš, po tvých cestách chceme chodit. Hbitě a důsledně. Děkujeme ti za ukazatele, které nám na nich staviš před oči, abychom z nich nesešli. Za tvůj Zákon, kdysi nám předaný Mojžíšem, i za proroky neúnavně přetavující tvé věčné Slovo do aktuální podoby. Díky nim víme, kam jít a kam naopak nevstupovat. Tím však tvé milosrdenství nekončí. Přicházíš za námi ve svém Synu, bereš nás za ruku a vedeš do bezpečí, když jsme se přesto všelijak zamotali a nevíme jak dál. Děkujeme ti rovněž za tvého Ducha. To on nás ponouká, abychom životem nešli jen tak nazdařbůh, ale směřovali k tomu, co se rodí z pravdy a vyžívá v lásku. Prostupuj nás, Bože, svým Duchem, abychom byli vnímaví k tvému vedení. Tvá laskavá ruka se nás dotýká i v tomto shromáždění. To je také nejvlastnější důvod, proč do něho stále znovu směřujeme. Dozvídáme se tu, jak korigovat své cesty a podle čeho upravit jejich kurz. Za to, že nám zde, Pane, takto sloužíš, tě slavíme. Vyznáváme, že jsi nám nepřebornou studnicí spásy, ze které chceme věčně pít. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z Druhé knihy Mojžíšovy, 20. kapitoly, budeme číst verše 1. až 17.:

Bůh vyhlásil všechna tato přikázání: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha...“

PÍSEŇ č. 201 Když Mojžíš s lidem ztrápeným

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání čteme ve 22. kapitole Matoušova evangelia, od verše 34. do 40.:

Když se farizeové doslechli, že umlčel saduceje, smluvili se a jeden jejich zákoník se ho otázel, aby ho pokoušel: „Mistře, které přikázání je v zákoně největší?“

Milí bratři a sestry, „Zákon byl dán skrze Mojžíše, milost a pravda se stala skrze Ježíše Krista.“ Tuto pozoruhodnou výpověď nalezneme na počátku Janova evangelia. Obvykle ji rozumíme tak, že Ježíšovým narozením skončila doba Desatera a začala doba milosti. Pokud bychom užili dalšího janovského obrazu – svatby v Káni, mohli bychom říci, že skončila „doba vody“ a začala „doba vína“. Ale Ježíš o sobě neříká, že přišel Zákon zrušit. On říká, že ho přišel naplnit. Milost, kterou s sebou přináší, je nerozlučně spojena s pravdou. To je třeba zdůraznit. Někdy totiž nabýváme dojmu, že v církvi musíme ke všelijakým divným věcem mlčet. Ale ne. Skrze Ježíše se přece nemá dít pouze „milost“, ale i „pravda“! **Zákon i proroci** transformovaní do lásky neznamenal mravní rozplizlost, s níž bychom museli k problematickým věcem jen pokrytecky kývat. „Milost a pravda, která se stala skrze Ježíše Krista“, znamená jen to, že k Božím pořádkům, ke kterým Zákon míří, bychom měli jít jinudy než cestou mechanického plnění deseti Mojžíšem předaných přikázání. Cestou elegantnější a člověku jako Božímu obrazu přiměřenější.

Proč se tedy jako křesťané přesto učíme Desatero? Proto, abychom Kristovy způsoby příliš nezduchovníli; abychom nezapomněli, že křesťanská existence, to nejsou jen duchaplná slova, ale i zcela reálné tvary. Apoštolovi Pavlovi - nejvýraznějšímu novozákonnímu hlasu-

teli milosti – není zatěžko napsat: „Zákon je svatý a přikázání svatá, spravedlivá a dobrá.“ Křesťan může s čistým svědomím zpívat 119. žalm, který Boží Zákon tak nadšeně vebí. Musí si však přitom být vědom, že to není poslední, nýbrž předposlední vyjádření Boží vůle. „Milost a pravda“, které se staly skrze Ježíše, váží víc než „Zákon“ daný skrze Mojžíše! Problém se Zákonem začíná v církvi tehdy, když se z jejích členů stávají zákoníci. Když nedohlédnou, kam Zákon míří, a rajtují pouze na doslovném dodržování jeho paragrafů. Být zákoníkem je osobně bezpečné – ale ploché. Je zajímavé porovnat si v tomto ohledu přístupy různých stupňů soudů: Nejnížší instance se úzkostlivě drží litery. Čím se jde výš, tím důležitější roli v jeho rozhodování nabývají širší souvislosti. Ne: zabil a basta. Ale proč se tak stalo, co ho k tomu přimělo?

Člověk nemusí být právník, aby mu bylo jasné, že bez jasných regulí by společnost ovládl chaos. Všechny procesy musí mít svůj řád. Jinak by byl život ve své nepředvídatelnosti neurotizující. Desatero vytýčuje cesty, po kterých lze chodit s jistotou, že nezabloudíme. Vědět o takových cestách je dobré, protože zabloudit se dá v životě velice snadno. Zkušenost – a Zákon můžeme vnímat i jako její plod – bývá drazé zaplacená. U zrodu zkušenosti, která dala vzniknout Desateru, stojí totiž i ti, kteří všechno zbožštili a současně jim nic nebylo svaté, kteří nectili otce a matku, vraždili, smilnili, kradli, lhali, záviděli – a doplatili na to. Oproti situaci, v níž není žádná norma, je Desatero výrazem milosti. Jistě, je to jen hrubý kompas. Ale kolik tento kompas zachránil v dějinách životů! Kompas je dobrý, jeho k severu ukazující střelka je požehnaná – třeba takto bychom mohli parafrázovat Pavlovu výpověď o svatosti Zákona a jeho přikázání. Desatero je kompasem dávajícím základní orientaci. Ježíšovo Dvojpríkázání lásky dává orientaci i v těch nejspecifičtějších situacích.

Mohli bychom je přirovnat k satelitní navigaci. Jako přitom nemohou být v rozporu údaje této moderní technologie s údaji získanými z kompasu, tak spolu není v rozporu ani Zákon daný „skrze Mojžíše“ a milost a pravda, které se staly „skrze Ježíše“. Co se stalo „skrze Ježíše“, je naplněním – tedy dotažením do naprosté dokonalosti – Zákona daného „skrze Mojžíše“. Tato dokonalost ovšem neznamená, že by východ, západ, sever a jih přestal existovat. Na satelitním displeji

světové strany zpravidla nevnímáme. Na něm nás zajímá naše pozice v rámci zobrazeného okolí. Tu je však možno definovat tak přesně jen proto, že je stále monitorována ve vztahu k východu, západu, severu a jihu. Láska, do které Ježíš shrnuje Zákon, není rozbředlost, která všechno toleruje a ke všemu kýve. Takové počínání je samozřejmě pohodlné a člověk si jím získá laciné přátelé. Ale dobré není to, čím si získám prospěch. Ta rovnice platí právě opačně: Prospěch získám, když budu dělat, co je dobré! A nezískám ho jenom sobě. Získám ho dokonce i tomu, kterému se mé jednání nebude líbit. Předpokládá to ovšem dobrou orientaci na displeji a odvahu jednat přiměřeně tomu, co na něm vidím.

Lidstvo si v průběhu dějin vytvořilo nespočet řádů. Od jednoduchých až po vysoce promyšlené, dodnes ceněné a na právnických fakultách vyučované. Parlamenty jsou fabriky chrlicí stále nové zákonné normy. Ačkoli jejich respektování vynucuje státní aparát, přesto mají tyto normy v lidském povědomí menší morální sílu než ty, které reprezentuje Desatero. Je tomu tak proto, že parlamentní normy jsou lidské, tedy relativní. Desatero přichází s nárokem absolutnosti. O jeho příkázáních se nediskutuje, nehlasuje, ta prostě platí. Jsou totiž plodem autority, nad kterou není. První příkázání to vyhlásuje zcela jasně: „Nebudeš mít jiného boha mimo mne!“ Co pochází ode mne, je svaté. I kdyby všichni tvrdili opak, pravdu mám já. Já určuji, kde je východ a západ, sever a jih! Jedině takový, v nadpozemské autoritě založený zákon, má předpoklad stát se normou pro všechny. Je zvláštní, že se Desatero či Ježíšovo Dvojpříkázání lásky těší respektu i u bezvěrců. Někdy můžeme z jejich úst zaslechnout dokonce povzdech, jaká je škoda, že podle nich lidé nežijí.

Jako by tím mimoděk potvrzovali myšlenku, kterou rozvíjí apoštol Pavel v listě do Říma. Podle ní mají všichni lidé Boží Zákon zapsaný ve svém srdci. V různé kvalitě, vždycky však tak, že vědí o dobru a o zlu, a o tom, co z nich je správnější. Nikdo se nemůže vymlouvat, že to neví. Svému lidu ovšem dává Bůh Mojžíšův a Ježíšův toto povědomí v té nejvyšší kvalitě. Patřit k tomuto lidu dovoluje nejspíš pochopit, že je tato norma dobrá nejen pro druhé, ale i pro nás. Vlastně na prvním místě pro nás. Vždyť nám ji dává ten, který nás „vyvedl z egyptské země, z domu otroctví“, a který „neušetřil svého Syna,

ale za nás za všechny jej vydal“. Patřit k tomuto lidu člověka staví na cestu spásy. To znamená, že ho uvádí do života, jehož údělem není rozplynout se v marnosti, ale naopak z marnosti vystoupit a jít vstříc věčnosti. Ať starozákonní kompas, ať novozákonní navigace, obojí nás staví do čestného vztahu k jedinému pravému Bohu a lidem kolem nás. Do této pozice nás chtějí dovést. Ježíšova cesta, která je cestou křesťana, nám přitom dává obrovskou svobodu. Právě proto je dobré udělat si na ní čas od času starozákonní zkoušku. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, jediné slovo ti stačí, a vyjádříš jím všechnu hloubku i slávu života. Děkujeme ti, že prozrazuješ, v čem spočívá tajemství bytí. Tvá láska nám vrací naši někdejší podobu a světu dává opět vlídnou tvář. Svě srdce proto pozvedáme k jeho Stvořiteli, svou duši odevzdáváme jeho Spasiteli a svou mysl otevíráme z nich vycházejícímu Duchu. Amen

PÍSEŇ č. 236 Ježíši, Pane nejvyšší

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme za lidi, kteří dokáží milovat pouze sami sebe. Je to snadné a příjemné, to dobře víme. Ale není to láska, které nás učíš ty. Tvá láska vyžaduje mnoho sebezapření a často bolí. Otevři všem do sebe zahleděným srdce, duši i mysl, aby dohlédali ke smyslu věcí a milovali tak, jako ty: opravdově, vytrvale, věrně. Prosíme za lidi, které nemá nikdo rád. Ne proto, že by byli tak protivní a zlí, ale protože jsou tak nenápadní a skrytí. Dej nám vnímavost, s níž bychom se jich všimnuli a pozvali je do prostoru tvé církve. V té není nemilovaných. Prosíme za nemocné, nešťastné, zklamané. Potěš je, povzbud' a buď jim neomylným ukazatelem k budoucnosti, kterou tvůj Otec připravil těm, kteří ho milují. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nikomu nebud'te nic dlužni, než abyste se navzájem milovali, neboť ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon. Vždyť přikázání ,nezcizoložíš, nezabiješ, nepokradeš, nepožádáš‘ a kterákoli jiná jsou shrnuta v tomto slovu: ,Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.‘ Láska neudělá bližnímu nic zlého. Je tedy láska naplněním zákona. (Ř 13,8–10)

POŽEHNÁNÍ

Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi rozjasní svou tvář! Ať je známa na zemi tvá cesta, mezi všemi pronárody tvoje spása! Amen

PÍSEŇ č. 474 Když tys mě, Otče, miloval

SPOLU S NÍM BUDEME ŽÍT

VSTUPNÍ SLOVA

Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost se dotýká mraků. U tebe je pramen žití, když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo. Uchovej své milosrdenství těm, kdo tě znají, a svou spravedlnost těm, kdo mají přímé srdce. (Ž 36, 6.10–11)
Amen

PÍSEŇ č. 36 Hřích vábí duše bezbožných

MODLITBA

Pane Bože, tvé slunce svítí na spravedlivé i nespravedlivé a déšť, který dáváš zemi, svlažuje dobré i zlé. Kdyby tomu tak nebylo, zůstali bychom ve tmě a byli bychom vyprahlí jako troud. Tvá milost, s níž rozdáváš svou lásku všem, však neznamená, že nezáleží na tom, co činíme. Klam, svod, lest a úskoky se ti protíví. Pravda, vstřícnost, upřímnost a věrnost jsou projevy, které se ti líbí. V nich se nám od počátku zjevuješ a odhaluješ tak před námi, co je svaté, k čemu stojí za to směřovat, o co stojí za to bojovat, pro co stojí za to trpět újmu. Se zatajeným dechem hledíme k tvému Synu. On je vtělením tvé božské plnosti. Radujeme se z toho, že jsi v něm za námi přišel. V jeho osobě nás bereš za ruku a vedeš ke stromu života. Působ svým Duchem, abychom k němu nepřistupovali jako staří, ale jako noví, tvou láskou obnovení lidé. U tebe je, Bože, studnice vši milosti. Kolem tebe se rozlévá světlo, mizí temnota, umlkají běsi a naše srdce radostně zpívá. Rozsviť své světlo nade všemi, které tma vzdaluje životu. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z knihy Genesis, 4. kapitoly, poslyšte příběh Kaina a Ábela, zapsaný ve verších 1. až 12.:

I poznal člověk svou ženu Evu a ta otěhotněla a porodila Kaina. Tu řekla: „Získala jsem muže, a tím Hospodina.“ Dále porodila jeho bratra Ábela...

PÍSEŇ č. 155 Hospodin, Pán Bůh svatý

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání čteme v epištole Římanům, kapitole 6., od 3. do 8. verše:

Nevíte snad, že všichni, kteří jsme pokřtěni v Krista Ježíše, byli jsme pokřtěni v jeho smrt? Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt...

Milí bratři a sestry, Pavlův důraz na spasení z pouhé Boží milosti vysvobozuje z pochyb, zda jsme skutečně dali svému životu absolutní kvalitu. Až do reformace trpěli lidé sžíravou úzkostí, že nikoli. Chtěli-li mít jistotu spasení, museli jít a koupit si odpustek. Šestá kapitola epištole Římanům ovšem reaguje na opačný zkrat. Někteří z těch, kteří své spasení stavěli na Boží milosti, začali vyhlášovat, že o etiku se není třeba starat. Naopak. Čím prý budeme nemorálnější, tím více milosti bude Bůh „produkovat“. Nutno přiznat, že ten myšlenkový pochod má určitou logiku. Pavel však z titulu jiné logiky toto uvažování zásadně odmítá: Jako křesťané „jsme přece hříchu zemřeli, jak bychom v něm mohli dále žít“? Za etikou, která se s křesťanskou vírou neoddělitelně pojí, je vědomí nového bytí, které prostě s určitými způsoby neslučuje. Kdo je vírou **sjednocen** s Kristem, ten nejen že nemůže mít hřích jako program, ale ani jako „bokovku“. Ve spojených nádobách musí být hladina ve stejné výši. Není-li tomu tak, pak to, že jsou spojeny, pouze předstírají.

Všimněme si, Pavel mluví o hříchu v jednotném čísle. Činí tak, protože nemá na mysli nějaký konkrétní přešlap, ale naši obecně lidskou situaci. V Bibli se slovo **hřích** poprvé objevuje v souvislosti s životní orientací Evina syna Kaina. Píše se tam, že se **hřích** uvelebil v Kainových dveřích. Proto Hospodin nepřijal jeho obět. Hřích je

označením životního směřování, které se rozchází s cestou vytyčenou člověku Bohem. Nejsnáze pochopíme, co hříchem bibličtí svědkové označují, když si svět představíme jako místo střetu spravedlivého a milujícího Boha s mocnostmi, jejichž zbraněmi jsou faleš, zloba, nenávisť. Na čí stranu se v tomto zápase postavíme? Komu v něm náležíme? Jakou zbroj na sebe oblékneme? Hřích dokáže člověka spoutat a zcela ho zotročit. A netýká se to jen „slabých“ jedinců. Ti „silní“ jím jsou ohroženi ještě víc právě pro pocit své mravní síly. Hřích je svod, jemuž ze svých lidských předpokladů neodoláme. Hřích na nás rajtuje, jako jezdec na koni. Zatíná nám do slabin ostruhy touhy a my se s ním v sedle ženeme do záhuby. Při svém pádu s sebou pak do ní strháváme i druhé.

Kdo je **sjednocen** s Kristem, to znamená: kdo má jeho mysl, ten **hříchu zemřel**. Ten na sobě nenechá nikoho rajtovat. **Hřích** je pro něj temnou minulostí, odplavenou vodou křtu. Jeho nynější život má jiné předznamenání. **Hřích** je mocnější než člověk. Ale Kristus je mocnější než **hřích**. Kdo se s Kristem identifikuje – Pavel s oblibou říká: kdo je „v něm“, v Kristu – , ten **vstoupil na cestu nového života**. A na této cestě nad hříchem vítězí. Ne svou, nýbrž Kristovou silou! Víra a křest jsou výrazem pohybu po této cestě. Člověk v něm na sebe programově bere úděl toho, který miloval až k smrti. Současně však směle očekává i svou **účast na jeho zmrtvýchvstání**. Víra a křest garantují spojení s Kristem na život a na smrt. Kdo je „v Kristu“, toho už hřích nemá ve své moci. To neznamená, že se neocitá pod jeho útoky. Příběh o Ježíšově pokušení na poušti ukazuje, že hřích nemá respekt vůbec před nikým. Pokouší se rozložit i toho, kdo je zřídlem svatosti. Ale Ježíš se nestane jeho otrokem. On je zajedno se **svým Otcem**. **Zemřít hříchu** znamená být zajedno s Ježíšem.

Tohle si Pavel v rané církvi uvědomil dříve než kdokoli jiný. V době, kdy jeruzalémští misionáři apelovali na dodržování Zákona a mačkali z lidí dobré skutky, Pavel káže Krista: K němu lněte, do něho vzrůstajte! V jednotě s ním si člověk uchová svobodu a neztratí přitom své lidství. Právě toto činí Pavlovu teologii tak přitažlivou. Zákoníci, moralisté a totalisté Pavla nemají rádi. To proto, že jim bere otěže z rukou a dává je tomu, komu jedině náleží. Církevním aparátčíkům a pletichářům je vždycky bližší Petr než Pavel. Přes Petra mohou svou

moc posílit. Pavel však deleguje lidskou poslušnost na Krista. Ten bude soudit živé i mrtvé! Ne podle nějaké církevní klasifikace našich prohřešků, ale podle toho, zda jsme „v něm“. Zda náš život vytváří s Ježíšovým libozvučný akord, nebo tuto dominantu všeho stvoření ignoruje a brouká si něco podle svého. Onoho libozvučného souzvuku se dociluje **účastí na jeho smrti**. Podržíme-li se hudební terminologie, tak tedy účastí na hlubokých tónech. Kdo s Ježíšem zpívá bas, toho s sebou Mistr vytáhne i do nebeských výšek.

V jádru křesťanské existence je zakódováno napětí. Křesťan se nemůže zbavit toho, co mu vadí, protože mu to nedovolí vznášet se jako nebeskému andělu. Současně však ví, že k naplnění jeho touhy po „andělském bytí“ jednou dojde. Cesta k onomu příjemnému ovšem vede právě tím nepříjemným, bolestným a drásavým. Bez kříže prostě není vzkříšení. Bez obětovného vydávání sebe sama není smyslu. Kdo chce všechno uchovat, ten ve finále o všechno přichází: O důvěru, o přátelství, o pocit štěstí a nakonec i o život. Ve víře, která není jen formálním přitakáním k vyšumělým náboženským tezím, ale žitým kristovským postojem, na nás vždycky působí síla, která nás tlačí dolů, a síla, která nás zvedá vzhůru. Křesťan musí vnímat obě. Pokud tak nečiní, jeho víra se deformuje. Buď ztrácí smysl pro realitu, nebo ztratí „jiskru“. Kříž a vzkříšení patří k sobě. Kříž je křesťanova přítomnost, vzkříšení je jeho budoucnost. Naše budoucnost nám přítom dává sílu unést – v odpovědnosti a s úsměvem – naši přítomnost.

Povahu onoho **nového života**, o kterém apoštol římským křesťanům píše, postihuje právě smysl pro realitu a životní jiskra. Už nikoli trudnomyslné přemáhání sebe sama, nýbrž radostné nasazení živé jistotou, že jdu po správné cestě. A i když padnu před cílem, ten, v jehož jméno jsem **pokřtěn**, mne do něj **slavnou mocí svého Otce** přenesení. Život s sebou samozřejmě nese i spoustu drobných, řekněme „živočišných“ radostí: Dobré jídlo, pití, pobavení s přáteli... Byli bychom pokrytci, kdybychom tvrdili, že o takové chvíli nestojíme. Když však pominou – a ono k tomu jednou dojde, zůstane nám jediné potěšení: Vědomí, že nejsem sám svůj, ale patřím tomu, který si mne zamiloval a svou láskou až k oběti sebe sama rozlomil okovy smrti. A nejen ty mé, ale okovy všech, kteří byli **pokřtěni v jeho jméno a pohřbili** přítom v sobě **starého člověka**, žijícího na úkor druhých. Každý křesť

je vyznáním touhy po novém lidství. Každý křest je současně ujištěním, že tuto touhu lze naplnit. Boží milosrdenství je nad naše pomýšlení.
Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, být s tebou spojení vírou a křtem negarantuje nesmrtnost. S tebou, stejně jako bez tebe, v tomto světě umíráme. Ale umřít hříchu otevírá cestu k životu. K takovému, který nepomíjí, vede do svobody a věnčí ho vavřín vítěze. Naplňuj nás svým Duchem, ať tě neztrácíme ze zřetele a jsme s tebou sjednoceni nyní i věčně.
Amen

PÍSEŇ č. 252 Buď chválen, milý Ježíši

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, radujeme se z těch, kteří se k tobě přiznávají a vstupují tak na cestu nového života. Dávej jim svého Ducha, ať odolají všem pokušením a zvládnou všechny těžkosti, které je na ní potkají. Prosíme za lidi, kteří byli v našem sboru pokřtěni. Ať v tobě nalézají pevné zázemí, které jim dává jistotu v nejrůznějších životních nejistotách. Ať je v nich dokážeme podepřít i my. Ať se jim náš sbor stane domovem, ve kterém se cítí dobře a bezpečně. Prosíme za ty, kterým víra v tebe přináší více toho bolestného nežli radostného. Jejich služba byla přijímána jako samozřejmost, jim samotným však nikdo neposlouží. Ať je to neodradí od dobrého boje víry a nevezme jistotu, že po tvém boku nebudou pouze umírat, ale budou mít i účast na tvém zmrtvýchvstání. Otče náš ...
Amen

POSLÁNÍ

*A tak, bratří, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci. Ob-
lečte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům.
Nevedeme svůj boj proti lidským nepřítelům, ale proti mocnos-*

tem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. Stůjte tedy ,opásání kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, obuti k pohotovému službě evangeliu pokoje‘ a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. Přijměte také ,přilbu spasení‘ a ,meč Ducha, jímž je slovo Boží‘.(Ef 6,10–17)

POŽEHNÁNÍ

Milost všem, kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána Ježíše Krista.

Amen

PÍSEŇ č. 604 Buď sláva Bohu, chvála Otci

NEBOJ SE ZAHANBENÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Utíkám se k tobě, Hospodine, kéž nikdy nejsem zahanben! Pro svou spravedlnost mě vysvobod, pomoz mi vyváznout, skloň ke mně své ucho, buď mou spásou. Ty jsi přece má naděje, Panovníku Hospodine, v tebe už od mládí doufám. (Ž 71,1n.5)
Amen

PÍSEŇ č. 71 V tebe doufám, Hospodine (v.1–4)

MODLITBA

Náš Pane, Otče a Stvořiteli – ty jsi Bohem svobody a nových počátků. Uprostřed životního koloběhu, únavy a strachu dáváš sílu k novému očekávání. Tam, kde jsme v koncích, otevíráš nové obzory. Nenecháváš nás napospas ani našim prohrám a pádům, ani předsudkům a mínění většiny, ani pocitu, že jsme vlastně jako tvůj lid v tomhle světě tak trochu zbyteční. Smíme počítat s tvou vynalézavou věrností, předkládat ti, čeho jsme sami plni, a očekávat na tvou překvapivou blízkost. I nyní se před tvou tvář takto stavíme s důvěrou, že od tebe může zaznít poselství, které přemůže lidské obavy, úzkostlivosti a nestabilní víru. Dej zmizet tomu, co brání ve výhledu k útěše a naději. Naše srdce obdaruj důvěrou, že to, co ty konáš, je mocnější než vše, co nám nahání strach; že ty svůj příběh s námi i se světem přivedeš k dobrému cíli. Ve jménu Pána Ježíše Krista tě prosíme, vyslyš nás.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První biblické čtení je z Epištoly apoštola Pavla Filipským, z 2. kapitoly, od 5. do 11. verše:

Necht' je mezi vámi takové smýšlení, jako v Kristu Ježíši...

PÍSEŇ č. 327 Náš pastýř, věrný Boží Syn (nebo Svítá č. 348 Ty víš, jak to bolí)

KÁZÁNÍ

Druhé čtení, které je i základem kázání, je z Proroctví Izajáše, z kapitoly 41., od 8. do 13. verše:

„A ty, Izraeli, služebníku můj, Jákobe, tebe jsem, vyvolil, potomku Abrahama, mého přítele, tebe jsem vychvátil z končin země...”

Milé sestry a bratři, najít to správné hřiště či jeviště, kde by se mohla síla dnešního prorokova poselství projevit, není vůbec jednoduché. Prorok tu vyřizuje krásná a silná slova: *Nebojte se! Rozhodl jsem se pro vás, tak už se bázlivě nerozhlížejte! Vzal jsem tě za ruku, přestaň se bát!* Problém ale spočívá v tom, že ta ujištění a zaslíbení nejsou určena osobně každému zvlášť, jak to zpíváme v písni „Někdo mne vede za ruku“. To opakované a silné **neboj se** je určeno Božímu lidu jako **celku**. Mimochodem, to si zapamatujme: když nám Boží slovo takříkajíc tyká, oslovuje, zvláště ve Starém zákoně, kolektiv. Celek. Tak jak je to vyjádřeno i v dnešní prorocké písni: *ty, Izraeli, služebníku můj, Jákobe, kterého jsem vyvolil, ...ty, Boží lide, sbore, církvi, neboj se.*

Jenže copak má dnes Boží lid jako celek nějaký důvod ke strachu? Za to, že chodíte do kostela, vás z práce nevyhodí, dětem to v postupu na střední či vysokou školu neuškodí, natož aby se za nepovolenou církevní aktivitu trestalo např. vězením. Právě naopak, trestným činem je šikanovat někoho kvůli náboženské příslušnosti či aktivitě. Agresivně protináboženský režim už je celou generaci mrtvý, a když si nějaká celebrita udělá svatbu v kostele nebo dá pokřtít dítě, je z toho málem mediální událost. Neznamená dnes volání „**neboj se**, Boží lide“ vlamovat se do otevřených dveří?

Je dobře, že se jako křesťané a lidé víry nemusíme bát. Ovšem strach, s nímž se prorok potýká, má ve své podstatě jiný rozměr. Je to strach ze zahanbení. Strach z trapnosti a zesměšnění. Strach, že se ukáže: s Hospodinem jsme vsadili na špatnou kartu. Strach, že následovat

Ježíše Krista je dnes už nemoderní, trapná životní cesta. Strach z toho, že se ukáže: láska nemá šanci zvítězit nad nenávisť, lež je životaschopnější než pravda. Strach, že to, co slibuje výhled víry, je jen fata morgana. Že Hospodin nemá na to splnit očekávání, která vyvolal. Tyhle obavy nám dnes jako církvi potvrzuje naše slabost a okrajovost. Nejsme ve středu zájmu. A o kom se nemluví, koho nedávají v televizi nebo na prvních stránkách novin, ten jako by ani neexistoval.

Otázku „Nejsme zbyteční a zahanbeníhodní?“ prožívaly už pozůstatky Izraele přesídlené do babylónského zajetí. Najednou se cítili jak venkovani ve velkoměstě. V širém světě světovládých říší prožívají mučivé pochybnosti: Jsme tu – my, zbytky beztak nepřiliš významného národa – ještě k něčemu? A je v tomhle světě úspěšných veleříší, jejich bohatství a armádních mašinérií i jejich uctívaných božstev – je tu k něčemu Hospodin? Neukazuje se, že víra v něj dopadá jako iluze? Trapně mylně investovaná důvěra? Liché očekávání? Copak naše bezmoc nedokazuje, že celý ten podnik s Hospodinem je už odsouzen k zániku? Nedokazují poměry světa, v němž žijeme, naivitu a nevěrohodnost víry založené na Hospodinu? S takovými strachy se pere dnešní prorocké slovo.

Jak? Především ujišťuje, že Hospodin má o svůj lid výsostný zájem. „*Jákobe, Izraeli, JÁ HOSPODIN jsem nepřestal být TVŮJ Bůh.*“ Já nejsem vzdálený, nicotný, odepsaný. A to, že nejsem vzdálený, nicotný, odepsaný, poznáte zvláštním způsobem. Nebudou to vyhlášovat ve zprávách, nepoznáte to z výsledků soutěže o nejpopulárnějšího boha. Poznáte to úplně jinak. *Já jsem s tebou.* Takhle mi smíte věřit. Má předivná moc vás obestírá. Tiše. Bez náboženského humbuku, bez reklamy. Stojím při vás jako hlas jemný a tichý. Dávám vám znova vyhlásit svou blízkost. Právě ve vašich úzkostech a pocitech marnosti a opuštěnosti. Takhle to máte slyšet. Takhle mi smíte věřit.

Proto také tohle zvláštní a překvapivé Boží ujištění vyhláší zvláštní a překvapivý posel: služebník Hospodinův. Netradiční figura. Typ, u kterého neočekáváš, že přitáhne automaticky pozornost. Boží zmocněnec, který se necpe mezi obdivované a uznávané, nýbrž míří rovnou k přehlíženým, uraženým a poníženým. Právě on Božímu lidu i širšímu světu kolem ohlašuje a osvětluje, co všechno ono Boží *Neboj se, jsem s tebou* obnáší.

Když Hospodin deklaruje *jsem Bohem tohoto ztroskotaného národu*, znamená to samotnou proměnu pohledu na to, co je vlastně „Boží“. To podstatné, to co má z Božího pohledu budoucnost a smysl, to hledejte právě ve směru tohoto přesunu Hospodinova zájmu. Hospodinův vzkaz *Já jsem s tebou, Já jsem nepřestal být a budu tvůj Bůh* totiž vypovídá něco i o Hospodinu samotném. Hospodin se stáhl z metropole k venkovům. Z centra na periferii. Svou pozornost obrátil od silných k slabým. Od mocných k bezmocným. Od celebrit k outsiderům. Od vyhledávaných a těch, s nimiž jsou spojena většinová očekávání, k nenápadným a přehlíženým. Z radnice do azylového domu. Ale taky: od spravedlivých k hříšníkům, od věrných ovcí k zbloudilým. Z učebnic o úspěších vítězů k příběhům posmívaných svědků pravdy. Od tvrdého tahu za sebeprosazením k milosrdnému spolupobývání s druhým.

V tomto smyslu Hospodin sebe sama definuje jako Boha Izraele. Jako Boha z příběhů tohoto konkrétního lidu. Ta řada historek – neplodným starcem Abrahamem počínaje, přes trapně neúspěšného podvodníka Jákoba, přes Josefa, co ho prodali bratři do otroctví, a pak řada historek o Izraeli decimovaném v egyptském otroctví, až po to, jak si tohoto vysvobození nijak extra nedokázali považovat – to je „Boží příběh“. Takto, jako Bůh tohoto okrajového a neuznávaného lidu, chce být Hospodin chápán, tyhle děje jsou i pro něj samotného směrodatné, na jejich základě se mu má věřit.

Ono ujištění *Hle, jste můj vyvolený lid* neznamená tedy jen zvláštní úkol, a už vůbec ne protekci nebo slib elitního postavení. Znamená, že se Bůh ztotožňuje s konkrétním příběhem tohoto konkrétního společenství. Na něj ukazuje, skrze jeho příběh se on sám dává poznat v tomhle světě. Červená nit Božího díla, které vynalézavě zůstává dílem svobody a záchrany, vede teď tudy a nikudy jinudy.

Co to znamená pro nás? Totéž co pro starý Izrael: Neboj se. Jste vysvobození od strachu ze zahanbení. Jste vysvobození od života, který staví na úspěchu (jedno čeho, hlavně že je to úspěšné) k životu nasměrovanému příběhem Boha Izraele a Otce Ježíše Krista. Jako vysvobozený lid Boží patříme teď i my do tohoto příběhu. Jsme svědky té červené nitě, příběhu záchrany od strachu ze zahanbení. Jako společenství víry – sbor, církev – se nemusíme bát, že Hospodin nic nezmů-

že a že to za něj musíme zmocit my, třeba svými manažerskými schopnostmi a usilovnou aktivitou. Nemusíme se trápit tím, zda jeho příběh nepřipadá někomu trapně nemoderní. Nemusíme mu dělat PR (čti piár) či ho zdobit současným image. Můžeme přestat s onou mediální křečí, která pořád počítá, kolikrát kdo z evangelíků byl v televizi. Nemusíme lákat na náboženský bulvár, na uzdravovací senzace, na sliby zbohatnutí. Můžeme se stát společenstvím posluchačů, kteří soustředěně sledují zvláštní nit zvláštních Božích příběhů. Můžeme s klidem přijmout, že Hospodinův příběh je dnes menšinovou, okrajovou, přesněji alternativní záležitostí. Nemusíme za každou cenu dělat z víry většinový žánr, ale můžeme jít cestou následování ve společenství dvouprocentní evangelické menšiny.

Není to ale útěk? Útěk ze společnosti, útěk od odpovědnosti za stav věcí kolem nás? Za Boží dílo v tomhle světě? Útěk to není, přijmeme-li s osvobozujícím Hospodinovým ujištěním celou perspektivu, kterou nabízí: *Hle, budou se stydět a hanbit všichni, kdo proti tobě planou hněvem, budou jako nic a zhynou odpůrci tvoji. Budeš je hledat, ale nenajdeš ty, kdo na tebe dorážejí; budou jako nic, naprostá nicota, ti, kdo proti tobě válčí.* (V. 11n) Tohle je vskutku slovo do pranice. Do pranice, zvané dějiny tohoto světa. V posledu, říká prorok, jako služebníci Boží věci poznáte, že ono zahanbení, zásadní životní ztrapnění nepatří vám, ale postihne ty, kdo se teď pyšní v centru pozornosti, jako by nad ně nebylo. Vy máte před sebou jinou perspektivu!

Prorok nás nevede k fanatismu hrstky posledních nábožensky založených zoufalců. Ani neodkazuje na Boží mlýny, které sice melou pomaleji, než by jeden rád, ale zato jistě. Staví před nás perspektivu Božích příběhů. Zve nás, malé a menšinové, k veliké důvěře, že právě z těch „malých příběhů“ hospodinovsky naladěných a svobodných služebníků se v pravý čas stane událost, která v dobrém zasáhne i do těch „velkých a důležitých“ dějů.

A to je vskutku slovo do pranice: Když to v dějinách tohoto světa občas praskne a provalí se svoboda, radost, zvětší se prostor pro lidskost, milosrdenství, tak to nezařídil žádný mocný potentát, ale slily se dohromady praménky těch nenápadných, malých příběhů. Praménky drobných, přehlížených či rovnou vysmívaných svědectví o věrnosti tomu, kam míří Hospodin. Prorocké slovo dosvědčuje: dějiny neuvádě-

jí do chodu nadějným směrem mocní, viditelní a slavní, ale nenápadné svědectví a vanutí hospodinovské svobody.

A tak si považujte toho, že v té svobodě můžete žít už nyní. A tak se už pro všechno na světě nebojte, že byste se mohli ztrapnit.
Amen

MODLITBA

Tváří v tvář tvé předivné blízkosti, Pane, poznáváme zbytečnost a neopodstatněnost svých lidských obav. Ale také poznáváme, že ti své strachy a obavy smíme svěřit – a od tebe pak přijmout svobodu tvých dětí. Za to ti patří náš údiv i chvála, Bože Otče, Synu i Duchu svatý.
Amen

PÍSEŇ č. 632 Neskládejte v mocných naději

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, když osvobozuješ naše srdce, smíme s novým očekáváním nejprve předstoupit před tebe. A s touto důvěrou ti nyní předkládáme své prosby. Přimlouváme se za všechna malá a rozpadající se společenství tvého lidu. Osvobozuj je od pudu sebezáchovy, který víru mění v zhoubnou pověru. Dej jim naději, že jsou tvoji. A dej jim odvalu ve tvém jménu se ujímat úkolů, z nichž mají obavu. Prosíme za kazatele. Vysvobozuj je od nářků a zahořklých výlevů na adresu nepřejícího světa. Dej jim ducha velkorysosti a slova, jež zpřítomní sílu tvé blízkosti. Prosíme za ty, kdo slýchají tvé slovo pravidelně. Necht' vždy znova směji přijmout posilu, čerstvost. Prosíme za ty, kdo od tebe nic nečekají. Překvap je inspirativností své blízkosti. Prosíme za lidi angažované ve službě druhým, v zápase proti korupci, za lidi odpovědných postojů. Mnozí prožívají pokoření, výsměch či neúspěch. Dej jim vytrvat a vysvobozuj je z poníženosti. Prosíme i za ty, kdo jsou zkaženi vlastním úspěchy, a zhlížejí se už jen ve svém vlivu a moci. Dej jim zaslechnout svůj smích a otevři jim perspektivu své budoucnosti.

Vyslyš nás, když společně voláme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Neboj se, červíčku Jákobův, hrstko Izraelova lidu. Já jsem tvá pomoc, je výrok Hospodinův, tvůj vykupitel je Svatý Izraele. Hle, učiním tě okovaným smykem na mlácení, novým, z obou stran ostrým. Budeš mlátit a drtit hory, s pahorky naložíš jako s plevami. Rozevěješ je a odnese je vítr, bouřlivý víchř je rozptýlí, ty však budeš jásat k chvále Hospodina, budeš se chlubit Svatým Izraele. (Iz 41,14-16)

POŽEHNÁNÍ

Požehnaný Hospodin Bůh, Bůh Izraele, který sám činí podivuhodné věci. A požehnané jméno slávy jeho na věky. Budiž také naplněna slávou jeho všechna země. Amen

PÍSEŇ č. 176 Někdo mě vede za ruku

HLE, MŮJ SLUŽEBNÍK

VSTUPNÍ SLOVA

Očekávám na Hospodina, očekává duše má, a ještě očekává na slovo jeho. Duše má čeká Pána, víc než ponocní svítání, kteříž ponocují až do jitra. Očekávejž, Izraeli, na Hospodina; nebo u Hospodina jest milosrdenství, a hojné u něho vykoupení. (Ž 130,6n) Amen

PÍSEŇ č 692 Temnou, divnou mlhou bloudím

MODLITBA

Zprostřed temnot, které se tváří, že jsou světlem, zprostřed mlhy, která utvrzuje o ztracenosti a bezcílnosti, zprostřed bezradnosti, která nás umí ovládnout, když vidíme, kolik zla i rezignace naplňuje nás samotné, zprostřed toho všeho k tobě voláme, Pane. Vždyť ty sám nás zveš, ponoukáš a vybízíš, abychom k tobě pozvedli svůj hlas. Ty sám dáváš klíčit důvěře, že může být jinak, než poroučí lidská nabubřelost. Ty sám dáváš zaznívat hlasu tichému a jemnému, který rozsívá v lidských duších a v tomto světě nepřehlédnutelné stopy naděje. A i když sami nejsme dobrou půdou pro tuto tvou setbu, přece smíme volat: Sešli své Slovo. Dej zaznít písni, kázání, příběhu, který ukáže věci z tvého pohledu. Dej zakusit, že tvá blízkost platí – tak aby toto vědomí v nás zůstalo a nebylo ničím vymazáno. Na tohle očekáváme, a držíme se tvých slibů, že právě v tom osvědčíš svoji věrnost. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení je zapsáno v Evangeliu podle Matouše, ve 3. kapitole, od verše 13. do 17.:

Tu přišel Ježíš z Galileje k Jordánu za Janem, aby se dal od něho pokřtít...

KÁZÁNÍ

Základem kázání je oddíl z Izajášova proroctví, z kapitoly 42., od 1. do 9. verše:

„Zde je můj služebník, jehož podepírám, můj vyvolený, v němž jsem našel zalíbení. Vložil jsem na něho svého ducha...”

To takhle jednou skupina skautů dostala úkol přespat na v lese, dost daleko od tábora. Ale tma je překvapila dřív, než čekali, zamotali se a po chvíli už nevěděli, kde jsou, kde je jejich cíl, ani jak se bezpečně vrátit zpět. Ani ti, co obvykle družstvu pomáhali vítězit, si nevěděli rady. Siláci panikařili, frajeři se hádali, mladším bylo do breku, a všichni se nakonec klepali strachem. Kdyby se tak objevil někdo z vedoucích a zachránil je! Ale ti byli v tu chvíli nedosažitelní.

A tu znenadání promluvil člen družinky, od kterého předtím nikdy moc nečekali. V soutěžích příliš nepomáhal, ani na schůzky moc nechodil, byl často nemocný. Ale teď si věděl rady. Dokázal vysvětlit, kde se octli, protože si předtím všiml i nenápadných orientačních bodů. Rozdělil se o zbytek čokolády, kterou na rozdíl od ostatních hned nesnědl. Neposmíval se ani uplakaným, ani borcům, kteří se najednou ocitli v úzkých a nevěděli kudy kam. Jeho nenápadný hlas jim najednou zněl jako andělská hudba. Všechny uklidnil, pomohl najít improvizovaný nocleh a ráno je bezpečně dovedl k cíli.

Takhle překvapivě se objevuje ten, o němž nám dnes od proroka zaznělo: *Hle můj služebník, v němž jsem našel zalíbení...* Nešlo ovšem o ztracené skauty, ale o násilně přestěhovaný Boží lid. Ten lid ztratil jistotu dosavadního domova, zaslíbenou zemi. A nějaký cíl, východisko z babylonského zajetí – ten nebyl k vidění ani náhodou. Nucený pobyt v babylonském přesídlení je zbavil důvěry, že by jim Hospodin ještě mohl pomoci dostat se z té situace ven. Zůstali bez víry, a také bez perspektivy: pro sebe i pro Hospodinovo dílo tady na zemi, v dějinách a poměrech tohoto světa. Vzpomínali na dávné zastánce, jako byl David proti Goliášovi, silák Samson, důstojní pomazaní vele-

kněží v chrámu, a snili o tom, kdyby tak někdo takový přišel. Ale na-
konec jim vždy zůstala jen zahořklost: někoho takového my se stejně
nedočkáme, tak proč ještě od Hospodina něco čekat....

A tu se mezi nimi začal potulovat dosud neznámý písničkář.
Nebyl z žádného slovutného vladařského nebo kněžského rodu, ale
slova jeho písně na ně působila. Nenechávala je v klidu. Nutila je, aby
začali zas dávat pozor. Jako překvapivý zjev se v nich totiž objevovalo:
„Hle, můj služebník, v němž jsem našel zalíbení...”

Ta píseň znepokojuje. Mluví totiž o strašně důležitých věcech:
o záchraně, naději, o tom, že se Hospodin se zastane svých ubitých dě-
tí. Slibuje konec bloudění. Ujišťuje, že v temné divné mlze převráce-
ných hodnot a beznaděje zjedná Bůh jasno, oddělí pravdu a lež. Ukáže
v tom kolotoči, co semlel jeho lid, kde je nahoře a dole. Dá pevnou pů-
du pod nohama. A především ten služebník znovu rozpohybuje zaseklý
příběh zástupu povolání na cestu vysvobozených.

Přitom se ta píseň neupíná na žádného osvědčeného vůdce, kte-
rý to vždy pomohl vyhrát. Neukazuje na žádnou náboženskou nebo po-
litickou hvězdu. Neříká – koukejte, teď přijde svalnatý borec, potomek
rodiny zaštitěné tradicí a úspěchy, nebo aspoň všemi respektovaná
osobnost, jejíž názor je vždy záhodno slyšet. Hospodin v té písni nabízí
východisko v postavě bezejmenného služebníka. Jeho drží. Jeho obda-
řil silou přímo stvořitelskou, Duchem nových počátků. Pro něj se roz-
hodl. Na něj vsadil. Díky němu bude cesta Božího lidu pokračovat, dí-
ky němu se opět rozjede příběh Božího lidu – a tím vlastně i příběh
Boží. Ale to vše díky neznámé a dosud nerespektované postavě. Jako
když Josefa prodali do otroctví v Egyptě, a on teprve tam – neznámý,
opovržený, zapomenutý a vlastně už pohřbený – začal projevovat své
požehnané a jedinečné kvality.

Hle, můj služebník, v němž jsem našel zalíbení. Kdo to je? To
se teď neříká. Nejprve máme slyšet, **co přináší**: Nic menšího, než že
zas umožní vidět Boží dílo jako dílo vysvobození, záchrany, spásy:
*Ustanovil jsem tě, abys dal spoutaným vyjít z žaláře a z temnot otroctví
do světla svobody a záchrany.* To, čemu se říká spása, to je v Bibli
vždycky a především vysvobození. Zapomínáme na to, když rezignu-
jeme před poměry, které nastolují otroctví. Zapomínáme na to, když
z Boha děláme ručitele zakonzervovaných pořádků; když nesvobodné

či křivácké poměry přijímáme s tím, že to tak Pán Bůh nejspíš chce... Zapomínáme na to, když nám přestává vadit otupující tlak opakujících se křivd a zvlůle mocných.

Hospodinův služebník to připomene. Když otevře ústa, když se ozve jeho píseň, když poví své kázání, tu to zazní jako ohlášení svobody. Té Boží, té, co zažíval Izrael, když byl vyveden z Egypta. Tuhle svobodu teď mohou prožívat i Judejci navzdor babylonskému zajetí – ohlašuje prorok. A tuhle svobodu pak budou prožívat i ti, kdo uslyší kázání nazaretského Ježíše a evangelium zvěstované apoštoly. Vysvobození z toho, co člověka opanovalo, co ho pohltilo, co mu zatemnilo výhled. – Téhle hospodinovské svobody totiž nikdy není dost. Nikdy ji nelze definitivně nastolit. Ale díky svědectví Hospodinova služebníka můžeme důvěřovat, že je to pravda, že to není pohádka ani klam, a že to také není nic odeznělého nebo uzavřeného ve zkušenostech lidí dávno mrtvých a zapomenutých.

Jak to vysvobození služebník vyhlašuje? Pravdivě, a přitom s citem. Nekřičí, tak jako dokážou řvát zupáčtí lampasáci na čerstvé odvedence, nebo hysterické učitelky na neklidné žactvo, nebo demagogičtí vůdcové na vystrašené občánky. Nevynáší se, tak jako se vynáší ten, kdo své poselství potřebuje opřít o své úspěchy, a nakonec už nemluví o ničem jiném, než o sobě, kde byl a co všechno se mu podařilo. Nenechává se slyšet na ulici, jako dryáčnická reklama nebo agresivní evangelizátoři. Nerazí heslo „když se kácí les, lítají třísky“: nedolomí ani takovou křehotinku, jako je naštěpnutá třtina, a bude pro něj mít cenu i taková zbytečnost, jako je čadící zbytek svíčky. Síla jeho poselství není jen pro silné, schopné, dravé typy, co umějí chytnout příležitost za pačesy.

Je to právě naopak: Spolehlivost, síla, nosnost a pevnost jeho poselství se projeví tím, že se zastane nepevných, křehkých, nalomených. Těm, na něž se nedá spolehnout, vyřizuje – ale váš Bůh s vámi počítá! Do zástupu Hospodinovy svobody zařazuje zpátky vyřazené: ty, kdo odpadli, i ty, kterým ti silní ve víře řekli: vy už nemáte nárok. A celé tohle evangelium zaznívá jako *Tóra*. Jako to pravé vyučování, které otevírá cestu života. Jako písnička, která vyřizuje: ztrápení a chudí vyjdou z nesnází, opuštění budou slouti lidem tvým.

Hle můj služebník, v němž jsem našel zalíbení. Kdo to je? Je to vždycky ten, s kterým jsme doposud nepočítali, jak ti skauti v lese. Patří k povaze Hospodinova příběhu, že když se rozhostí beznaděj, bezradnost a víra ztrácí půdu pod nohama, ukazuje na osoby nečekané a spíš neuznávané. Izraelcům zotročeným v Egyptě vybral neúspěšného rebela a emigranta Mojžíše. Judejcům, tesknícím v Babyloně po lesku královských vůdců, teď ukazuje na docela nečekanou postavu, na proroka. Jeho písničky a kázání poslouchejte. Jeho slovo z vás, lámající se třtiny, vybuduje zase můj lid. Lid, který vezme vážně mé dílo. Vítězícímu pohanství, které spoléhá na sílu peněz, vlivných známostí, záštitu v mocných nebo schopnost bez skrupulí vytěžit z každé situace, co se dá – ukazuje na často osamělé „disidentské“ postavy, věrné ideálům lidskosti, padni komu padni.

Nám, kteří jsme tu shromáždili jako křesťané, z nebe takhle ukazují na Ježíše: To je můj služebník. Ten, který se při svém křtu ponořil do špinavého Jordánu. Ten, který se vydal plnit mesiášské poslání bok po boku těm, kdo poznali potřebu a naléhavost odpuštění. To je teď pro vás služebník, který otvírá a zpřítomňuje blízkost hospodinovské záchrany a svobody. Jeho slovu naslouchajte, jeho cestu sledujte. A jeho službu s důvěrou přijímejte. Vždyť se k němu nebesa přiznala, i když ho lidé poslali na smrt. Amen

MODLITBA

Náš Pane, vyznáváme, že nám to často nejde přiznat se k tobě, který jsi přišel jako služebník všech. A přece jenom ty otvíráš cestu záchrany pro nás i pro celý svět. Prosíme, smiluj se nad námi. Drž nás při sobě, proměňuj nás svým Duchem a čiň si z nás své následovníky. Amen

PÍSEŇ č. 477 Snažujme se ve všem právě (v. 1. 4–6)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Kriste Ježíši, ve tvém jménu předkládáme Otci i tyto prosby: prosíme, ať zvěst o vysvobození a naději dosahuje i k lidem, jejichž život ničí zpuštěnost a nespravedlivost mocných. Prosíme za ty, kdo rozsuzují vinu a nevinu, kdo mají chránit lidi před násilím a nespravedlností. Prosíme za ty, kdo zápasí o nastolení svobodných a spravedlivých pořádků na místech, kde vládne bezpráví, ožebračování, cenzura. Prosíme za obyvatele zemí, kde je lidem upírána lidská důstojnost. Za křesťany v zemích, kde nemohou svobodně projevit svou víru. Prosíme za ty, kdo zápasí proti zneužívání bohatství a společných prostředků, zvláště za ty, kdo vedou tento zápas na neznámých a zapomenutých místech. Prosíme za křesťany, zvláště za představitele církví, za všechny náboženské funkcionáře, ať slouží tobě, tichému služebníku hospodínovské svobody, a neprotlačují do světa vlastní důležitost. Prosíme za ty, kdo mají pocit, že prohráli svůj život. Prosíme za ty, které tíží jejich selhání. A prosíme za ty, kdo se ocitli v odloučení od svých blízkých: v nemocnicích, v domovech důchodců, ve věznicích. Pane, smiluj se nad námi.

Ve tvém jménu se společně modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Poněvadž svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit ty, kdo věří, bláznovskou zvěstí. Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost, ale my kážeme Mesiáše ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ale pro vyvolené, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží silnější než lidé. (1K 1,21-25)

POŽEHNÁNÍ

Požehnaný Hospodin Bůh, Bůh Izraele, který sám činí podivuhodné věci. A požehnané jméno slávy jeho na věky. Budiž také naplněna slávou jeho všechna země. Amen i Amen

PÍSEŇ č. 77 V těžký čas zármutku svého (v. 7)

SEZNAM ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

		strana
1. Mojžíšova	4,1–12	82
1. Mojžíšova	39,1–21	51
1. Mojžíšova	39,20–40,23	57
2. Mojžíšova	20,1–17	76
1. Královská	11,1–13	18
Izajáš	42,1–9	37
Izajáš	57,15–19	69
Izajáš	58,1–10	44
Matouš	3,13–17	95
Matouš	5,3–16	24
Matouš	6,25–34	63
Jan	5,25–47	10
Skutky apoštolů	2,37–47	1
Skutky apoštolů	27,20–32	30
List Filipským	2,5–11	88

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
1. Mojžišova	39,1–2	51
1. Mojžišova	40,6–8	57
1. Královská	12,1–24	18
2. Královská	5,1–19	24
2. Královská	7,8–9	30
Kazatel	3,1–14	63
Izajáš	41,8–13	88
Izajáš	42,1–9	95
Matouš	22,34–40	76
Matouš	28,16–20	1
Marek	2,13–17	37
Marek	2,18–22	44
Lukáš	16,19–31	10
List Římanům	6,3–8	82
List Efezským	3,14–21	69

OBSAH

		strana
1. Kdo má svědčit o Kristu	Jiří Gruber	1
2. Boháč a Lazar	Jiří Gruber	10
3. Rechabeám	Zdeněk Šorm	18
4. Aramejec Naamán	Zdeněk Šorm	24
5. Když se ozve alarm	Daniel Henych	30
6. Hostina u celníka	Jana Potočková	37
7. Radost a půst	Tomáš Potoček	44
8. Když je s vámi Hospodin	Jan Tkadleček	51
9. S Hospodinem ve vězení	Jan Tkadleček	57
10. Bůh vyhledá, co zašlo	Tabita Landová	63
11. Jak být sám sebou	Tabita Landová	69
12. Kompas a navigace	Emanuel Vejnar	76
13. Spolu s ním budeme žít	Emanuel Vejnar	82
14. Neboj se zahanbení	Tomáš Trusina	88
15. Hle, můj služebník	Tomáš Trusina	95

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelické v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne M.I.B. production service s.r.o., 166 11 Praha 6, Papírenská 1. Objednávky přijímá a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce 224 999 236, e-mail: frankova@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>